Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
Министерство образования и науки Республики Казахстан

Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы
Национальная академия образования им. И. Алтынсарина

«Мәңгілік Ел» патриоттық актісін түсіндіру бойынша әдістемелік құрал

Методическое пособие по разъяснению патриотического акта «Мәңгілік Ел»

Астана
2016

Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы Ғылыми кеңесімен баспаға ұсынылды (2016 жылғы 22 шілде № 6 хаттама)

Рекомендовано к изданию Ученым советом Национальной академии образования им. И. Алтынсарина (протокол № 6 от 22 июля 2016 года)

«Мәңгілік Ел» патриоттық актісін түсіндіру бойынша әдістемелік құрал. – Астана: Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2016. – 68 б.

Методическое пособие по разъяснению патриотического акта «Мәңгілік Ел». Методическое пособие – Астана: Национальная академия образования им.И.Алтынсарина, 2016. – 69 с.

Әдістемелік құралда берілген «Мәңгілік Ел» патриоттық актісін түсіндіру бойынша ғылыми-әдістемелік және практикалық материалдар «Мәңгілік Ел» жалпыұлттық идеясының базалық құндылықтарын меңгеру мен Жаңа Қазақстандық Патриотизмді қабылдауға бағытталған.

Қазіргі талаптарға сәйкес патриоттық бағыт бойынша қызметті жоспарлауға көмектесетін тәрбиелік шаралардың әзірленімдері, Білім сабағына әдістемелік ұсыныстар, жаңа көзқарастағы күнтізбелік-тақырыптық жоспарлау және т.б. ұсынылады.

Осы басылым мұғалімдерге, сынып жетекшілеріне және мектеп әкімшілігіне, қосымша білім беру педагогтеріне, сонымен қатар, оқушылардың патриоттық тәрбиесі жүйесінде белсенді жұмыс істейтін басқа да мамандарға арналған.

В методическом пособии представленные научно-методические и практические материалы по разъяснению патриотического акта «Мәңгілік Ел» направлены на освоение и принятие базовых ценностей общенациональной идеи «Мәңгілік Ел», Нового Казахстанского Патриотизма.

Предлагаются разработки воспитательных мероприятий, методические рекомендации к Уроку знаний, новое видение календарно-тематического планирования и др., которые помогут спланировать деятельность по патриотическому направлению в соответствии с современными требованиями.

Данное издание адресовано учителям, классным руководителям и администрациям школ, педагогам дополнительного образования, а также другим специалистам, которые активно работают в системе патриотического воспитания школьников.

© Ы. Алтынсарин атындағы
Ұлттық білім академиясы, 2016
© Национальная академия
образования им. И. Алтынсарина,
2016

Кіріспе

Бүгінгі таңда Қазақстан Республикасында білім беру жүйесі жаңғыртылуда. Отандық білім беруді жетілдіру қажеттілігі басым мемлекеттік міндеттер қатарына шықты: әлемдік дамыған 30 елдердің қатарына кіру үшін бәсекеге қабілетті адамзат капиталын қалыптастыру, өскелең ұрпақтың Қазақстан халықтарының ұлттық мәдени құндылықтары, мемлекеттік тіл, мемлекет тарихын білуге негізделген этномәдени және азаматтық бірегейлікті қалыптастыру бойынша әдістер және инновациялық технологиялар, тиімді механизмдерді енгізу, ашық азаматтық қоғам және әлемдік нарықтық экономиканың қажеттіліктеріне сәйкес өскелең ұрпаққа тәрбие және білім берудің сапасы мен деңгейін көтеруде, тәрбиеленушілердің патриоттық құндылықтарын қалыптастыру бойынша қазақстандық патриотизм идеясында тәрбиенің ұлттық жүйесін байытуда шетелдік тәжірибелерді қолдану.

Осы мақсатта 2016 жылғы 26 сәуірдегі Қазақстан халқы Ассамблеясының «Тәуелсіздік. Келісім. Болашағы біртұтас ұлт» XXIV сессиясында «Мәңгілік Ел» патриоттық актісі әзірленіп, қабылданды.

Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаев ««Мәңгілік Ел» патриоттық актісі – бұл – қазақстандықтардың біртектілігі мен бірлігінің ауқымды да бірегей генетикалық бағдарламасы. Біздің рухани құндылықтарымыз бен ұмтылыстарымыздың негізгі форматын ұрпақтан ұрпаққа жеткізуі тиіс. Онда экономика мен саясаттың, мораль мен діннің мәселелері, Қазақстанның жаһандық әлемдегі орны жөніндегі көзқарастарымыз бір арнаға тоғыстырылған. Патриоттық акті біріншіден, халқымыз қалыптастырған және өз жан-жүйесінен өткерген басты жалпыұлттық құндылықтар, екіншіден, мемлекеттің, қоғамның және азаматтардың Қазақстанның тағдыры мен оны дамыту, өркендету жолындағы өзара жауапкершілігінің өзегі. Біз жаңа белестерге қарай ілгері басқан қадамымыздың дұрыстығын компаспен тексергендей, Патриоттық акт арқылы анықтайтын боламыз» - деді.

Құжатта Қазақстан халқының тарихи тағдыры мен жалпы мүдделері, біздің елімізді дамытудың базалық құндылықтары көрінетін «Мәңгілік Ел» жалпыұлттық идеясының жеті мызғымас тұғыры, жеті принциптері ұсынылған. Тәуелсіздік және Астана, Жалпыұлттық бірлік, бейбітшілік пен келісім, Зайырлы мемлекет және жоғары руханият, Инновация негізіндегі тұрақты экономикалық өсім, тарихтың, мәдениет пен тілдің ортақтығы, Ұлттық қауіпсіздік және Қазақстанның жалпы әлемдік және өңірлік проблемаларды шешуге жаһандық тұрғыдан қатысуы.

«Мәңгілік Ел» жалпыұлттық идеясы және басты құндылықтар толық нұсқада 2014 жылғы 14 қаңтардағы «Қазақстандық жол-2050: Бір мақсат, бір мүдде, бір болашақ» Елбасының халқына Жолдауында және 2014 жылғы 11 қарашадағы «Нұрлы жол – болашаққа бастар жол» Жолдауында айтылған болатын. Жаңа Қазақстандық Патриотизмнің идеялық негізі осы мемлекет құраушы ретінде жалпыұлттық құндылықтар мен тәуелсіздік жылдарындағы

қазақстандық жол, қазақ халқының мыңжылдықтардағы тарихи тәжірибесін жүзеге асыру идеясын алға шығарды.

Белгіленген құндылықтарды жүзеге асыру Қазақстан Республикасының білім беру ұйымдарында «Мәңгілік Ел» патриотттық актісін түсіндіру бойынша жұмыстарды қамтиды.

Базалық құндылықтар негізінде тұлғаға тәрбие мен білім беру міндеттерін шешуде әлемдік және қазақстандық оңтайлы тәжірибелерге сүйенбеу мүмкін емес.

Патриотизм және патриоттық құндылықтар әлеуметтану, педагогика, саясаттану, тарих, философияда зерделеніп, тұжырымдамалық идеялар мен ғылыми тәсілдер тұрғысынан әртүрлі кезеңдер мен контекстерде ғалымдармен қарастырылады.

Жасөспірімдерге патриоттық тәрбие беруде басты үлесті педагог-практиктер қосатынын айтып кетуге болады.

Патриотизм туралы түсініктер мәдени әртүрлілік және мәдениет сұхбатында М.М. Бахтин, В.С. Библер, К.Ясперс, қарым-қатынас философиясында Л.П. Буева, Е.Г. Злобина, М.С. Каган, этностар теориясы мен этникалық сәйкестікте Л.Н. Гумилев, Ю. С.Бромлей, В.А. Тишков, сондай-ақ, қазақстандық этнографтар Ж.Артықбаев, Х.Арғынбаев; мәдениеттанушы А.Сейдімбек, М.Ш. Хасанов, М.Х. Балтабаев, психологтар Ж.Жарықбаев, Ж.Ы. Намазбаева, философтар А.Н. Нысанбаев, Р.Б. Әбсаттаров, педагогтар К.Ж. Қожахметова, А.Қ. Құсайынова, С.А. Ұзақбаев және т.б. отандық ғалымдардың еңбектерінде қарастырылған.

Әдістемелік құралдың мақсаты – «Мәңгілік Ел» патриоттық актісінің идеясын зерделеу және түсінуде білім беру қызметкерлерін таныстыру.

Жұмыста «Мәңгілік Ел» жалпыұлттық идеясының жеті тұғыры сипатталған, білім беру ұйымдарындағы «Мәңгілік Ел» патриоттық актісі негізінде білім беру процесін ұйымдастыру, Ресей, Беларуссия, Өзбекстан, Тәжікстан, АҚШ, Швейцария, Индия, Жапония сияқты елдердің мысалында қазіргі әлемдегі патриоттық тәрбие жүйесі қарастырылған. 2016-2017 оқу жылындағы Қазақстан Республикасының білім беру ұйымдарында «Мәңгілік Ел» патриоттық актісі аясында «Мен - өз Отанымның патриотымын» тақырыбында білім күнін өткізуге әдістемелік ұсынымдар берілген.

Әдістемелік құрал жалпы білім беретін мектептердің пәндер бойынша жұмыс, сабақтағы, сыныптан тыс тәрбие жұмыстарына қолданылады.

1 Қазіргі әлемдегі патриоттық тәрбие жүйесі

1.1 Жақын шетелдердегі патриоттық тәрбиенің тәжірибесі

Жақын шетелдердегі патриоттық тәрбие, ұлттық идеяны қалыптастыру мен дамыту тәжірибесі қызығушылық туғызады.

«Ресей ұлттық идеясының» артикуляциясы В.Соловьев, Н.Ф. Федоров, Ф.М. Достоевский, Н.А. Бердяев және т.б. ғалымдардың және басқа көптеген орыс философтарының, жазушылар мен қоғам қайраткерлерінің есімдерімен байланысты. Олардың шығармашылығының мәні патриотизмді Ресей азаматының, кез келген жасампаз ұжымның болмысы, Ресей қоғамы өмірі негізінің ажырамас және маңызды сипаттамасының бірі ретінде қарастыруы тән.

90-шы жылдары Ресей қоғамын трансформациялау қоғамдық даму бағыттарының түбегейлі өзгерістеріне алып келді, ал бұл жекелеген қоғамның жіктелуіне, өмірлік деңгейінің төмендеуіне, жастар ортасындағы құндылықты қайта ұйымдастыруларға жол берді.

Көп ұлтты Ресей мемлекетінің білім беру жүйесінде басқа халықтарға деген құрмет, әрі Отанға деген махаббат сезімі ретінде өскелең ұрпақты тәрбиелеу мәселесі маңызды болып табылады. Ресейдің жас буыны жаңа әлеуметтік шындықпен байланысқа түсіп, байырғы қағидалар мен бұрынғы қоғамдық жүйенің құндылықтарын қабылдамайды. Тұлғаның жаңа әлеуметтік түрі пайда болды. Мұндай жағдайда патриоттық тәрбиенің жаңартылған жүйесін қалыптастыру, жаңа міндеттерді беру және оның тәсілдері мен әдістерінің тиімділігін арттыру маңызды болып табылады.

Ресей патриотизмінің ерекшеліктері мен оны таныту формаларын қарастырайық. А.Н. Вырщиков, М.Б. Кусмарцев, Г.А. Антипов және т.б. Ресей ғалымдары бәрінен бұрын, әсіресе әртүрлі себептермен шетелдерде тұратын ресейліктердің, орыс адамдарының туған елге, табиғатқа деген қарым-қатынасын маңызды деп санайды. Олар үшін Ресейдің кең байтақ жазықтарын, оның алқаптарын, шабындықтарын, ормандары мен өзендерін ұмыту өте қиын. Ал, ақ раушан гүл Ресейдің нышаны болған және қашанда туған өлкеге деген махаббат болып елестейді. Отанға қауіп-қатер төнген жағдайда өздерінің барлық күш-жігерлері мен рухани күштерін жылдам жұмылдыруға қабілетті. Ресейліктер өз елдерін және халқын төнген қауіптен құтқару үшін, ел үшін күйзеліс жағдайында қолдан келгеннің барлығын, атап айтқанда, таңғаларлық өмірлік ауыртпалықтарды бастан өткізуге, қиыншылыққа шыдауға, елдің мұқтаждығы үшін жинаған ақшалары мен құндылықтарын беруге, халық жасағы мен әскер қатарына өз бетімен кіруге дайын екендіктерін бірнеше рет дәлелдеді. Ресей патриотизмі интернационалдырылған. Халқының көптеген бөлігі салыстырмалы түрде өмір сүретін көп ұлтты елге қауіп төнген жағдайда барлығы жаулап алушыларға қарсы бірыңғай майдан болып күш көрсетеді, ал бейбіт әлемде сұмдық апатқа және табиғат өзгерістеріне қарсылық білдіре алады. Ресейліктердің патриотизмі олардың мақтанышы және абыройларымен

үйлеседі. Бұл елдің халықаралық аренадағы беделіне, оның геосаяси жағдайына, ғылым, мәдениет, білім және әскери саладағы жетістіктеріне негізделген. Жастардың қоғам үшін маңызды әлеуметтік қажеттіліктерді көздеуі, өздерінің «керектігін» жасөспірімдер мен жастардың сезінуі, жастар шығармашылығы мен белсенділігі үшін әлеуметтік тапсырыс патриотизм құндылықтарын меңгеру үшін зор шабыт береді, оның тиімділігін және қоғамдық санаға әсер етуді, өзін-өзі тәрбиелеу мен өзін-өзі жетілдіруді арттырады.

Ресейдің әлемдік қауымдастыққа кіріктірілген патриоттық әлеуетіне: мәдени-тарихи рухани құндылықтар; жеке тұтынушылардың жеткілікті парасаттылығы мен олардың ұжымдық, қоғамдық және мемлекеттілікке сәйкестілігі; материалдықтан бұрын руханилықтың артықтығы; рухани-адамгершілік әлеуетті жаңғырту қабілеті, шаруашылық-тұрмыстық және мәдени ортадағы өмірлік іс әрекеті және т.б. жатады.

Қазіргі таңда Ресейде патриотизм, Отанға деген сүйіспеншілік, зорлық пен зомбылықты насихаттауды тоқтату рухында рухтандырушылық, халықты, әсіресе жастарды тәрбиелеу жандандырылуда.

Патриоттық тәрбиені іске асыруда Ресейдің революцияға дейінгі неғұрлым тығыз сабақтастық сезімі қалпына келтірілетін жаңа тұжырымдамалық тәсілдер әзірленеді; Ресей Федерациясын өзіндік және толыққанды Отан ретінде қалыптастыруға ұмтылумен байланысты процестер жүргізілуде.

Беларустың патриоттық тәрбие беру тәжірибесі өте қызықты. 1996 жылдан кейін «Чернобыль даңғыл жолы» кезінде Минскіде мыңдаған жастар өкілі ел президенті А. Лукашенконың саясатына қарсы шықты, елдің басшылары жастардың патриоттық тәрбиесімен тығыз айналысу туралы шешімге келді. Жастар туралы Президенттің Декреті шықты. Содан кейін, жалпы алғанда мемлекеттік жастар саясатының тірегі болған БЖО (Беларусь жастар одағы) жастар ұйымы құрылды. Жастар қоғамдық ұйымдарының қызметі, Жастар ісі жөніндегі Мемлекеттік комитетімен, ұйымның мемлекет қызметіне нақты қатысуына мүмкіндік беретін ұйымның қызметін құқықтармен реттейтін заңдар және нормалармен, өкімдермен, жарлықтармен және нұсқаулықтар жиынтығымен реттеледі. Мемлекеттік жастар саясатын іске асыруда мемлекеттің сенімді серіктестігі «Беларусь жастар одағы» қоғамдық бірлестігі болып табылады. «Беларусь жастар одағы» ҚБ қызметі жастарды жан-жақты дамыту, оның шығармашылық әлеуетін ашу, жастарды ел алдында тұрған өзекті қоғамдық маңызы бар міндеттерді шешуге дайындау үшін жағдайлар жасауына бағытталған. Өздерін елде патриоттық қозғалыстың тірегі ретінде санаған «БЖО» мақсаты Беларусь халқы мен мемлекетіне деген мақтаныштарын ояту болып саналатын ҚБ «Квітней Беларусь!», «Біз – Беларусь жастарымыз!», «Мен – Беларусь азаматымын» сияқты дәстүрлі акцияларды ұйымдастырушылар болып табылады.

Беларустағы азаматтық және патриоттық тәрбие, басқа елдердегідей тұлғаның белсенді азаматтық ұстанымын, азаматтың қоғамдағы өз орнын

белгілеуді, ішкі еркіндік пен өзінің саяси және моральдық таңдауы үшін жауапкершілікті қалыптастыруды ұсынады. Осының барлығы басқа пікірге деген ерекше моральдық-психологиялық қасиеттердің, шыдамдылық пен сыйластықтың болуын талап етеді. Бұл қасиеттер тек сабақтан тыс іс-шараларда ғана дамымайды, сондай-ақ, пәнді оқыту кезінде де дамиды. Патриоттық сезімге тәрбиелеудің кең мүмкіндіктері, саяси және моральдық жауапкершілікті қалыптастыру гуманитарлық ғылымға жол ашады. Жаратылстану-математикалық бағыттағы пәндерде беларустың ғылым мен техника, оның дамуына үлес қосқан Беларусь ғалымдарының өмірбаяндарына барынша мән беріледі.

Білім алушылардың белсенді азаматтық ұстанымдарын, патриотизмін, ақпараттық-құқықтық мәдениетін қалыптастыруды ұсынатын тәрбие жұмысының жүйесін ұйымдастыруда білім беру мекемелеріндегі Беларус Республикасының Мемлекеттік рәміздерінің бұрыштары, Конституцияны оқыту маңызды рөл атқарады.

Сынып жетекшілері мерейтойлық күндер мен мемлекеттік мерекелерге арналған ақпараттық сағаттарды, азаматтық-патриоттық тақырыптарға арналған тақырыптық сынып сағаттарын, байқаулар мен фестивальдар өткізуге басты назар аударады. Іс-шараларды өткізу форматы әртүрлі болуы мүмкін, бірақ өткізу барысында қандай әдістер қолданылатыны маңызды. Білім беру процесіне тәрбиеленушінің белсене қатысуы және педагогтің алдына қойған мақсатына жетуі үшін белсенді әдістердің өнімділік нәтижесі жоғары болады. Білім берудің барлық субъектілері арасындағы қарым-қатынас бойынша оқушылардың және педагогтердің бірлескен іс-әрекеті негізінде күтілетін нәтижеге жетуі үшін интербелсенді әдістер тиімді болып саналады. Мұнда білім алушылардың танымдық процесі арттырылып, меңгерілетін тақырып бойынша аса қызығушылық танытады. Интербелсенді тәртіпте жұмысты ұйымдастыру барысында білімдерімен, идеяларымен алмасып, практикалық жаттығуларды орындауда қажетті біліктіліктерді меңгеруі арқылы әркім жеке үлес қосады. Интербелсенді әдістер жеке-тұлғалық тәсілге сәйкес келіп, жоғары қалыптастыру әлеуетін көрсетеді.

Өзбекстанда Ұлттық тәуелсіздік идеясына көп көңіл бөлінеді. Өзбекстан Президенті Ислам Кәрімов заманауи прогрестің өзіндік заңдылығын өзінше ұғынып, ұлттық тәуелсіздік идеясына халықтың ұмтылуы негізіндегі оқытуды енгізді. Бұл оқыту оның шығармаларында сипатталған. 2000 жылы осы шығармаларының негізінде елдің білім беру жүйесінде енгізілетін және оқытылатын «Ұлттық тәуелсіздік идеясы: негізгі түсініктері мен қағидаттары» атты кітап дайындалып шығарылды.

Ғылымның негізгі мақсаты жас ұрпақтың бойына ұлттық тәуелсіздіктің негізгі түсініктері мен қағидаттары идеясын енгізу болып табылады. Қоғамдық прогреске әр ұрпақ өкілі өз үлесін қосады, біздің еліміздің ұлы тарихының да өз қолтаңбасы бар. Бұл игі іс-әрекет процесі қоғам алдына қойылған мақсат пен міндеттерді іске асыру барысында ұлттық тәуелсіздік идеологиясын кеңейтеді және жетілдіреді.

Тәжікстан Республикасында патриоттық тәрбиені қалыптастыру үшін түрлі нақты шаралар қолданылады. Тәжікстан Республикасының атқарушы өкімет органдары басқа атқарушы органдармен Тұжырымдама ережелерін, мемлекеттік бағдарламалар және патриоттық тәрбие жоспарларын орындауды қамтамасыз ету мақсатында патриоттық тәрбие жүйесін жетілдіру жолдарын мемлекеттік органдарға ұсынады; өңірлік ұзақ мерзімді патриоттық тәрбие бағдарламаларын (жоспар) әзірлейді және оның іске асырылуын жергілікті өзін-өзі басқару органдары, қоғамдық және діни ұйымдарды жұмылдыру арқылы патриоттық тәрбие міндеттерін жүзеге асырады.

Бұл саладағы іс-әрекеттің жалпы стратегияларын іске асыру, заманауи жағдайда патриоттық тәрбие жүйесін басқару үшін, министрліктер мен ведомствалар, қоғамдық және діни ұйымдар, ведомствоаралық құрылымдар қозғалысын құру қажет. Олардың құрамы мен өкілеттілігі құқықтық актілерге сәйкес анықталады. Үкіметтік комиссия Тәжікстан атқарушыөкімет органдарымен азаматтарды патриоттық тәрбиелеу мемлекеттік бағдарламалары міндеттерін іске асыру бойынша белгілі бір кезеңге күш біріктіреді. Азаматтарды патриоттық тәрбиелеу мемлекеттік бағдарламаларының әзірлемесін дайындауды ұйымдастырады, бағдарламаның басты орындаушыларын анықтайды. Тәжікстан Үкіметі патриоттық тәрбиелеудің тиімділігін арттыру бойынша берілген ұсыныстарды қарайды, қаржылық қаражаттың мақсатты жұмсалуын қадағалауды қамтамасыз етеді. Үкіметтік комиссия шешімімен жұмыс тобы құрылады, оның қызметі мен өкілеттілігін осы комиссия анықтайды.

«Тәжікстан азаматының патриоттық тәрбиесі» мемлекеттік бағдарламаны орындау және келесі кезеңдерде азаматтарға патриоттық тәрбие беру мемлекеттік бағдарламасын әзірлеу, мемлекеттік органдарға сәйкес атқарушы үкімет органдары, Тәжікстан субъектілерінің атқарушы үкіметі, олардың орындалуын ұйымдастыру болып табылады.

1.2 АҚШ, Швейцария, Үндістан, Жапония елдеріндегі патриоттық тәрбие

Біздің қоғамның барлық саласында патриоттық тәрбиеге қатысты туындаған мәселелер МЖБС-та баяндалған, сонымен қатар, шешу жолдарын анық көру үшін, тарих пен дамыған елдердің заманауи геосаясатында қалай шешілгенін қарастыру қажет. АҚШ-тағы патриоттық тәрбиені қарастырайық. Біз нені «патриоттық тәрбие» десек, АҚШ педагогтері оны мынадай категориялармен өлшейді: «саясаттық білім беру», «моральдік рухты қалыптастыру» және т.б.

АҚШ-тағы патриоттық тәрбие жүйесін мыналар құрайды:

1. Құрылымдық элементтердің диалектикалық бірлігі: а) тәрбиенің негізгі мақсаттары; б) оның субъектісі; в) тәрбие объектісі; г) оқушыларды тәрбиелеудегі негізгі бағыттар; д) тәрбие жұмысының формалары; е) оның әдістері; ж) тәрбиелеу құралдары;

2. Тәрбиенің негізгі мақсаты жетекші жүйе құрушы фактор болып саналады. Негізінен, осы жүйенің барлық элементтерінен өтіп, оған дербестік пен бірлік береді. Тәрбиенің негізгі мақсаты американдық оқушыны үнемі өзін жетілдіруге ұмтылатын АҚШ-тың патриот-тұлғасы ретінде қалыптастыру және дамыту болып саналады.

3. Оқушының патриоттық тәрбиесінде отбасы, оқу орны, қоғамдық мекемелер және қоғам арасындағы қарым-қатынас ұйымдастырылады.

4. Діни бағыттағы моралдық-этикалық тәрбие американдық оқу ұйымдарының тәрбие жұмысындағы басты бағыт болып саналады. Моральді-этикалық тәрбие жалпы діни қағида негізінде жүзеге асады.

Швейцарияда білім беру және тәрбиелеу авторитарлық болып келеді. Швейцарияда балаларды викториан дәуріндегідей ағылшынша тәрбиелейді, яғни мына ұстанымды басшылыққа алады: «Балалар көз алдында болу керек, бірақ оларды ешкім естімеу керек». Швейцарияда білім беру мен тәрбиелеу авторитарлы, өйткені олар берген білімге және берген тәрбиеге қарсы шықпайды. Олардың ата-анасының жұмыспен қызығушылығы, жастарда радикалдық көзқарас қалыптастырады. Еуропада оның деңгейі ең жоғары.

Үндістандағы патриоттық тәрбие. Үндістан тәрбие жағынан «заңнамалы» соның ішінде патриоттық болып есептеледі. Мыңжылдық арасында қалыптасқан Үндістан педагогикалық дәстүрі мен қоғамы (шығу тегі мен құқықтары бойынша ерекшеленген топ) заманауи педагогиканы патриоттық тәрбиедегі әр түрлі әдістермен және тәсілдермен толықтыра алады. Заманауи Үндістандағы тәрбие жүйесі үндіс, будда, мұсылмандық педагогикалық дәстүрлерден ең жақсысын алған. Тәрбиеші мен педагогтер шығармашылық және рухани дамуға үлкен мән береді (адамгершілік және дене шынықтыру). Оқушыларды ойлауға жетелейтін пікірталас түрінде сабақтар өткізеді. «Патриоттық сабақтар», «Есте сақтау сабақтары», «Медитация сабақтары», «Күлімсіреу сабақтары» – үндіс мектептеріндегі шынайы тәжірибе. Балалардың өзара жарысын мадақтамай олармен тіл табысу - көпшілік мақұлдаған тәсіл. Бала басқалармен жарысып қандай жетістіктерге жеткені маңызды емес, маңыздысы бала қаншалықты өзінің жетістіктерін жақсартты. Үздік оқушыларды «Жетістік карточкасымен» марапаттайды. Кемшіліктер туралы айтпайды, олардың ата-аналары ренжімесін деп, оларға тек қана жетістіктерін айтады. Әлбетте, Үндістанда білім беру мен тәрбие жүйесі ерекше және ол осы елге ғана тән. Бірақ, одан еуропалық елдер де көп пайдалы нәрсе ала алады. Шынайы мейірімділік, жоғары адамгершілік, өзара құрмет, төзімділік және зорлық түрлерінің болмауы – осының бәрі қызықтырады.

Жапониядағы патриоттық тәрбие өте қызықты және маңызды, бұл ел моральдық тәрбие бойынша дәстүрге бай. Қазіргі таңда жасөспірімдердің тәрбиесіне мемлекеттің, білім беру ұйымдарының және отбасының салған күшін көтеретін тұтас және күшті жүйе құрылып жатқаны байқалады.

Қазіргі уақытта Жапонияның жартысынан көбі толық орта білімді және жоғары білімді болып табылады. Американдық және француз үлгілерін қолданғанына қарамастан, Жапония мектептері бірегей ерекше, Жапониядағы

білім беру жүйесі мен тәрбие жүйесі жапондық, классикалық шығыс және батыс дүниетанымымен әрекет жасау ұстанымдары негізінде жасалған. Жапондық мектептер ұлттық рухты таратады, қажетті моральдық қасиеттерді қалыптастырады, ұлттық сипаттағы дәстүрлік қасиеттерді дамытады, тірек негіздерге: синто, бусидо, будда, конфуциялық діни дүниетанымды, жетекші философиялық, этикалық білімдерді алған. Сурет пен музыка пәндерін оқытуда, эстетикалық мұратты қалыптастыруда ұлттық идея, «дәстүрлі моральдік құндылыққа» толы. Жапон білім беру жүйесінің әсерлігі, оның ерекше нәтижелілігі мен жапондықтардың дәстүрлі еңбекқорлығы, олардың тәртіптілігімен ғана емес, сонымен қатар, тарихи және мәдени дәстүрлерімен, мәдениет пен тілдің бірлігімен, ұлттық бірлігі мен тұтастығын қамтамасыз етеді (жапондық қоғамда этникалық өзгешелік мәселесі қоғамдық санада болмайды). Жапонияда «Адамды қалыптастыру бағдарламасы» (Хитодзукури) қабылданған, оның мәнін: зияткерлік және дене шынықтыруды дамыту, адамгершілік тәрбиесі, мәдени-көркемдік жетілу сынды тұлғаның үйлесімді білім алу қажеттігін мақұлдау құрайды. Негізгі мақсат ретінде «жастарда мейірімділік пен патриотизм, адалдық пен Отан қорғау сана сезімі», өзінің және басқалардың бақыты үшін еңбек өнімділігін арттыру құрайды. Бағдарламаның негізінде конфуцийлік оқыту мен тәрбиелеу жүйесі, сонымен қатар, белсенді оқыту идеясы жатыр, «Өзінің мүмкіндік шегінде жұмыс жасау» ережесі мектептің ұраны болуы тиіс. «Қалаулы адам образын қалыптастыру бағдарламасының» жобасы жарияланды, оның ішінде жапонның мұраты, отбасы және қоғам мүшелерінің қасиеттері тұжырымдалған. Бағдарлама «жапон идеалының моральдық қасиеттерінің таптан тыс сипатын» көрсетті және жас ұрпақтың идеологиялық тәрбиесіне теориялық негіз болды. Сұлулықтың өзі сындарлы жапондықтарда пайдамен байланысты, өз қамын ойлайтын түсінік те пайда болуы мүмкін. Этикалық және эстетикалық нормаға сәйкес, Жапонияда табиғатты қорғау өзінің нақты шегін табады. Мысалы, жапондықтар өз жерінде синтоист ғибадатханалардың қасындағы қасиетті гүл шоқтарға тиісуге болмайтынын біледі.

Қазіргі әлемде патриоттық тәрбиені дамыту – көп қырлы үрдіс, оның көлемі мен нәтижесі өте маңызды. Адам өркениетінің сұранысы және осы сұраныстарды педагогикалық тілге аудару қажеттілігі бойынша батыл өзгерістер енгізілді.

Рухтың негізін, ұлттық және жалпы адами-мәдени құндылықтардың ошағын құрайтын мектепішілік патриоттық тәрбиені және білім беруді маңызды беталыс деп санауға болады. Заманауи әлеуметтік, саяси, педагогикалық талаптардың деңгейіне жақындап, мектеп өзінің кескінін өзгертеді.

Белгілі бір мамандықтарда, оның ішінде қызмет көрсету саласы қызметкерлері, іскерлер, мұғалімдерде мәдениетаралық қарым-қатынас негіздерін меңгеруге қажеттілік өсіп келеді. Әлемдік педагогикалық ой-пікірлер көпмәдениетті тәрбиенің жалпы стратегиясын әзірлейді. Оқу мен тәрбие біріншіден, адамның өз түп-тамырын түсіну және сол арқылы қазіргі әлемде өз

орнын айқындауға, екіншіден, басқа мәдениеттерге құрметпен қарауға дағдыландырады. Қазіргі заманда көпмәдениеттілік рухындағы патриоттық тәрбие мен білім беру әлдеқашан өзгерістерге ұшырап жатыр: мәдени әртүрлілік құндылықтарын мойындайтын жаңа үдерістер көрінуде; нәсілдік және этникалық азшылық топтарды, иммигранттарды оқыту, арнайы көпмәдениетті білім беру бағдарламалары әзірленіп жатыр. Педагогикалық жобаларды шағын этностар және олардың мәдениеті туралы ақпараттарды, нәсілшілдікке қарсы және басқа да ұлттық нанымдарға бағытталған білім берудің тұжырымдамалық бағдарламалары алмастырады. Оларда басқа мәдениетті дұрыс қабылдайтын, мәдениетті үстем ететін әдебиет, мәдениет, тарих бойынша оқу материалдары ұсынылады.

Әлемнің көптеген мемлекеттерінде көпмәдениеттілікті қалыптастыру педагогикалық білім беру бағдарламаларына жатады. Саясатты көпмәдениетті тәрбиенің патриоттық негізі ретінде қарастыратын елдер: а) ерікті жаппай иммиграция нәтижесінде көпмәдениетті етіп қоятын (АҚШ, Канада, Австралия); б) өз өткенінің көпмәдениеттілік салдарын отарлық метрополия ретінде қоятын (Ұлыбритания, Франция, Голландия); в) байырғы тарихи және терең ұлттық, мәдени ерекшеліктерімен (Ресей, Испания) бөлуге болады. Әлемнің озық елдерінде патриоттықтың негізі ретінде көпмәдениетті тәрбие дамиды:

- этникалық азшылық өкілдерін педагогикалық қолдау;
- билингвалдық оқыту;
- этноцентризмге қарсы шараларды қолдайтын көпмәдениетті тәрбие.

Бұлардың барлық бағыттары ерекше оқу бағдарламаларында көрінеді. Әлемнің алдыңғы қатарлы елдерінде патриоттық тәрбиеге ресми деңгейде ерекше көңіл бөлінеді. Австралия, Испания, Канада, Ресей, АҚШ-та көпмәдениетті білім беру мен тәрбиені күшейту белсендендірілді.

2 «Мәңгілік Ел» патриоттық актісінің негізінде Қазақстан Республикасы білім ұйымдарында білім беру процесін ұйымдастыру

2.1 «Мәңгілік Ел» жалпыұлттық идеясын оқу және пән бойынша сыныптан тыс іс-әрекеттің өзектілігін арттыру

Патриотизмге тәрбиелеу – ұлттық қауіпсіздік жүйесімен шектесетін ең өзекті мәселелердің бірі. Еліміздің Президенті Н.Ә. Назарбаев біздің еліміздің ұзақ мерзімді даму әлеуеті шеңберінде абзал міндеттерінің бірі ретінде қазақстандық патриотизмді қалыптастырудың міндеттерін айқындап берді. Елбасы жыл сайынғы өзінің жолдауында жастардың патриоттық тәрбиесіне баса назар аударады. Елбасының тапсырмасымен «Мәңгілік Ел» патриоттық актісі әзірленді. Бұл құжаттың мемлекеттік маңыздылығы Қазақстан білім ұйымдарының басшыларын, мұғалім-практиктерді патриоттық тәрбиенің жеті қағидаты формасындағы «Мәңгілік Ел» жалпыұлттық идеясын түсіндіру жұмыстарын жүргізуге белсенді кірісуге міндеттейді. Тәрбие іс-әрекетінде, сыныптан тыс оқытуда, аталған бағыттар бойынша жұмысты күшейтудің қажеттігі оны жандандырады. (Жандандыру [лат. actualis - әрекетшіл]- тұрмысты өзгертеді ұғымын білдіреді: тұрмыстың мүмкіндік жағдайынан шындығына қарай ауысу. Жалпы түсінік бойынша жандандыруды өмірде жүзеге асыру болып есептеледі. Философиялық сөздік).

Орта білім беру мазмұнын жаңарту жағдайында Назарбаев зияткерлік мектептерінің тәжірибесін республика мектептеріне тарату, «Мәңгілік Ел» идеясының маңыздылығын сабақта және сабақтан тыс уақытта білім беру саласындағы оқу пәндерінің үлгілік оқу жоспарларын кіріктіру арқылы ашып көрсету қажет:

бастауыш мектеп (4)

- «Тіл және Әдебиет»,
- «Математика және Дүниетану»,
- «Өнер және Технология»,
- «Өзін-өзі тану және Дене тәрбиесі»;

негізгі мектеп (3)

- «Тіл және Әдебиет. Адам және қоғам»,
- «Математика және информатика. Жаратылыстану»,
- «Өнер және Дене тәрбиесі»;

Орта мектеп (6)

- «Қазақ тілі және Қазақ әдебиеті»,
- «Орыс тілі және орыс әдебиеті»,
- «Тарих және География»,
- «Физика және Математика»,
- «Химия және Биология»,
- «Технология және Дене тәрбиесі».

«Мәңгілік Ел» жалпыұлттық идеясының құндылығын пән салалары бойынша қалай меңгеруге болады? *Оның бір нұсқасы жылдық тақырыптық-күнтізбелік жоспарды әзірлеу барысында пән бойынша оқылатын материалдарды сәйкестендіру.* Егер, материалдың көлемі мен қайталанып келуін ескерсек, пән бойынша оқушыны жүктеу олардың сапалы меңгеруіне мүмкіндік бермейді, ал кіріктіріп оқыту және пәнаралық байланысты орнату оқу мүмкіндіктерін кеңейтеді. Мысалы, 1-сыныптағы «Математика және Дүниетану».

1-кесте - «Мәңгілік Ел» құндылықтарын іске асыруда 1-сыныпта тақырыптық- күнтізбелік жоспарлауды әзірлеу

«Мәңгілік Ел» құндылықтары	**Математика**	**Дүниетану**
1- «Мәңгілік Ел - бұл- Тәуелсіздік және Астана».	Тақырыбы: «Кеңістік және уақыт туралы түсінік». Мақсаты: Кеңістік және уақыт туралы түсінігін қалыптастыру Міндеттері: -бір-біріне қарағанда денелердің жазықтықта және кеңістікте орналасуын анықтауды меңгерту; - оқиғаларды рет-ретімен қою дағдыларын дамыту; - шығармашылық ойлауын дамыту, назары, қиялы. - **Туған Астана қаласына деген сүйіспеншілікке тәрбиелеу .**	Тақырып: «Күз табиғаты» Мақсаты: Күз сипатының белгілері туралы түсінігін қалыптастыру; тірі табиғаттағы уақыт өзгеруінің байланысын көру (жаз-күз салыстыру); Сабақтың міндеттері: 1. Күздегі жануарлар мен өсімдік тіршілігіндегі өзгерістерге түсінік беру. 2. Осы өзгерісті өлі табиғатпен байланыстырып көрсету. 3. Өзінің өмірлік тәжірибесін, алған білімін қолданып, логикалық қорытындылар құрады және жинақтайды. 4. **Астана қаласының табиғатына ұқыпты қарауға тәрбиелейді.**
Түсінік беру. Патриоттық сезім табиғатында сан қырлы, ол жеке тұлғаның барлық қырларын біріктіреді: адамгершілік, еңбек, ойлау, эстетикалық, сонымен қатар, физикалық дамуын және бірыңғай нәтиже алу үшін әрбір қырынан әсер етуді ұсынады. «Мәңгілік Ел - бұл - Тәуелсіздік және Астана» *құндылықтарға баулудың негізгі нәтижесі сабақ арқылы балалардың туған қаласына, оның әдемі көшелеріне, даңғылдарына, қаланың сәулеті көрікті жерлеріне деген мақтаныш сезімі болуы қажет.* Экскурсия		

барысында олар қаланың өзеннің үстінде және оның бір бөлігі оң жағалауда, бір бөлігі сол жағалауда орналасқанын біледі. Айнала қоршаған күзгі тірі табиғатты – саябақты, бақты , гүлзарларларды бақылау арқылы олардың өзгергенін байқайды. Төменгі сынып оқушылары біздің елімізде басты қала – Астана болып табылатынын білуі қажет. Бұл қала олар үшін басты қала себебі, онда олардың үйі, мектебі, достары бар. Сабақ түрі: сабақ – экскурсия Технологиялар: дидактикалық ойындар, сыни ойлау, зерттеу тәсілі

Технологияларды таңдауда кіріктірілген сабақтарға тоқталамыз. Материалдарды осылайша беру арқылы оқушылардың біліктілігін қалыптастыруда ойын технологиялары қамтамасыз етіледі:

• дидактикалық ойындар ;

• ақпараттық-коммуникативтік технологиялар;

• рөлдік ойындар;

• зияткерлік сайыс ойындар;

• дамыту технологиясы (шығармашылық) ойын және т.б.

Аталған технологияларды ғалымдар және педагог-практиктер инновациялық факторлардың қатарына жатқызады.

Білім берудегі инновациялық технологиялар – бұл білім беру процесін ұйымдастыру, сапалы қағидаттарға, құралдарға, әдістерге, құрылған технологияларға және білім беру нәтижесіне жетуге мүмкіндік береді. Олар төмендегіше сипатталады:

- ауқымды білім көлемін меңгеру;

- ауқымды шығармашылық белсенділік;

- кең көлемдегі практикалық дағдылар мен біліктердің шоғыры.

Инновациялық ойындар технологияларының бастауыш мектептің әртүрлі жалпы білім беретін оқу пәндерінің үлгілік білім беру бағдарламаларына еркін еніп кетуі, ақпараттық-түсіндіре оқытудан ақпараттық-іс – әрекетке ауысуы, жеке тұлғаның дамуына бағытталған үлкен жетістік болып табылады.

Осылайша, оқыту – «қоғамдық-тарихи тәжірибеден берілетін мақсатты процесс; білім, білік және дағдыны қалыптастыруды ұйымдастыру» (Психологиялық сөздік, М.:1990), *дидактикалық ойын* – білім, білік және дағдыны қалыптастыруға бағытталған жеке тұлғаның қызықты шартты іс-әрекеті.

Бастауыш мектептегі ойын технологиялары:

- балалар еңбегінің қызықты және өнімді болуы;

- дидактикалық (ой-өрісін кеңейту, еңбек дағдыларын дамыту);

- тәрбиелеуші (ұжымдық, ынтымақтастық);

- дамыту (ес, назар);

- әлеуметтендіру (қоғамдық құндылықтар талаптарымен танысу) *болып табылады.*

Патриоттық тәрбие берудің ең күшті құралының бірі өлкетану болып табылады – табиғатты тану, туған өлкенің шаруашылығы мен тұрғындары, жергілікті қауымдастықтың өмірін жақсарту мақсатындағы олардың өткені мен қазіргісі. Бұл бағыт өзінің бейнесін білім берудің өңірлік қағидаттарынан, оқушылардың туған өлке туралы толық, терең мазмұнды білімі мен туған өлке табиғаты мен туған жерге деген махаббат сезімінен, өз халқының салт-дәстүріне арналған құрметінен табады.

Ұлттық-өңірлік компонентте таңдалған педагогикалық, географиялық материалдар:

- тұрғылықты мекеннің тарихи, мәдени, ұлттық, географиялық табиғи-экологиялық, өзіндік ерекшелігін;

- аймақтық даму ерекшелігін ашумен түсіндіріледі;

Өңірлік-өлкетану компонентін іске асырудың рөлі «Мәңгілік Ел» құндылықтары «Тарих және География» саласындағы кіріктірілген сыныптан тыс іс-әрекет бойынша өсе түседі. .

«Туған өлке» ұғымы пәнаралық болып саналады, мұнда биология, экология бойынша білім қажет.

Бұл іс-әрекеттің құрамына география, тарих, биология пәнінің мұғалімдері, мектеп оқушылары, ата-аналар кіретін *шығармашылық топтағы зерттеу жобаларының* түрі ерекше қызықты және өнімді. Мектеп базасында «Менің Отаным-Қазақстан» атты ізденушілік-зерттеу тобы құрылуы мүмкін, оның қатысушылары 11-16 жастағы балалар.

«Мәңгілік Ел» құндылықтарын оқып-үйрену объектісі үшін – туған өлке табиғаты мен оның қазба байлықтары, еліміздің табиғи байлықтарын:

- жергілікті рельеф;

-ауа райының ерекшелігі;

- жер үсті сулары;

- су ресурстары;

- өсімдіктер дүниесі және жануарлар дүниесін ұқыппен қолданып жүрген еңбек адамдары алынады.

2-кесте– «Мәңгілік Ел» құндылықтарын өңірлік компонентте жүзеге асыру

«Мәңгілік Ел» құндылықтары	**Сабақтан тыс жұмыстың мазмұны**	
	Тарих (өлкетану тарихы)	**География (географиялық өлкетану)**
4- «Мәңгілік Ел – инновация негізіндегі тұрақты экономикалық даму	*Зерттеу жобасы « Экспо-2017 Астана бағдарламасын іске асыру аспектісіндегі тарихи және әлеуметтік-экономикалық өңірлік*	*Шығармашылық жоба* – табиғи кешендерді зерттеу арқылы фотосуреттерді сипаттай отырып, *«Менің өңірімнің ерекшелігі» атты альбом*

	дамудың талдамасы» «Болашақ энергиясы» жол сілтемесінің әзірлемесінің дайындалуын қарастырады. Жол сілтемесінің әр бетіне тарихи анықтама тіркеледі және нәтижелелері көрсетіледі және энергия көзін қолдану саласындағы өңірдің перспективалары мен экологиялық тазалықтары, пайдаланудың төмен бағасы мен қоршаған ортаға зиянсыздық артықшылықтары.	*жасап, келешекте география сабақтарында қолдану.* «Экономика саласындағы инновациялардың талдамасы: ғалымдардың үлесі» сұхбат, кездесулер, ғалымдардың қатысуымен мектепшілік Одиссеяны ұйымдастыру және жобаның қорытындысы бойынша зерттеу жұмыстарының жинағын шығару.

Түсініктеме.

«Мәңгілік Ел - бұл инновация негізіндегі тұрақты экономикалық өсім» құндылығына баулу арқылы күтілетін нәтиже:

- зерттеу қызметінің әдістеме негізін меңгеру. Оқу жылының басы мен аяғында шығармашылық ойлауға тест өткізу арқылы зерттеу қызметінің беріктігі тексеріледі.
- тұрғындардың мәдениеті, дәстүрлері, тарихи тұрмысының ерекшелігі мен өңірдің экономикалық дамуының байланысын терең ұғыну. Байланысты сезіну деңгейі сұхбаттасу, тестілеу, ролдік ойын, тарихи және географиялық өлкетану саласындағы зерттеу қызметі бойынша талдаудың қорытындысын жасау негізінде бағаланады.
- шығармашылқ ойлаудың дамуы. Жұмыс болжамын ұсыну мен дәлелдеу негізінде шығармашылық белсенділікті арттыру арқылы зерттеу барысында қойылған міндеттерді шешу үшін стандартты емес тәсілдерді қолдану сапалы көрсеткіштің белгісі болып табылады. Шығармашылық ойлаудың дамуы педагогикалық бақылау негізінде бағаланады, тәрбиеленушінің зерттеу қызметі кезіндегі жаңа зерттеу тақырыптарын ұсыну негізгі көрсеткіш болып саналады.
- туған өлкені сүю, табиғатты аялау. Аталған нәтиже сұхбаттасу, табиғаттағы оқушының тәртібін педагогикалық бақылау арқылы бағаланады. Өзінің өңірінде қоршаған ортану жақсарту негізінде тәрбиеленушілердің табиғатты қорғау әрекетіне дайын болуы маңызды көрсеткіш болып табылады.
- Үйренушілердің мінезінің жағымды қаситтерін арттыру (өз халқының тарихи тамырына құрметпен қарау, жақындары мен өзіне назар аудару, табиғи тәртіп).

Өлкетану модулі сабақ барысында «Мәңгілік Ел» құндылықтарын ашуда негізгі рөл атқарады.

Мысалы, 6-сыныптағы физикалық география курсында өзінің өлкесін табиғи зертхана ретінде танып білу үшін өлкетану модуліне енгізіледі және кейбір сабақтарда оқытылады. Оқушылар бақылауды, бақылау күнделігін жүргізуді және ландшафтқа сипаттама беруді үйренеді, осы түсініктермен қолдау оқушыларда географиялық жергілікті, өңірлік және жаһандану деңгейінде білім негізін, сонымен қатар, кеңістікте дұрыс бағыт алуын қалыптастырады.

3-кесте - «Мәңгілік Ел» құндылықтарын өлкетану модулінде жүзеге асыру

№р/н	**Бөлімнің атауы**	**Өлкетану модулі**
1	Кіріспе	1) Географиялық өлкетану нені зерттейді (өңірлік табиғатты қолдану бойынша географтардың алдында тұрған міндеттер).
2	Жер – Күн жүйесінің планетасы	1) Табиғатқа экскурсия. Өңірді күз кезінде бақылау.
3	Жоспар және карта	1) Сіздің өңіріңіз Қазақстанның географиялық картасында (практикум-сабақтарда «Глобус, карталарда географиялық координат нүктелерін анықтау») 2) Тұратын жергілікті орынды сипаттау. 3) Жергілікті жерге бағдар алу. 4) Азимут бойынша жүру. 5) Төңіректің жоспарын құру.
4	Литосфера	1) Өлкенің таулы жынысы («Жер қабатын құрайтын тау жынысы» тақырыбы құрамында). 2) Төңіректің рельефін сипаттау («Таулар. Биіктігі бойынша таулардың түрі», «Жазықтар. Жазықтардың өзгеруі мен пайда болуы»).
5	Атмосфера	1) Ауа райын бақылауды ұйымдастыру (практикум сабақ). 2) Ауа райының күнтізбесімен жұмыс (үй тапсырмасы – ауа райының күнтізбелігін жүргізу). 3) Тәулік бойы қысымдықтың, ылғалдықтың, температураның өзгеру себептері мен теңіз деңгейінен жоғары биіктіктің өзгеруі. 4) Бұлт пен бұлттылықты бақылау («Тұман мен бұлт» тақырыбы құрамында). 5) Төңіректің климатын сипаттау («Жердің климаттық белдеуі » тақырыбы құрамында).

		6) Ауа райының өзгеру себептері. 7) Атмосфераны қорғау («Климат» тақырыбын өткенде).
6	Гидросфера	1) Гидросфера саласының бірегей объектілері. (тәжірибелік жұмыс) 2) Облыстың ішкі суларының маңызы. Оларды сақтау шаралары.
7	Биосфера	1) Облыстың өсімдік және жануарлар әлемі. (тәжірибелік жұмыс, кестелер құру). 2) Төңіректің жер қыртысын оқу («Тірі организмдердің Жер қыртысына әсері» тақырыбы құрамында).
8	Географикиялық қабық	1) Өлкетанудың табиғи кешенінің сипаттамасын құру (Тәжірибелік жұмыс). 2) Табиғаттың бөлшектері арасында байланыс орнату. 3) Практикум сабақ «Табиғатта болу ережесі». 4) Адамның шаруашылық қызметі («Табиғи кешендерді қорғау» тақырыбы құрамында).

2.2 «Мәңгілік Ел» құндылық жүйесіндегі тәрбие кеңістіктігін модельдеу

«Мәңгілік Ел» Патриоттық актісін іске асыру бойынша негізгі шаралар

«Педагогтер» блогы

1. Жалпы ұйымдастыру- басқарушылық ісшаралар:

– «Мәңгілік Ел» Патриоттық актісінің жаңа нормативтік құжаттарын зерделеу бойынша әдістемелік семинарды дайындау және ұйымдастыру;

– Жаңа оқу жылында тәрбиелік жоспарларды және бағдарламаларды сынып деңгейінде жаңа талаптарға сәйкес әзірлеу және түсіндіру, сынып жетекшілеріне көмек беру үшін бастамашыл шығармашылық топтарды анықтау;

– тәрбие жұмысының мектепішілік жоспарын алқада талқылау, жоспарлауды аяқтау және өзгерістер енгізу.

2. «Сынып жетекшісі» атты үнемі өткізілетін семинар.

Іскерлік ойын мен тәжірибелік сабақтардың бағдарламасы.

№	Сыныптар концентрі	Тәжірибелік жұмыстардың атауы
1	1-4	Іскерлік ойын«Мәңгілік Ел» құндылықтары» (дебат түрінде).
2	5-9	Қазақстан білім беру ұйымдарындағы тәрбие бойынша тұжырымдамалық мәселелер негізіндегі пікірталастар
3	9-11	«Мәңгілік Ел» жалпыұлттық идеясын іске асырудың инновациялық тәрбиелік технологияларының талдамасы» тәжірибелік сабақ.
4	1-4	«Тәрбие мәселесі бойынша бағдарламалық құжаттардың талдамасы»тәжірибелік сабақ.
5	9-11	«Құндылық – мағына тәсілі негізінде тәрбиелік кеңістікті жобалау» практикумы.
6	5-9	«Мәңгілік Ел» құндылығы» презентация, іскерлік ойын.
7	9-11	«Мәңгілік Ел» жалпыұлттық идеясы негізінде тәрбие жұмысын жоспарлау техникасы мен әдістемесі» практикумы
8	9-11	«Мәңгілік Ел» құндылықтары арқылы мектепішілік өзін-өзі басқаруды дамыту» зертханалық-тәжірибелік сабақ.
9	5-9	«Диагностика негізінде педагогикалық ұжымның әлеуметтік-психологиялық портретін құру» іскерлік ойын
10	1-4	«Мәңгілік Ел» Патриоттық актіні енгізу арқылы тәрбие

		процесінің тиімді өлшемшарттарын әзірлеу және тәрбие процесінің тиімділігін зерделейтін әдістемені талдау» атты тәжірибелік сабақ

«Ата-аналар» блогы

Тәрбиеленушілердің ата-анасымен (құқықты өкілдері) әрекеттесудің үш деңгейлі моделі.

1-деңгей – ақпараттық - аналитикалық.

Осы деңгей ата-аналар қоғамының «Мәңгілік Ел» Патриоттық акт» құжаты туралы білуімен ғана сипатталмайды, сонымен қатар, оның түсінуі бойынша диагностикалық жұмыстарына жаңа құндылықтарға негізделген жалпы мектепішілік-отбасылық кеңістік жұмысын ұйымдастыруды көздейді.

2-деңгей – ұйымдастырушылық

Осы деңгей ата-аналар қоғамының «Мәңгілік Ел» құндылық жүйесі негізінде жұмысты жоспарлауға ата-аналардың қатысуын талап етеді және тәрбие жұмысының жоспары шеңберінде әртүрлі шаралар өткізуді ұйғарады.

Нәтиже – міндеттерді шешу үшін ата-аналар қоғамын және мектеп ресурстарын біріктіру.

3-деңгей – басқарушылық.

Бұл деңгей «Мәңгілік Ел» құндылық жүйесінде тәрбие кеңістігін модельдеу, мектепке арналған стратегиялық шешімдерді қабылдау үшін тәрбиеленушілердің және олардың ата-аналарының (құқықтық өкілдер) қатысуын көздейді.

«Патриотиорттық акт «Мәңгілік Ел».

Бірінші, екінші кезеңнің «Мәңгілік Ел» патриоттық актісі бойынша ата-аналар көзқарасының кәсіптік-қоғамдық пікір мониторингісі бойынша сауалнама.

№1 Сауалнама

Құрметті ата-аналар!

Сіздерден «Мәңгілік Ел» тәрбиелеудің жаңа құндылықтары туралы кәсіби-қоғамдық пікірге қатысты мониторингтің бірінші кезеңіне қатысып, келесі сұрақтарға жауап берулеріңізді сұраймыз:

1. «Мәңгілік Ел» патриоттық актісін енгізу мен жүзеге асыруда сіз үшін ақпараттың негізгі көздері болып табылады (үштен кем емес жауап нұсқаларын таңдаңыз):

а) сынып жетекшісі және (немесе) мектеп әкімшілігі;

б) сіздің балаларыңыз;

в) баспа бұқаралық ақпарат құралдары (газет, журнал және т.б.);

г) электронды бұқаралық ақпарат құралдары (теледидар, радио және т.б.);

д) мектептің интернет-сайты;

е) басқа (көрсетіңіз)

2. Сіз жалпыұлттық «Мәңгілік Ел» идеясы мен патриоттық тәрбиенің дәстүрлі құндылықтарының негізгі айырмашылықтарын тұжырымдай аласыз

ба? Ол сіздің балаңыздың дамуы мен білім алу қабілеттінің нәтижесіне қалай әсер етеді?

а) иә; б) жоқ; в) жауап беруге қиналамын.

3. Сіздің балаңыздың «Мәңгілік Ел» құндылықтарын игеру кезінде сіз өзіңіздің рөліңізді сезінесіз бе?

а) иә; б) жоқ; в) жауап беруге қиналамын.

4. Сіз балаңыздың жеке басы дамуында қай саланы патриоттық деп есептейсіз: (бірнеше жауап таңдауыңызға болады)

а) спорттық-сауықтыру;

б) рухани-адамгершілік;

в) әлеуметтік;

г) жалпызияткерлік;

д) жалпымәдениеттілік;

е) жауап беруге қиналамын.

Ынтымақтастығыңызға рахмет!

№2 Сауалнама

Құрметті ата-аналар!

Сіздерден «Мәңгілік Ел» тәрбиелеудіңжаңа құндылықтарытуралы кәсіби-қоғамдық пікірге қатысты мониторингінің бірінші кезеңіне қатысып келесі сұрақтарға жауап берулеріңізді сұраймыз:

1. «Мәңгілік Ел»патриоттық актісін енгізу мен жүзеге асыруда сіз үшін ақпараттың негізгі көздері болып табылады (үштен кем емес жауап нұсқаларын таңдаңыз):

а) сынып жетекшісі және (немесе) мектеп әкімшілігі;

б) сіздің балаларыңыз;

в) баспа бұқаралық ақпарат құралдары (газет, журнал және т.б.);

г) электронды бұқаралық ақпарат құралдары (теледидар, радио және т.б.);

д) мектептің интернет-сайты;

е) басқа (көрсетіңіз)

2. Сіз жалпыұлттық «Мәңгілік Ел» идеясы мен патриоттық тәрбиенің дәстүрлі құндылықтарының негізгі айырмашылықтарын тұжырымдай аласыз ба? Ол сіздің балаңыздың дамуы мен білім алу қабілеттінің нәтижесіне қалай әсер етеді?

а) иә; б) жоқ; в) жауап беруге қиналамын.

3. Сіздің балаңыздың «Мәңгілік Ел» құндылықтарын игеру кезінде сіз өзіңіздің рөліңізді сезінесіз бе?

а) иә; б) жоқ; в) жауап беруге қиналамын.

4. Сіз балаңыздың жеке басы дамуында қай саланы патриоттық деп есептейсіз: (бірнеше жауап таңдауыңызға болады)

а) спорттық-сауықтыру;

б) рухани-адамгершілік;

в) әлеуметтік;

г) жалпызияткерлік;

д) жалпымәдениеттілік;

е) жауап беруге қиналамын.

Ынтымақтастығыңызға рахмет!

5. Мектепте және негізгі мектептің білім беру бағдарламаларын жалпы жобалау кезінде немесе сабақтан тыс қызметті ұйымдастыруда (үйірме, секция, клубтар, қоғамдық пайдалы тәжірибе, экскурсиялар және т. б.) сіздің пікіріңіз ескерілді ме?

а) иә; б) жоқ.

6. Мектептің негізгі білім беру бағдарламаларында немесе сабақтан тыс қызметті жүзеге асыруға сіз қаншалықты атсалыстыңыз (бір жауап нұсқасын таңдау мүмкіндігі бар)

а) іс-шараларға қатыстым;

б) іс-шараларды, үйірмелерді,секцияларды ұйымдастыруға және т.б. қатыстым;

в) «Мәңгілік Ел» құндылықтар жүйесінде жаңа тәрбие кеңістігін модельдеуді қамтамасыз етуге қатыстым;

г) қатыспадым;

д) басқа (көрсету)

7. Сіз өзіңізді мектепте қалай сезінесіз? «Мектеп – ата-аналар» қатынастар жүйесіндегі өзіндік жағдайыңыз? Сіз сипаттама бере аласыз ба? (бір ғана жауап нұсқасын таңдауыңыз керек):

а) біз ортақ мәселелерді біріге отырып шешеміз;

б) маған ештеңе байланысты емес;

в) мектеп «бәсекеге қабілетті білім беру сапасымен қамтамасыз етуге міндетті, ал менің міндетім- оны бақылау».

«Мәңгілік Ел»жалпыұлттық идеясын жүзеге асырудағы тәрбие жағдайындағы міндеттері:

- «Мәңгілік Ел» жеке тұлғаны бағдарлаудың негізгі құндылығы;
- ұлттық сана-сезімін, азаматтық, патриотизм, заңдылық пен құқық тәртібін құрметтеу, ішкі еркіндік және өз қадір-қасиеті сезімдерін қалыптастыру;
- жалпы адамзаттық және ұлттық мәдениет құндылықтарын меңгеруге, эстетикалық құндылықтар мен талғамын қалыптастыру, рухани мәдениет құндылықтарын құруға және көбейтуге ұмтылу, қоғамның мәдени өміріне қатысуға жастардың қажеттілік тәрбиесі;
- жастарды жалпыадамзаттық мораль нормаларына, ұлттық салт-дәстүрлерге, кәсіби ар-намыс кодексі және адамгершілік құндылықтарға, өзін-өзі ұстау, өз қызметінің нәтижелерін бағалауға тарту;
- бірінші өмірлік қажеттілік секілді еңбекке қажеттілікке тәрбиелеу, ең жоғарғы өмірлік құндылықтар және өмірлік жетістіктерге жетудің басты тәсілі, тыныс-тіршілігінің барлық салаларында мақсаттылық пен іскерлік, бәсекеге қабілеттілікке баулу;
- дене шынықтыру мен салауатты өмір салтына ұмтылыс қажеттілігіне тәрбиелеу, отбасын құру, ұрпақ жалғастыру, отбасын материалдық қамтамасыз

ету мен тәрбие, жас ұрпақты гуманизм мен демократияға баулу болып табылады.

«Мәңгілік Ел» жалпыұлттық идеясы құндылықтары негізінде тәрбиелік орта құру:

- білім алушылардың басқа мәдениет пен діндерді кері қабылдауын өзгерту;
- қоғамдағы мәдениетаралық, конфессияаралық және этникааралық көптүрлілік контекстіндегі оқиғаларды бағалауға салмақты қарауға үйрету;
- олардың тарихтағы Қазақстан халықтары мен шет елдердің орны мен рөлін объективті қабылдауына мүмкіндік беру;
- өз қатарластарының, отбасы мен әлеуметтік ортаның арасындағы толеранттық қатынасты қалыптастыруда оқушылардың рөлін арттыру;
- жастар ортасындағы қақтығыстардың алдын алуға мүмкіндік беру.

«Мәңгілік Ел» жалпыұлттық идеясы құндылықтары негізінде білім беру ұйымдарында көпмәдениеттілік ортаны құру:

бастауыш мектепте:

- білім алушылардың ой-өрісін кеңейту;
- мәдениет сабақтастығы өзара байланысты көру қабілетінің өнімділігі, әртүрлі халықтардың тарихи, ғылыми, мәдени дамуындағы ортақтығы мен айырмашылықтарын анықтау; этномәдениеттің өзіндік құндылықтарын түсіну;
- жеке тұлғаны бейбітшілік рухында түрлі этноәлеумет өкілдері арасындағы өзара түсіністік пен өзара сыйластыққа тәрбиелеу;

негізгі мектепте:

- әлеуметтік процестер мен құбылыстарды талдай және салыстыра білу көзқарастарын қалыптастыру;
- өзара іс-қимыл және қарым-қатынастың сындарлы дағдыларын дамыту;
- жеке тұлға құрылымында рухани-адамгершілік құндылықтарын қалыптастыру.

орта мектепте:

- ұлттық салт-дәстүр, қазақстандық және әлемдік мәдениет құндылықтары негізінде этномәдени және азаматтық өзін-өзі анықтау және шығармашылық өзін-өзі дамытуға қабілетті үйлесімді дамыған тұлғаны қалыптастыру;
- Қазақстанның әлеуметтік-саяси көптүрлілігі, көпұлтты Қазақстан халқының көпмәдениеттілігі мен полилингвалдығы жағдайында дамыған тұлғаның қазақстандық азаматтық бірегейлігін қалыптастыру;
- қазіргі өркениет жағдайында мектеп түлектерінің әлеуметтік өсу, өмір сүру сапасын арттыруда өмірге тиімді дайындау, өзін-өзі жүзеге асыру мүмкіндіктерін кеңейту.

Тәрбиелік жұмыстар деңгейінде:

- сынып сағаттары, сыныптың тәрбие істері, білім алушыларды тестілеу, үйірмелерге, клубтарға, секцияларға қатысуы арқылы азаматтық жауапкершілігін, құқықтық дербестігін, руханиятын қалыптастыру.

2.3 «Мәңгілік Ел» жалпыұлттық идеясының құндылықтары негізінде білім алушыларға патриоттық тәрбие берудің формалары

Қазақстанның білім беру ұйымдарында «Мәңгілік Ел» жалпыұлттық идеясының негізіндегі тәрбие процесінің мазмұны белгіленген формалар арқылы іске асырылады. Нақты процесте қарастырылатын тәрбие жұмысының түрі – «Мәңгілік Ел» жалпыұлттық идеясының негізінде тәрбие процесін ұйымдастыру тәсілдері, оқушылардың қызметін шығармашылық және жеке ұйымдастыру тәсілдері. Білім беру ұйымдарының жағдайында бұқаралық (тақырыптық кештер, спорттық жарыстар, аймақты жақсарту жөніндегі іс-шаралар), топтық (секциялар, үйірмелер, студиялар, клубтар), жеке (сұхбаттар, кеңестер, жеке тапсырмалар) жұмыстар қолданылады. Бұқаралық және топтық іс-шараларды дайындау және өткізу әдістемесі әдістемелік мәдениет деңгейімен және іс-шараны ұйымдастырушылардың қызығушылығымен анықталатын жеке сипатқа ие.

Жастарға патриоттық тәрбие беруді жүзеге асырудың мынадай формалары ұсынылады: экскурсия, саяхат, тақырыптық кештер, брейн-рингтер, дөңгелек үстел, қызықты, іскерлік, рөлдік ойындар, қабырға газеті, конференциялар, олимпиадалар, кездесулер, фестивалдар, викториналар, тренингтер, КТК, көрмелер, конкурстар.

Білім беру ұйымдарында, әсіресе жоғары сыныптарда оқушылар әртүрлі іс-шаралар мен қоғамдық-саяси, көркем, еңбек, спорттық, еріктілік, туристік, экологиялық және т.б. түрлі қызмет түрлеріне өздері ұйымдастырушылар болады. Әрбір қызмет түрінің өз мақсаты, міндеті, мазмұны болады. Оларды процесте іске асырушылар осы қызмет түріне қатысушылар болып табылады. Тәрбие жұмысын ұйымдастырушылар іс-шараның негізгі мақсатын ұсыну қажет.

Сынып сағаттарын өткізудің бірнеше түрлерін қарастырайық.

Патриоттық тәрбиедегі рөлдік ойын – патриоттық мақсаттардың практикалық тәжірибелері мен өмірлік құндылықтарын дамытатын тәрбие процесінің неғұрлым тиімді белсенді формаларының бірі. Рөлдік ойындар үшін тақырып таңдау сынып сағаттарын өткізудің осы формасына тән «рөлдік» және «ойын» деген екі негізгі сөзге байланысты алдын ала анықталады. «Рөлдік» сөзі барлық қатысушылар ерекшеленетін құрама бөліктерге бөлінеді дегенді білдіреді және өзгешеленіп және өз бетінше қолданыстағы бөлімдердің өзара іс-әрекетін білдіретін тұтас қандайда бір құрылымды құрайды. Ойынның мұндай түрінің өзара іс-әрекеті қоғамдық процестерге арналған. Сондықтанда рөлдік ойын қоғамдық проблемалар мен әрекеттерді тәрбиелеу тұрғысынан меңгеруге барынша қолайлы, ойынның рөлдерін бөлу формасы сыныпты нақты қоғамға немесе жекелеген қоғамдық процестерге сәйкестендіреді, оқу формасында қоғамды немесе оның жекелеген процестерін қайталауға, көшіруге, ұқсатуға болады.

Рөлдік ойындардың мынадай тақырыптары ұсынылады:

1.Мен Қазақстанның азаматы және патриотымын.

2.Азаматтық және патриотизм.

3.Мәңгілік Ел – бұл Тәуелсіздік және Астана.

4.Мәңгілік Ел – бұл Тарих, Мәдениет пен Тіл бірлігі.

5. Қазақстанның мәңгілік жері – Ұлы Дала Елі!

6. Мәңгілік Ел – бұл тіл мен мәдениет, тарихтағы ортақтық.

7. Біз - Үлкен Ел - Үлкен Отбасымыз.

8. Оқушының құқықтары мен міндеттері.

9. Қазақстан Республикасы азаматтарының әлеуметтік-экономикалық құқықтары мен міндеттері.

10.Отан неден басталады?

11. Қазақстан Республикасы азаматтарының саяси құқықтары.

12. Зияткерлік меншік және оны қорғау.

Рөлдік ойындарды өткізу үшін қатысушылар шын мәнінде, мазмұны жағынан рөлдерді дайындап қана қоймай, нақты кейіпкерлерді, нақты түптұлғаларды және олардың өмірдегі рөлдерін (партия көшбасшысы, мектеп директоры, белгілі кәсіпорынның директоры және т.б.) ұсынуы қажет. Бұл эмоциялық ойын.

Іскерлік ойын – еркін меңгеру дағдыларын және жинақталған біліммен жедел құрамдастыруды, сондай-ақ, практикалық тәжірибені дамытатын тәрбие процесінің қарапайым және тиімді белсенді формасы; қойылатын міндеттерді анықтау қабілеті және оларды шешуде өз бетінше немесе командада жұмыс істеу; кәсіпқойлар командасында, яғни ұжымда жұмыс істеу қабілеті және тәсілі.

Іскерлік ойындар үшін тәрбие міндеттері түрінде баяндалған нақты немесе арнайы құрастырылған жағдаяттар келеді. Ойын ережесі осындай міндеттер нақты өмірде бар шектеулері мен мүмкіндіктерді қайталаудан тұрады.

Қатысушылар әртүрлі қоғамдық мүдделермен қоғамдық субъектілерді ұсынатын рөлдік ойындардан айырмашылығы, іскерлік ойында барлық қатысушылар бір қоғамдық мүддеде болады, немесе олардың қоғамдық мүдделерінің айырмашылықтарының мәні жоқ. Олардың мүддесі – жүктелген міндетті тиімді шешу. Іскерлік ойында кәсіпті ойнау керек, тақырып кәсіптік салаға қатысты болу керек.

Іскерлік ойындарға арналған үлгілік тақырыптар:

1.XXI ғасырдың көшбасшылары.

2. Еуразияшылдық және Қазақстан идеясы.

3. Мәңгілік Ел - бұл инновация негізінде тұрақты экономикалық өсім.

4.Мен Қазақстандықпын.

5.Отанымыздың белгілі ұлдары.

6. Менің ата тегімнің тарихы.

7. Қазақстанның Елтаңбасы, туы, әнұраны.

8.Менің көшемнің тарихы және т.б.

Тәрбие әдістері – тұлғаның рухани, этикалық, эстетикалық, және күш-қуат қасиеттерін мақсатты бағытталған қалыптастыруды жүзеге асыратын

педагогикалық жұмыс тәсілдері. *Тәрбие әдістері* – тұлғаны қалыптастыру мақсатында тәрбиеленушіге қарым-қатынас жүйесі мен тәртіптері, бала мен педагог арасындағы өзара әрекеттестік тәсілдері.

Жоғарыдағы айтылғандардан тәрбие жүйесінің жалпы әдістерін ұсынамыз:

• тұлғаның санасын қалыптастыру әдістері;

• іс-әрекет түрлерін ұйымдастыру және тұлғаның қоғамдық тәртібі тәжірибесін қалыптастыру әдістері;

• тұлғаны әрекеті мен тәртібін ынталандыру және уәждеу әдістері;

• тәрбиедегі бақылау, өзін-өзі бақылау және өзін-өзі бағалау әдістері.

«Мәңгілік Ел» идеясы контекстінде тұлғаның патриоттық тәрбиесін қалптастыру әдістеріне жан-жақты тоқталамыз.

Кез келген іс-әрекет неғұрлым тиімді болады және сапалы нәтижелер береді, ол үшін белсенді әрекет етуге ықпал ететін барлық күш-жігерін жұмсауға дайын болатындай тұлғаның күшті, мықты, терең уәждері болуы керек, кейбір кездесетін қиыншылықтарды, қолайсыз жағдайларды және басқа да жағдайларды артқа тастап, жоспарланған мақсаттарды іске асыру үшін алға қарай ұмтылу қажет. Әрекет уәждемесі оның ынтасымен тығыз байланысты. Ынталандыру – ойлануға қозғау салуға, итермелеуші күшке, сезімге түрткі болу. Тұлғаға ықпал етуді күшейту және нығайту мақсатында патриоттық тәрбиелеу факторы ретінде ынталандырудың әртүрлі әдістері пайдаланылады, олардың арасында жарыстар, мадақтаулар, жазалау және т.б. барынша көп тараған түрлері болып табылады.

Мысалы, *ынталандыру әдісін ұлы, танымал адамдардың үлгісінде тәрбиелеу кезінде пайдалануға болады.* Ұлы тұлғалар – саяси не болмаса рухани қызметі қоғамның қажеттілігін толық көрсеткен және оның дамуына айрықша әсер еткен, қызметі мемлекеттен тыс жерлерге таныс және бүкіләлемдік маңыз бен танымалдылыққа ие болған адамдар. Сондықтан кез келген мемлекеттің тарихы неғұрлым жарқын және әсерлі көрініс беруі ұлы адамдардың істерімен байланысты болуы кездейсоқ емес. Заман ағымыныа қарай ұлы адамдардың өмірі мен қызметін зерделеу егер бұл адамдар тек тарихты қана жасап қоймай, мәдени құндылықтардың, адамгершілік принциптер мен аталған қоғамның салт-дәстүрлердің жетекшісі болып табылса айрықша мәнге ие болады.

Даңқты тарихқа ұлы бабаларымызды қосу адамда өз еліне, өзінің ұлы тарихына, ұлы адамдарына деген мақтаныш сезімін қалыптастырады. Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті студенттерінің алдында жасаған өз лекциясында Елбасы Н.Ә. Назарбаев біздің ата-бабаларымыз Қазақстанның ұлан байтақ жерін қорғап, оны ұрпаққа мұра ретінде, сондай-ақ, төл мәдениетін және өмірді қабылдау мен танудың ерекше рухын тастап кетті. Бұл бостандықты сүю және дала айбыны рухы тарихтың қатал бетбұрыстарына жол бермеді, оны кейінгі ұрпақ сақтап қалды. *Сол себепті, Қазақстан тарихында ұлы тұлғалардың өмірлік іс-әрекет тарихы Жаңа қазақстандық патриотизмді қалыптастыру факторларының бірі болып табылады.*

«Мәңгілік Ел» жалпыұлттық идеясы арқылы оқушыларды тәрбиелеудің маңызды шартына тәрбиелеу жағдайларының нақты соңғы нәтижесіне бағдарлау, білім беру процесінің сапасын арттыру; оқушылардың шығармашылық белсенділігіне тірек болу; тәрбие процесінде ынталандырудың, мадақтау мен жазалаудың үйлесімді жүйесін тиімді пайдалануды, жастардың әлеуметтік қамқорлығы туралы мәселелерді шешумен бірге тәрбиелік ықпал ету міндеттерінің байланысын; тәрбие жұмысында мектеп оқушыларымен жұмыс жасауда мұғалімдердің белсенді ұстанымын; тәрбие жұмысын оңтайлы жоспарлауды және т.б. *жатқызуға болады*.

Патриотизм – Отанымыздың бостандығы мен тәуелсіздігі жолында ғасырлар бойы қалыптасқан неғұрлым терең сезімдердің бірі, сондықтан сынып жетекшісі, педагог, мұғалім өзінің тәрбиеленушісіне аталған сезімдерді бере білуі қажет, сонда ғана біздің қоғамымыз ұйымшыл және толерантты болады. Мұғалімдердің өздерінің Отанға және оның құндылықтарына деген патриоттық қатынасы көп үлгі бола алады.

Ұсынылатын сабақ әзірлемелері

«Мен - өз Отанымның патриотымын» тақырыбы бойынша бірыңғай білім беру сабағы 1-4-сыныптар

Мақсаты:

- Оқушыларда тұлғаның азаматтық қасиеттерін қалыптастыру;
- Қоршаған ортаға деген төзімділігін тәрбиелеу.

Міндеттері:

- оқушылардың «Мәңгілік Ел» патриоттық актісін жүзеге асырудағы белсенділігін қалыптастыру және арттыру;
- Жаңа Қазақстандық Отаншылдықты нығайту;
- білім алушылардың Қазақстан Республикасының Тәуелсіздік жылдарында жеткен жетістіктері мен табыстары туралы білімдерін тереңдету, ой-өрістерін кеңейту;

Құрал-жабдықтар:

- «Қазақстан-2050 Стратегиясы: бір халық – бір ел – бір тағдыр» плакаттары;
- «Менің Отаным – Қазақстан», «Мен – Қазақстан азаматымын», «ҚР Конституциясы»;
- шарлар, гүлдер.

Сынып жетекшісі:

– Қымбатты балалар, мен сендерді алғашқы оқу күнімен, Білім күнімен құттықтаймын. Сендерге жаңа жаңалықтар, жаңа білім, жаңа табыстар мен жетістіктер тілеймін. Көңіл-күйлерің көтеріңкі болсын! Сәт-сапар! Міне, жазғы демалыс та аяқталып, алғашқы қоңырау соғылды. Енді 9 ай бойы біз білім

алып, оқып, сабақтарда және сабақтан тыс іс-шараларда бір-бірімізбен қарым-қатынаста болуға тура келеді. Бұл дегеніміз – 1085 оқу сағаты, 210 оқу күні. Бұл тізімді ары қарай жалғастыра беруге болады, бірақ біз мына сұраққа жауап беріп көрейік: «Сендер осыншама уақыт бойы кіммен болғыларың келеді: мектептегі досыңмен бе, әлде ешқашан көмекке келмейтін, «Қал-жағдайың қалай?» деп сұрамайтын, сабақты айтып жібермейтін, үзіліс кезінде сенімен сөйлеспейтін адаммен бе?». Әрине, жауап анық – досыңмен.

Оқушы:

– Достық – әркімге, әр істе бізге көмекші. Барлығымызға жақсы, адал дос керек!

Ән. «Берік достық».

Сынып жетекшісі:

– Балалар, бүгінгі сабағымыздың тақырыбы: «Мен өз Отанымның патриотымын». Неге біз бұлай айта аламыз? Себебі, «бір халық, біртұтас ұлт» - бұл барлығымызға ортақ ұлттық мүдделер. «Бір халық» – бұл біз бірге өткен қиындықтар мен жеңістер! Бұл біздің ортақ келешегіміз – игілікті және өсіп-өркендеген Қазақстан! Мұның барлығы – Стратегияны табысты жүзеге асыру үшін біртұтас қоғам керек деген сөз. Жиырма бес жылда Қазақстан жаңа тәуелсіз мемлекеттер үшін ұлттық жетістіктің үздік үлгісі бола алды. Бұл – барлық қазақстандықтардың еңбексүйгіштігі мен бірлігінің нәтижесі. Бұл – тек күшті халықтың ұлы қабілеті. Біз осындай халық, біртұтас ұлт бола алдық және осы биігімізде қалуымыз керек! Қазақстан – бұл біртұтас ұлт, біртұтас халық, бір мүдде. Алдымызда ұлы жоспарлар тұр. Оларды іске асыру жаһандық өзгерудің күрделі жағдайларында өтпек. Бұған бүгіннен бастап дайын болуымыз керек және бар күшімізбен халықтың біртұтастығын қамтамасыз етуіміз керек. Өйткені, бізде бір халық – бір ел – бір тағдыр! Қазақстан 140 ұлыс пен 17 конфессия өкілдері үшін ортақ үйіне айналды. Біздің Қазақстанның ұлттық, ұлыстық, мәдени және діни жағынан әртүрлілігіне қарамастан, елімізде бейбітшілік пен тұрақтылықты сақтап қалғанымызды мойындаймыз. Қзақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың саясаты көптеген ұлыстарды мәдениет пен діндерді біріктіреді. Біздің елімізді «өркениеттер тоғысы» деп атайды. Қазақстан ислам, христиан және буддизм сияқты ірі әлем діндерінің арасындағы көпір болып табылады. Ғасырлар бойы мұнда әртүрлі халықтар мен ұлт өкілдері бірге өмір сүріп, еңбек етті. Өзара баю мен өркендеуге ықпал ететін берік мәдени байланыстар орнады.

Әртүрлі діндер мен рухани дәстүрлері бар барлық Қазақстан халқы атынан біздің ортақ үйімізде бейбітшілік пен келісімді ары қарай сақтап қалуға ұмтылысымыз бен ұстанымымызды білдіреміз. Біз Отанмыздың басты байлығы – әлемдік үлгі ретінде әділетті түрде мойындалған азаматтық бейбітшілік пен конфессияаралық келісімді, біздің көпұлтты мемлекетіміздегі мәдениеттер мен діндердің ара қатынасын қолдауға әзірміз. Біз Отанды сүюге, қазақстандықтардың ұлттық салт-дәстүрлері мен үрдістерін құрметтеуге бар күш-жігерімізді саламыз. Біз ортақ үйіміз Қазақстанның көркеюі, өркендеуі,

дамуы, әл-ауқаты мен жағдайының жақсаруы жолында, бейбітшілік жолында қолымыздан келгеннің барлығын жасаймыз.

Оқушылар Қазақстан туралы өлеңдер оқиды.

Сынып жетекшісі:

– Біздің барлығымызды, барлық ұлттың адамдарын маңызды ұғымдардың бірі біріктіреді: БІЗ – Қазақстан халқы. Біз біртұтас елміз және біздің күшіміз бен жетістігіміз осыда.

Балалар, енді Қазақстан туралы не білетінімізді тексерейік. Кішігірім сұрақ-жауап өткізіп, сендердің білімдеріңді тексерейік.

1. Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Рәміздері (Ту, Елтаңба, Әнұран)
2. Ұлттық валюта (Теңге)
3. Ақындар жарысы (Айтыс)
4. Қазақстан Республикасының тұңғыш ұшқыш-ғарышкері (Т.Әубәкіров)
5. Қазақ фольклоріндегі, халық ертегілеріндегі әзіл әңгімелер кейіпкері (Алдар көсе)
6. Қазақтардың ұлттық үйлері (Киіз үй)
7. Мұсылмандардың қасиетті кітабы (Құран)
8. Ұлттық сусын (Қымыз)
9. Қазақстан Республикасының тұңғыш Президенті (Н.Назарбаев)
10. Қазақстан Республикасының Конституция күні (30 тамыз)
11. Түйелер тізбегі (Керуен)
12. Қазақстан Республикасының Тәуелсіздік күні (16 желтоқсан)
13. Қазақстан халықтарының бірлігі күні (1 мамыр)
14. «Шаңырақ» ненің нышаны? (Шаңырақ – отбасы, жанұя)
15. Ғарышты зерттеу бойынша қала-орталық (Байқоңыр)
16. Қазақтың ұлттық аспаптары (Домбыра, сыбызғы, қобыз)

Сынып жетекшісі :

– Біздің еліміздің көркеюі, өсіп-өркендеуі үшін мемлекет ішінде тұрақтылық, онда тұратын халықтар арасында достық пен келісім болуы қажет. Және де осы іс-шарамызды Қазақстан туралы мына өлең шумақтарымен аяқтағым келеді.

Оқушы:

Қазақ елі қашаннан да жыр елі,
Тарихында тұлғалар көп киелі.
Қазақстан аясында бұрыннан
Бірнеше ұлт бірге өмір сүреді.
Бір-бірімен тату-тәтті тұрады,
Бәрінің де Қазақстан тұрағы.

«Мен - өз Отанымның патриотымын»
тақырыбы бойынша бірыңғай білім беру сабағы
(5-8- сыныптар)

Мақсаты: оқушыларды төзімділікке, қазақстандық отаншылдыққа тәрбиелеу.

Міндеттері:

- ел тарихына деген танымдық қызығушылығын дамыту;
- әр түрлі ұлт өкілдерін құрметтеуге тәрбиелеу;
- оқушылардың зияткерлік деңгейін көтеру.

Сынып жетекшісі:

Көптеген ғасырлар бойы қазақ халқына тәуелсіздік пен еркіндік үшін күресуге тура келді. Қауіп төнген кездерде біріге, жұмыла білу, басқа халықтармен бейбітшілікте, келісім мен достықта өмір сүруге ұмтылу сияқты жақсы қасиеттерінің арқасында қазақ халқы тарих толқындарында жоғалып кетпей, ондаған жылдардан соң өзінің мемлекеттігін қайта құра алды.

Дамудың жаңа жолына түскен Қазақстан халықтың ғасырлар бойғы егемендік туралы армандарын орындай алды. Қазақстанды мекендеген әрбір халықтың өз мәдениетін, тілін, сенімін, дінін және дәстүрлерін дамытуға мүмкіндігі бар. Қазіргі таңда республиканың әрбір азаматы өз елінің тәуелсіздігімен мақтанады.

Қазақстанда 17 миллионнан аса адам, жүзден астам ұлт пен ұлыс өкілдері бір жанұядай өмір сүріп жатыр. Қазақ, орыс, ұйғыр, неміс, корей, татар тілдерінде кітаптар мен газеттер шығарылуда, ұлттық театрлар мен эстрадалық ансамбльдер жұмыс жасауда, ұлттық теле-радио бағдарламалар берілуде. Біздің барлығымызды, әр түрлі ұлт өкілдерін ортақ біріктіретін: БІЗ – Қазақстан халқы. Осылайша, Қазақстан мәдениеті мен діндерінің көптүрлілігімен ерекшеленетін бірегей мемлекет.

1 мамыр – Қазақстан халықтарының бірлігі күні. Жылы да жарық, көңілді мамыр мерекелерін ұнатпайтын адам жоқ шығар. Жапырақ жайып, көгеріп келе жатқан ағаштар, ашық аспан, күлкі мен жымиюлар жыл бойы ұмытылмастай көңіл-күй сыйлайды. Қазақстан халықтарының бірлігі күні егемен республикамыздағы басты мерекелердің бірі болды.

Тақтада «Біздің күшіміз – бірлікте» деген плакат ілулі тұрады.

– Бұл үндеуді қалай түсінесіңдер? (Оқушылар жауаптары)

– Жарайсыңдар! Басқа республикалар мен елдерде келіспеушіліктер мен тартыстар болып жатқан заманда осы сөздердің мағынасын түсінгендерің қандай жақсы! Бұл Бейбітшілік болмағанда өте қорқынышты.

Оқушы:

Ынтымақ, бірлік, достық, татулық –
Бабалардан қалған дәстүр айтулы.
Түгелденіп төртеуіміз төрде тұр,
Тәуелсіздік туы мәңгі тұғырлы.

Оқушы:
Тілі басқа, тілегі бір біргеміз,
Өздеріңмен жүздесеміз күнде біз.
Мақсат ортақ, бейбітшілік ұран боп,
Татулықтан бұзылмасын іргеміз.
Оқушы:
Қазақ жері достықтың гүлстаны,
Дархан өлкем мерейлі ырыс бағы.
Күрестерде, еңбекте,мерекеде
Мұнда сан ұлт қолдасып, ту ұстады.
Оқушы:
Ұлыстарымыз тамыр болған ежелден,
Кімдер қашсын қазақтайын ер елден
Достығымыз ғасырларға жарасқан
Туған елім,шарықтай бер кемелден!

Ұлттық киім киген балалар «Үлкен қол ұстасу» атты достық хормен жүру орындайды

Сынып жетекшісі:

– «Құстың күші – қанатында, ал адамның күші - достықта» деген қазақ мақалы бар. Өмір осы мақалдың тура айтылғандығын дәлелдеп отыр.

– «Достық» сөзін қалай түсінесіңдер?

– Сөйлемді жалғастырыңдар: «Достық – бұл .....». (Оқушылар жауаптары)

«Мақалдарды жина» ойыны.

– Ал сендер достық туралы мақал-мәтелдер білесіңдер ме? Қазір тексеріп көрейік. Екі топқа бөлінуіміз керек. Мына конверттердің ішіне мақалдардың бір бөліктері салынған. Сендердің тапсырмаларың: достық туралы мақалдарды біріктіріп, оқуларың керек.

1. Ескі дос жаңа екі достан артық.
2. Досты ізде, тапсаң, сақта.
3. Достық қиындықта білінеді.
4. Доспен дос болғанша шаттан,
   Дұшпанмен дос болғаннан сақтан.
5. Досыңа өтірік айтпа,
   Дұшпаныңа сырыңды айтпа.
6. Заттың жаңасы жақсы, достың ескісі жақсы.
7. Досыңды мақтағаның – өзіңді жақтағаның.
8. Ағаш тамырымен, адам досымен мықты.

Сынып жетекшісі:

Отансүйгіштік дегеніміз – қоғамның бірігуінің, үйлесуінің, алуан түрлі адамзат қауымдастығында оның болмысы мен ерекшелігінің негізі болып табылатын аса маңызды рухани құндылық. Бұл ұғымды тар аяда, бір жақты қарастыруға болмайды. Ол күрделі, көп жақты және әртекті. Отаншылдық – бұл

әрі өз еліне деген сүйіспеншілік, әрі оның тарихы мен мәдениетіне деген зор құрмет, әрі өз күші мен қоғамның күшіне деген сенім. Өткен жылдарда еліміз мемлкет болып қалыптасу, тәуелсіздік пен бірлікті нығайту жолында көптеген жетістіктерге жетті. Өзінің орта ғасырлық және қазіргі заманғы тарихында Қазақстанның беделі соңғы жылдардағыдай ешқашан жоғары болған емес.

Қазіргі таңдағы әлеуметтік-саяси тұрақтылық қазақстандықтардың өз Отанының гүлденіп, өркендеуіне деген сенімін нығайта түседі. Қазақстан демократиялық, зиялы, құқықтық және басты құндылықтары адам, оның өмірі, құқықтары мен еркіндігі болып табылатын әлеуметтік мемлекет ретінде өзін танытып, бекітті.

Біз ұлттық-мәдени құндылықтарға, ұлтаралық келісімге, мейірімділікке, балаларға деген махаббатқа бай заманда өмір сүріп жатырмыз. Алда әлі де көп қиындықтар күтіп тұр, алайда бүгінде Қазақстан дамудың жаңа орамына шықты және ертеңгі күнге сенімділікпен қарайды.

Оқушы:
Өзіңсің, Қазақстан, ән, арманым да,
Аяулым, алтын бесік, қара орманым да.
Бір нәрсе жетпейді деу қате болар,
Өзіңдей ұлан-байтақ далам барында.
Оқушы:
Тәуелсіздік кіндігін
Кескен халық бірлігі.
Ынтымағы барша ұлттың
Нұрын шашқан күн бүгін.
Оқушы:
Ақ, қара деп алдымен,
Елім бөлмес адамды.
Дәстүр, өнер, салтымен
Таңғалдырған ғаламды.
Оқушы:
Достық бізге тым ыстық,
Бірлік – байлық, ырыс – құт.
Жарқырасын күніміз,
Жаса, жаса, тыныштық.
Оқушы:
Қазақстан дейтін менің бар елім,
Жатыр алып жарты дүние әлемін.
Бұл даланы көріп алғаш қуанғам,
Бұл далада өскен жанда жоқ арман.

«Мен - өз Отанымның патриотымын»
тақырыбы бойынша бірыңғай білім беру сабағы
(9-11-сыныптар)

Сабақтың мақсаты: қазақстандық отансүйгіштікті қалыптастыру, төзімділікті, ұлтаралық және мәдениетаралық байланыстарды дамыту, оқушылардың дүниетанымын, ой-өрісін кеңейту, қазіргі Қазақстанның жетістіктері туралы білімдерін тереңдету.

Мақсатты топтары: 9-11-сынып оқушылары, ата-аналар, жоғары сынып мұғалімдері, аймақтың әртүрлі салада жетістікке жеткен белгілі адамдары, мәслихат депуттары, саясаттанушылар, тарихшылар, жергілікті атқару органдарының өкілдері.

Құрал-жабдықтар: мемлекеттік рәміздер, «Мәңгілік Ел: бір ел – бір тағдыр» стенді, Қазақстан Республикасы Президентінің Жолдауынан үзінділер (слайдтар), қазақстандық ғұламалардың ақылды ойлары, кітап көрмесі, фотосурет көрмесі, оқушылар мен мұғалімдер жасаған халық шығармашылығы өнімдерінің көрмесі, ұлттық киімдер көрмесі. Патриоттық тақырыптағы деректі бейнефильмдер.

Музыкалық жабдықтау: республиканы мекендеген халықтар музыкасы, қазақстандық патриоттық әндер.

Ұсынылатын сабақ кезеңдері (тақырыптық бөлімдер):

1. «Мәңгілік Ел» патриоттық актісі.

2. «100 нақты қадам» Ұлт Жоспары және «Мәңгілік Ел» Ұлттық идеясы – әлеуметтік жаңарудағы серпілісі және республиканың жаңа өндірістік-инновациялық экономикасы.

3. Қазақстан халықтарының Ассамблеясы: тарихы, қазіргісі және болашағы. Ұлттық бірліктің Доктринасы.

4. Мемлекеттік тілдің бірегейлігі. Үш тілді білу – жаһандық өмірге жолдама.

Өткізу нысандары: рөлдік ойындар, оқушылардың жобаларын қорғауы, пікірталастар, пікірсайыстар, ауызша журнал, «сырттай» саяхат, ұлттық-мәдени орталықтардың өкілдерімен, саясаттанушылармен, мұражай қызметкерлерімен кездесулер және т.б.

3 2016-2017 оқу жылында Қазақстан Республикасының білім беру ұйымдарында «Мәңгілік Ел» Патриоттық актісін түсіндіру шегінде «Мен - өз Отанымның патриотымын» тақырыбы бойынша бірыңғай білім беру сабағын өткізуге әдістемелік ұсыныстар

Әдістемелік ұсыныстар Білім күніне арналған «Мен - өз Отанымның патриотымын» республикалық бірыңғай білім беру сабағын өткізудің мазмұны, негізгі түсінігі, формалары мен әдістерінің тұжырымдамасы контекстінде «Мәңгілік Ел» патриоттық актісін түсіндіруге бағытталған.

Әдістемелік ұсыныстар білім беру ұйымдары басшыларына, сынып жетекшілеріне, топ тәлімгерлеріне және педагогтерге арналған.

Ұсыныстар құрылымы:

Кіріспе

1. Сабақтың тұжырымдамасы.
2. Сабақтың мақсаты мен міндеттері.
3. Сабақтың қорлары.
4. Сабақтың түрлері.

5. Жалпы білім беретін, мамандандырылған, арнайы мектептерде тақырыптық сабақ өткізу бойынша ұсыныстар.

5.1 1-4 сыныптарда,

5.2 5-8 сыныптарда,

5.3 9-11 сыныптарда.

6. Қосымша

6.1 «Мәңгілік Ел» Патриоттық актісі.

6.2 Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың Қазақстан халқына жолдауынан үзінді алу.

6.3 Ұсынылатын видеофильмдер.

6.4 Глоссарий.

Кіріспе

Қазақстан – оның территориясында тұратын, біртұтас ұлтқа айналған барлық халықтардың ортақ Отаны. Ұлттардың бірлігі – біздің еліміздің өркендеуі, тұрақтылығы, жаңаруы және серпінді дамуының негізі.

Жаһандық экономикалық дағдарыс аясында шиеленіскен гуманитарлық мәселелер, әлеуметтік-саяси тұрақсыздық және планетаның түрлі аймақтары арасындағы қарама-қайшылықтардың өсуі жағдайында Тәуелсіз Қазақстанды нығайту, экономикалық және әлеуметтік өрлеуді табысты жүзеге асыру үшін ұлттардың бірлігі жақсы жағдайларды қамтамасыз етеді.

Елбасының тапсырмасы Қазақстан халқы Ассамблеясының XXIV сессиясында қабылданған «Мәңгілік Ел» Патриоттық актісі», қазақстандықтардың біртұтас ұқсастығының бірегей бағдарламасы болып

табылады.

Патриоттық акт және оған бекітілген, қазақстандық халықтармен құрылған басты жалпыұлттық құндылықтар, ұлт бірлігінің маңызды факторы.

Мәңгілік Ел - бұл Тәуелсіздік және Астана.

Мәңгілік Ел - бұл Жалпыұлттық бірлік, Бейбітшілік пен келісім.

Мәңгілік Ел - бұл зайырлы мемлекет және жоғары руханият.

Мәңгілік Ел - бұл Инновация жолындағы тұрақты Экономикалық өсім.

Мәңгілік Ел – бұл Жалпыға Ортақ Еңбек Қоғамы.

Мәңгілік Ел - бұл мәдениет пен тарихтың, тілдің ортақтығы

Мәңгілік Ел -ұлттық қауіпсіздік және Қазақстанның жалпыәлемдік проблемаларын шешуге жаһандық тұрғыдан қатысуы.

Өскелең ұрпақты іргелі мемлекет құраушы «Мәңгілік Ел» құндылықтарында тәрбиелеу, қазақстандық халықтардың тарихы, мәдениеті, дәстүрінің біртұтастығының мәнін түсінетін, Қазақстанның отансүйгіш-азаматы тұлғасын қалыптастыру мақсатында Білім күніне арналған «Қазақстан – біртұтас ұлт» Республикалық сабағын өткізу ұсынылады.

1. Сабақтың тұжырымдамасы

Білім күні 1-қыркүйекте «Мәңгілік Ел» Патриоттық актісін түсіндіру мақсатында «Мен өз Отанымның патриотымын» тақырыбы бойынша бірыңғай білім беру сабағы өткізіледі.

Патриоттық (πατριώτης грек тілінен – отандас, patria латын тілі – отан) – Отанға сүйспеншілік, оған деген адалдық, өзінің іс-әрекеттерімен оның мүдделеріне қызмет етуге ұмтылу. (Философиялық энциклопедиялық сөздік – М.: Совет энциклопедиясы. Бас редакция: Л. Ф. Ильичёв, П. Н. Федосеев, С. М. Ковалёв, В. Г. Панов. 1983.)

Патротизмнің әлеуметтік-психологиялық мәнін дәлме-дәл бейнелеп көрсететін патриотизмнің құрылымдық компоненттері: патриоттық қатынас, патриоттық сана, патриоттық құндылықтар, патриоттық мағыналар, патриоттық сезімдер, патриоттық уәж, патриоттық тәртіп болып табылады.

«Мәңгілік Ел» Патриоттық актісіне сәйкес патриотизм, тұлғаның құрылымында құндылық-мағыналық қатынас ретінде үш: когнетивтік (өз халқының тарихы, мәдениеті, дәстүрін білу, мемлекеттің берекесін экономикалық іс-әрекеттері жетістігі жағдайы ретінде бағалау); тез әсерленушілік (дамыған патриоттық сезімдер, қоғамға және мемлекетке оң әсерлі көзқарас); қылықтық (әлеуметтік маңызды жобаларға, еңбек істеріне қатысу, жеке патриоттық қылық тәжірибесі) компоненттерімен ұсынылады.

Оқушылар үшін білім сабағы:

- оқу жылында мектеп пәндерін оқу барысында тұлға мен мемлекеттің құндылықтарын біріктіруші жаңа Қазақстандық Патриотизмнің базалық құндылықтарын игеру;
- «Мәңгілік Ел» жалпы ұлттық идеясына негізделген шығармашылық өзін-өзі жүзеге асыру, ойды байыту, патриоттық тәрбие беру кеңістігі

жағдайындағы сабақтан тыс іс-әрекеттердегі тұлғалық өсуде импульс болуы тиіс.

(*Импульс* – (impulsus латын сөзінен талаптану, ынталандыру) Бір мезетте іштей талаптандыру, ойдан немесе әсерден түрткі, ынталандыру.

Отансүйгіш азамат тұлғаны қалыптастыруға оқытудың аса тиімді технологиясы, қарқынды оқыту әдістерін білім беру процесіне енгізу арқылы қол жеткізіледі.

Сабақтың лейтмотиві (Leitmotiv неміс тілі – бастаушы себеп). Қазір әлемде адамзатты бүтіндей қозғап өтетіндей күрделі процестер өтіп жатыр, қалыпты қалу үшін ел мықты, бірлікте және рухани бай болуы керек. Мемлекет басшысы қазақстандықтарды этникааралық келісімді сақтауға және үкімет пен мемлекеттік ұйымдардың ғана емес, қоғамның күшін біріктіруге шақырды. Қазір бұрынғыдай емес біз бірлікте болуымыз керек. Бұл дегеніміз - Қазақстанды мекендеген барлық ұлттардың мақсаттары мен ниеттері бір.

Сабақ өткізген уақытта Қазақстан Республикасының мемлекеттік Әнұранның орындалуы, безендіруде Елтаңбаның, Тудың (плакаттар) болуы міндетті болып табылады.

Оқушылардың жеке жетістіктерін әр түрлі формада (авторлық көрме, жеке концерт, тұсаукесер, көрсету, орындау және т.б.) көпшілікке паш ету үшін жағдай жасау қажет.

Рефлексия «мен» - (әрбір оқушының) ойын айтуы арқылы жүргізіледі. Жазып аяқтаңдар және естірте оқыңдар:

- Мен ... екенін бүгін білдім.
- Мен ... туралы ойладым.
- Мен ... екеніне тым сенімді бола түстім.
- Мен ... екенін түсіндім.
- Менің көңіл күйім .... екенін сеземін.

2. Сабақтың мақсаты мен міндеттері

Мақсаты– «Мәңгілік Ел» Патриоттық актісі контекстінде білім беру процесіне Мәңгілік Ел құндылықтарын енгізу.

Міндеттері:

Оқыту:

- Оқушылардың «Мәңгілік Ел» Патриоттық актісін игеруін қамтамасыз ету;

- оқушылардың (қазақстандық патриотизм, патриоттық акт, «Мәңгілік Ел», азаматтық, ұқсастық, менталдық, жалпы ұлттық бірлік, жалпы ұлттық идея, қоғамдық келісім, төзімділік) ұғымдарын меңгерулеріне көмектесу;

Дамытушылық:

- оқушылардың мәселелерді тұжырымдай білулерін дамыту, оларды шешу жолдарын ұсыну;

- оқушылардың қатынастық мәдениетін (араласа білу, монологтік және диалогтік сөз құру) дамыту;

- сыни ойлау, жеке, топтық жұмысты ұйымдастыру, диалог жүргізе білуді дамыту;

- оқушылардың зияткерлік және шығармашылық тұлғалық қасиеттерін *дамыту.*

Тәрбиелік:

- «Мәңгілік Ел» жалпы ұлттық идеялар негізінде патриоттық тәрбие міндеттерін шешуге көмектесу;

- жаңа қазақстандық патриотизмді және белсенді азаматтық көзқарасты тәрбиелеуге мүмкіндік туғызу;

- құнды қасиеттерді: қазақ тілін құрметтеу, қазақ халқының, әр халықтың, этникалық топтардың әдет-ғұрпын, дәстүрін сыйлауға тәрбиелеу.

3. Сабақтың қорлары

Безендіру:

1. Мемлекеттік рәміздер;

2. Стенд (слайд) «Біртұтас Болашақ Ұлт - Мәңгілік Ел», (Қазақстан халқы Ассамблеясының XXIV сессиясының фотосуреттері); «Ұлы Дала Елі»; «Біз – Үлкен Елміз – Үлкен Отбасымыз».

3. Н.Ә. Назарбаевтың Қазақстан Республикасы Тәуелсіздігіне арналған салтанатты жиында сөйлеген сөздерінен үзінді. 2014 жылғы 15 желтоқсан; Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың «Нұрлы жол – болашаққа бастар жол» халыққа жолдауы; 2050-Қазақстан жолы: Бір мақсат, бір мүдде, бір болашақ:

«Халықтың өмірі әрбір келесі ұрпақпен жалғасады. Сондықтан халықтың Мәңгілігінен асқан арман жоқ. Мәңгілік Елдің бұл идеясы, ертеңгі күнге жол ашатын, болашаққа сенім артатын, мықты тұрақтылықтың символы...»;

«Мәңгілік Ел негізінде – қарапайым, түсінікті және әрқайсымыз үшін құнды шындық – біздің отбасымыздың амандығы, қонақжайлылығы мен еңбексүйгіштігі, тұрақтылығы, қауіпсіздігі мен тұтастығы, ертеңгі күнге сенімділік жатыр»;

«Мәңгілік Ел – біздің біртұтас ұлт мықты болсын !

Қазақстанның бата алған жері мәңгі жасасын!

Алға, Қазақстан!»;

«Біз Жалпыұлттық идеямыз – Мәңгілік Елді басты бағдар етіп, тәуелсіздігіміздің даму даңғылын Нұрлы Жолға айналдырдық. Қажырлы еңбекті қажет ететін, келешегі кемел Нұрлы жолда бірлігімізді бекемдеп, аянбай тер төгуіміз керек. Мәңгілік Ел - елдің біріктіруші күші, ешқашан таусылмас қуат көзі. Ол «Қазақстан 2050» стратегиясының ғана емес, XXI ғасырдағы Қазақстан мемлекетінің мызғымас идеялық тұғыры! Жаңа Қазақстандық Патриотизм дегеніміздің өзі - Мәңгілік Ел! Ол - барша Қазақстан қоғамының осындай ұлы құндылығы»;

«Біз, қазақстандықтар, біртұтас елміз! Біздің тағдырымыз ортақ – ол Мәңгілік Ел, біздің ұлы Қазақстан! «Мәңгілік Ел» – бұл біздің

жалпықазақстандық үйіміздің жалпыұлттық идеясы, ата-бабаларымыздың арманы. Жиырма бес жылдық тәуелсіз дамуымызда барлық қазақстандықтарды біріктіретін және болашақ еліміздің іргетасын қалайтын жаңа басты құндылықтар құралды. Ол аспаннан алынған теория емес. Бұл құндылықтар – Қазақстан жолындағы уақыттың тезінен өткен тәжірибесі ».

4. *Музыкалық безендіру:* Классикалық және қазақтың ұлттық музыкасы, патриоттық тақырыптарға арналған аудио-бейнематериалдар; Отан және Астана туралы өлеңдер; Заманауи Қазақстанның жетістіктері туралы кітаптар және т.б.

5. *«Ұлт бірлігі – Қазақстанның экономикалық дамуының негізі» тақырыптық көрмеге арналған материалдар:* кітаптар, қазіргі Қазақстан жетістіктері туралы суреттер; экономиканың дамуына ерекше үлес қосқан белгілі адамдардың портреттері (еңбек адамдары, ғалымдар, саяси қайраткерлер, космонавтар, спорт майталмандары); өлкетанулық материал; балалардың авторлық жұмыстары; анықтамалық материалдар;

*6. Бейнефильмдер топтамасы «*Мәңгілік Ел» идеясын меңгеруге арналған иллюстрациялық материалдарды құрайтын әмбебап, көптілді білім беру платформалары;

7. *Оқушылардың жеке жетістіктерінің түрлі формадағы көрінісі:* (авторлық көрме, жеке концерт, презентация, көрсетілім, ел алдына шығу және т.б.).

4. Сабақтың формалары

Сабақ аясында мына жұмыс түрлерін өткізу ұсынылады:

1. 1-4- сыныптарда – саяхат- сабақ, викторина- сабақ, жарыс- сабақ, ойын-сабақ, әңгіме, көрме, сурет конкурсы, фотоколлаж, қолдан жасалған бұйымдар, музыкалық ісшаралар, фестиваль, ұжымдық шығармашылық жұмыс, бейнетурлар (фильмдер, слайдтар, композициялар көру);

2. 5-9- сыныптарда –сынып сағаты, әдеби-поэтикалық шығарма, пресс-конференция, іскерлік ойын, викторина, конкурс, жарыс, диспут, презентация оқушы жобасы, эссе, фотокөрме, экскурсия, түрлі ұлттардың белгілі адамдарымен кездесу және т.б.;

3. 9-11- сыныптарда – сынып сағаты, рольдік ойындар, оқушылардың жобаларын қорғау, ми шабуылы, пікірталас, дебаттар, саяси сабақ, тренингтер, газет шығару, ауызша журнал, этномәдени бірлестіктердің өкілдерімен, құқық қорғау органдарының, саясаттанушы-ғалымдармен, заңгерлермен, тарихшылармен кездесу және т.б.

Сонымен қатар:

− сабақты заманауи интерактивтік оқыту формаларын қолданып өткізу;

− психологиялық-жас ерекшелігін, жекебас ерекшелігін, білім алушылардың дайындық деңгейін ескеру;

− ән тыңдауды, патриоттық тақырыптағы бейнефильмдерді көруді ұйымдастыру;

− Қазақстан тарихының, қазақ әдебиетінің материалдарын, , кинематография, публицистиканың, веб-сайт strategy2050.kz «Қазақстан 2050» терминологиялық анықтамалық материалдарын пайдалану және т.б.;

− білім беру ұйымдарында қоғамдағы этникааралық және конфессияаралық келісім мәселелері бойынша мемлекеттік және қоғам қайраткерлері, басқару органдары өкілдерінің, ҚР Парламент және маслихат депутаттарының, Қазақстан халқы Ассамблеясы, Қазақстан халқы мектеп Ассамблеясының, соғыс және тыл ардагерлерінің, патриоттар форумының қатысушыларының, «Жас Отан» жастар қанаты және т.б. кездесу ұйымдастыру, «дөңгелек үстел», конференциялар, интернет-форумдар ұйымдастыру;

− этномәдени бірлестіктерге, мұражайларға, мемориалдарға және т.б. қатысу ұсынылады.

5. Жалпы білім беретін, мамандандырылған, арнайы мектептерде тақырыптық сабақ өткізу бойынша ұсыныстар

5.1 1-4- сыныптарда

Сабақтың тақырыбы: «Мен - өз Отанымның патриотымын». 1-сыныпта «Мәңгілік Ел» – ол жалпы ұлттық бірлік, бейбітшілік және келісім» деген екінші құндылығы түсіндіріледі.

Сабақтың ұсынылатын кезеңдері (тақырыптық бөлімдері):

1. Біздің Отанымыз – тәуелсіз Қазақстан.
2. Бейбітшілік және келісім.
3. Рефлексия.
4. Сабақтың қорытындысы.

Технологиялар: ақпараттық (Қазақстан бойынша видеотур), ойын.

Сабаққа материалдар.

Біздің Отанымыз – Тәуелсіз Қазақстан

Қазақстан Республикасы – біздің Отанымыз. Қазақстан – үлкен мемлекет.

Менің Қазақстаным! Менің елім!

Сүйікті жазық кеңістіктерім!

Бізде дала да, теңіз де,

Орман да, егістік те, таулар да бар.

Мұның барлығы біздің басты байлығымыз!

Біздің мемлекетіміздің өз шекарасы бар және оны тәуелсіз деп атайды.

Оны көп ғасырлар бұрын, ер-тоқым үстінде өмірлерінің көп бөлігін өткізген көшпелі қазақтар құрған.

Біздің елімізде әр түрлі ұлт өкілдері: қазақтар, орыстар, өзбектер, украиндар, ұйғырлар, татарлар және т.б. өмір сүреді. Олар өздерінің туған тілдерінде сөйлейді. Қазақстанның мемлекеттік тілі – қазақ тілі. Оны Қазақстанның әрбір тұрғыны білуі тиіс. Ұлтаралық қарым-қатынас тілі – орыс тілі. Қазақстанда адамдар тату-тәтті өмір сүреді, Рождество, Құрбан айт, Жаңа

жыл, Наурыз мейрамдарын бірге тойлайды.

Ғарышқа ракеталар старт алатын, атақты Байқоңыр «ғарыш қаласы» Қазақстанда орналасқан. Әлемнің басқа жерінде Қазақстан тәрізді ғажайып мемлекет жоқ!

Біздің Отанымыздың астанасы – Астана қаласы. Бәйтерек – Астананың символы және басты бірден бір көрікті жерлерінің бірі болып табылады. Ашық аспан астындағы «Атамекен» Қазақстан картасы» этно-мемориалдық кешені де бірегей мұражай .

Қазақстанның ең үлкен қаласы – Алматы. Онда Республика тарихына арналған ескерткіш тәуелсіздік монументі бар, кешенде сақтардың Томирис патшайымы тарихынан бүгінгі күнге дейінгі тарихи хроника көрсетілген. Кешеннің ортасында тәуелсіздік символы – «Алтын сарбаз» орналасқан.

Тапсырма. Ұжымдық фотоколлаж жасау.

Бейбітшілік және келісім

Жыл сайын көктемде, 1-мамырда Қазақстанның барлық халықтары мейрамды тойлайды. Бұл мереке Қазақстан халықтарының Бірлік күні деп аталады.

Бұл күні барлық ересектер және балалар бір-біріне бейбітшілік, денсаулық және бақыт тілейді. Бұл күні күннің көзі де өзінің шуағын ерекше шашып, күлімдейді. Біздің жерімізде адамдардың татулықта, соғыссыз өмір сүріп жатқандықтарына қуанады. Аспан да көппеңбек.

Күннің көзі мен балаларға – бейбітшілік,
Табиғатқа – тыныштық, көктемге – тыныштық!
Аңызға – бейбітшілік, ғаламшарға – тыныштық!
Жер шарындағы барлық адамға – бейбітшілік!

Бұл бейбітшілік, достық және еңбек мерекесі. Адамдар бірлесіп еңбектенуі керек. Жалғыздың ісіне қарағанда, бірігіп істеген еңбектің жемісі көп болады. Бір адам бір ағаш ексе, көп адам бірлесіп бақша отырғызады. Бір адам бір кірпіш қаласа, бірлесіп үй салуға болады. Достық пен еңбек адамдарды біріктіреді.

Достықта өмір сүргенде,
Одан жақсы не болуы мүмкін!
Жанжалдасу да қажет емес,
Барлық адамды жақсы көру қажет.

Бейбітшілік пен келісім мейірімнен, күлімсіреуден, қадірлеуден, шыншылдықтан басталады.

Егер адамдардың бойында осы аталған қасиеттер болса, онда Жер бетінде соғыс, жанжал жоғалар еді. Адамдар қайғы-қасіреттен және бір-бірін жек көруден арылар еді. Тек ол үшін барлық адамдар әлемді, осы қалпында сүюді үйренулері қажет.

Тапсырма. Көгершіндер – бейбітшілік пен келісімнің нышаны. Көгершіндердің суреттерін салып, оларды біздің тақтамызға орналастырыңыздар.

Шеге туралы өсиет әңгіме

Бір әкенің өте ызақор, ашушаң ұлы болыпты. Әкесі ұлына бір қалта шеге береді және «ашуыңа ырық бергенде, қақпадағы тақтайшаға мына шегелерден бір-бірден қағып отыр» деп тапсырады.

Алғашқы күні тақтайға бірнеше ондаған шегелер қағылады. Ашуының санын өз көзімен көріп, жігіт ызаға бой алдырмауға тырысатын болады. Тақтайға қағылатын шегелердің саны күн санап азая бастайды. Жігіт шегелерді тақтайға қаққаннан көрі, өзінің ашуын тежеп қалудың оңай екенін түсінеді.

Өз-өзін қалыпты жағдайда ұстай алатын күн де келіп жетті. Ол бұл туралы әкесіне айтты. Әкесі сәл ойланып, «өзіңді қалыпты жағдайда ұстаған әр күн сайын қақпадағы шегелерді бір-бірден суырып алып отыр» деп ұсыныс жасайды.

Баласы әкесіне қақпада бір де бір шегенің қалмағанын хабарлаған күн де келіп жетті. Сонда әкесі ұлын қақпаның жанына алып келіп, былай деді:

– Сен тапсырманы жақсы орындап шықтың. Бірақ мына қақпада қанша тесік қалдырғаныңды қарашы. Бұл қақпа енді ешқашанда бұрынғыдай болмайды. Дәл осы шегелердің қалдырған ойығындай ойық сен ренжіткен адамдардың көңілдерінде де қалады. Ренжіткен соң қанша рет кешірім сұрағаныңмен, көңілдегі сызат ешқашан өшпейді».

Тапсырма. Сұрақтарға жауап беріңіздер:

1. Әкесі баласын неге үйретті?
2. Неліктен басқа адамға зұлымдық жасамау маңызды?

Сабақтың тақырыбы: «Қазақстан – біртұтас ұлт».

2, 3, 4-ші сыныптарда Бірінші құндылық «Мәңгілік Ел – бұл Тәуелсіздік және Астана» екені түсіндіріледі.

Сабақтың ұсынылатын кезеңдері (тақырыптық бөлімдер):

1. Тәуелсіздік рәміздері.
2. Астана – елімнің басты қаласы.
3. Рефлексия.
4. Сабақтың қорытындысы.

Технологиялар: ынтымақтастықта оқыту (топтық жұмыстар), ойын.

Сабақ материалы.

Тәуелсіздік рәміздері

1991 жылы 16 желтоқсанда Конституциялық Заң Қазақстанды тәуелсіз, құқықты, демократиялық мемлекет ретінде жариялады. Назарбаев Нұрсұлтан Әбішұлы – Қазақстан Республикасының Президенті болып сайланды.

Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздері: Елтаңба, Ту, Әнұран.

Қазақстан Республикасының Конституциялық Заңымен бекітілген Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздері, мемлекеттің айрықша белгілері. Оларға: Қазақстан Республикасының мемлекеттік Туы, Қазақстан Республикасының мемлекеттік Елтаңбасы, Қазақстан Республикасының мемлекеттік Әнұраны жатады.

Астана қаласы Қазақстан Республикасының астанасы ретінде Қазақстан Республикасының Ата Заң мәтінінің түпнұсқасы, Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Туы мен Мемлекеттік Елтаңбасының эталоны Қазақстан Республикасы Президенті «Ақорда» Резиденциясында орналасатын жер болып саналады. *4 маусым күні Қазақстанда Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздері күні аталып өтеді.*

Қазақстан Республикасының мемлекеттік Туы ортасында шұғылалы күн, оның астында қалықтап ұшқан қыран бейнеленген тік бұрышты көгілдір түсті мата. Тудың сабының тұсында тік жолақ түрінде ұлттық өрнек нақышталған. Күн, оның шұғыласы, қыран және ұлттық өрнек бейнесі алтын түстес. Тудың ені мен ұзындығының арақатынасы – 1:2. Тудың авторы белгілі дизайнер және суретші, Қазақстанның еңбек сіңірген өнер қайраткері Шәкен Ниязбеков.

Қазақстан Республикасының мемлекеттік Елтаңбасы дөңгелек нысанды және көгілдір түс аясындағы шаңырақ (киіз үйдің жоғарғы күмбез тәрізді бөлігі) түрінде бейнеленген, шаңырақты айнала күн сәулесіндей тарап уықтар шаншылған. Шаңырақтың оң жағы мен сол жағында аңыздардағы қанатты пырақтар бейнесі орналастырылған. Жоғарғы бөлігінде - бес бұрышты көлемді жұлдыз, ал төменгі бөлігінде «Қазақстан» деген жазу бар. Жұлдыздың, шаңырақтың, уықтардың, аңыздардың, қанатты пырақтардың бейнесі, сондай-ақ «Қазақстан» деген - алтын түстес жазу бар. Егеменді Қазақстанның бүгінгі елтаңбасы белгілі екі сәулетшілер Жандарбек Мәлібеков және Шот-Аман Уәлихановтардың шығармашылық ізденісінің және ерен еңбегінің нәтижесі болып табылады.

Қазақстан Республикасының мемлекеттік Әнұраны. 1992 жылдың басында Қазақстан Республикасының жаңа әнұранының әні мен мәтініне байқау жарияланды. Іріктеп алу коммисиясына 750 жоба жіберілді. Талқылау барысында жұртшылық алдыңғы әнұранның әнін сақтап қалу қажеттігі туралы пікір білдірді. Байқаудың нәтижесі бойынша төрт адам жеңімпаз атанды. Олардың үшеуі орта буын ұрпағына танымал Мұзафар Әлімбаев, Тұманбай Молдағалиев, Қадыр Мырзалиев, оларға ақын Жадыра Дәрібаева қосылды. Бұрынғы музыка сақталды.

2006 жылдың 10 қаңтарынан бастап 1956 жылы жазылған танымал «Менің Қазақстаным» әні Қазақстан Республикасының әнұраны болып қабылданды, мемлекеттік әнұран мәртебесіне сәйкес болу үшін оның мәтініне өзгерістер енгізілді. Әнұран мәтініне Қазақстан Президенті Нұрсұлтан Назарбаев өзгерістер енгізгендіктен, мәтіннің авторлары болып көрсетіледі. Сонымен қатар әнұранды тыңдау ережесі де өзгертілді. Ресми салтанаттарда әнұранның орындалуы барысында қатысушылар орындарынан тұрулары, оң

қолдың алақанын сол жақ кеудеге қоюлары керек.

Әні сазгер Шәмші Қалдаяқовтікі, сөзі Жұмекен Нәжімединовтікі (1956), Нұрсұлтан Назарбаевтікі (2005).

Казақстан Республикасының Туы туралы

Көк аспанға қараймын,
Қыран құс биік самғайды,
Алтын күннің шапағы
Жан-жағына тарайды.
Тау шыңындай көрінер
Көрініс бұл ұнайды.
Ұлттық ою-өрнекті
Шетіне қосу қалғаны.

Қазақстан Республикасының Елтаңбасы туралы

Халыққа мемлекеттен берілген
Абыройлы Елтаңба мен Туымыз.
Еркіндігін мәңгі сақтасын
Тәуелсіз Қазақстан еліміз!

Біздің *Туымыз көгілдір түсті. Көгілдір түс* түркі халықтарында дәстүрлі түсі болып саналады. Ол Туда бүкіл жер мен адамдардың төбесіндегі көк аспанның шексіздігін *білдіреді*, сонымен қатар жалпы әл-ауқаттың, тыныштықтың, бейбітшілік пен бірліктің нышаны болып табылады.

Күн – өмір мен қуаттың қайнар көзі. Сондықтан күн бейнесі өмірдің символы болып саналады. Көшпенділер уақытты күннің қозғалысымен анықтаған. Геральдика заңдылығы бойынша күн бейнесі байлық пен берекенің нышаны болып табылады. Сол себепті Тудағы күннің барлық 32 шуағы береке мен әл-ауқаттың негізі – дән пішіндес болуы кездейсоқ емес.

Көшпенділердің көзқарасында *қыран немесе бүркіт* маңызды орын алады. Қазақстанды мекендеген халықтар мен этникалық топтардың елтаңбалары мен туларында оның көрініс табуы ежелден келе жатыр. Символика тілінде қыран құстың бейнесі мемлекет билігін, дала халқының жүрегінің кеңдігін білдіреді. Далалықтар үшін *бұл – еркіндіктің, тәуелсіздіктің, мақсатқа, биікке талпынудың, болашаққа самғаудың нышаны.* Сонымен бірге, алапат күшке ие қыран құс жарқын болашағына кедергі келтіргендерге лайықты жауап бере алады. Қыран бейнесі жас егеменді Қазақстанның әлем өркениетінің биіктеріне ұмтылуы идеясынан пайда болды.

Тудың сол жағында, сабын өрлей, Қазақстанның мәдениеті мен салт-дәстүрлерін айқындайтын ұлттық өрнек салынған. Қазақтың ұлттық өрнегі қошқар мүйіз түрінде жасалған. Бұл – оны басқа тулардан ерекшелендіретін мемлекеттің ұлттық белгісі.

Елтаңба шеңбер пішіндес. Шеңбер геральдика элементі ретінде көп жерлерде қолданыс тапқан, бірақ ол шығыс көшпенділерінде ерекше құрметке ие. Бұл – мәңгіліктің, өмірдің нышаны.

Елтаңбаның ортасында киіз үйдің жоғарғы бөлігі – шаңырақ бейнеленген. Әлем тәжірибесінде әлі шаңырақ бейнесі бар елтаңба кездеспеген. Шаңырақ

халық арасында ерекше құрметтеледі. Бұл – отбасылық әл-ауқаттың, берекенің, бейбітшілік пен тыныштықтың нышаны. Бұл – біздің ортақ үйіміздің, Қазақстанда тұратын барлық адамдардың ортақ Отанының белгісі. Шаңырақтың беріктігі оның әрбір уығының мықтылығына байланысты болғаны сияқты ондағы бақыт әр адамның әл-ауқатына байланысты.

Елтаңбаның ортасынан көгілдір кеңістігіне бірдей таралған уықтар өмір мен жылу көзі – күннің шуақтары іспеттес. Шаңырақтан бастау алған кереге – киіз үйдің жылжымалы, жиналмалы тор көзді негізі. Ол оның беріктігін қамтамасыз ететін үш жүздің бірлігін білдіреді. Геральдика тілімен авторлар қазақ халқының бейбітшілік сүйгіш болмысын көрсеткілері келген.

Жылқы – қазақ стихиясы. Ежелден «Қазақ жылқы мінезді» деп айтылады, яғни мінезі жағынан қазақтар жылқыға ұқсас келеді. Елтаңбада қарапайым жылқы емес алтын қанатты пырақ бейнеленген. Бұл көп ұлтты Қазақстан халқының қуатты, өркендеуші, дамушы мемлекет орнатудағы арманын білдіреді.

Мемлекеттік рәміздерде жылқылардың бейнеленуі ежелден келе жатыр. Осыған қарамастан, авторлар ұсынған нұсқа қабылданбас бұрын қызу талқы мен таласқа түсті. Жылқылар бейнесі арыстанның айбарлығын, қыран құстың қырағылығын және адамның ерік күші сияқты ұғымдарды білдіреді. Аңыздарда кездесетін жарты ай пішіндес мүйіздері мен алтын қанаттары бар екі пырақ шаңырақты екі жағынан қорғап тұрғандай. Олар ортақ үйіміз – Отанымызға қызмет ету идеясын айқын білдіреді.

Мемлекеттік Елтаңба бейнесінде тағы да бес бұрышты жұлдыз бен біздің мемлекетіміздің қазақ тілінде атауы «Қазақстан» бар.

Адамзат жұлдызды ежелден өмірде жетектейтін, мақсатқа жетелейтін, асқақтық пен мәңгілікке ұмтылудың, биліктің нышаны ретінде колданады. Мемлекеттік Елтаңбада жұлдыз, сонымен бірге, замануи жоғары өркениетті қоғамдарға қосылу, барлық мемлекеттер мен бес контитенттің халықтарына ашық болу сияқты біздің асқақ армандарымызды да білдіреді.

Мемлекеттік Елтаңбада қолданылатын негізгі түс – байлықты, шынайылық пен мейірбандылықты білдіретін алтын түс. Алтын түс Қазақстанның бейбітшілікке, келісімге, достыққа және ғаламшарымыздың барлық халықтарымен бірлікте болуға ұмтылуының нышаны ретіндегі аспан-көгілдір түспен жақсы үйлеседі.

Тапсырма. Жаңа материалды меңгеруін тексеретін «Аукцион» ойынына қатысу.

Астана – еліміздің бас қаласы

Қазіргі кезде Қазақстанның саяси және мәдени орталығы жас елорда – Астана қаласы болып табылады. Дегенмен, көрнекті археолог К.Акишев бастауымен ғалымдар зерттеген қаланың ежелгі тарихы бар. Орта ғасырларда қала аумағында, Есіл өзенінің сол жақ жазықтығында Бозоқ қалашығы болған. Бозоқ қалашығы керуен жолдарының тоғысқан жерінде орналасқан. Бозоқ

маңызды саяси және қолөнер орталығы болған. Қала, сонымен қатар, керуендер мен жолаушылардың демалатын және түнейтін орны қызметін атқарған.

Астана бірден «Астана» болып аталмады. 1998 жылға дейін әр түрлі атаулары болды. Осылайша, 1830 жылдан 1961 жылға дейін астана Акмолинск, 1961 жылдан 1992 жылға дейін Целиноград, 1992 жылдан 1998 жылға дейін Ақмола деп аталып келді.

Қазақстанның жаңа, замануи астанасын құру идеясы Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевқа тән. Еуразия құрлығындағы оңтайлы орналасуы Астананы Еуропа мен Азия арасындағы экономикалық тиімді көпір етіп тұр.

Жаңа астананың басты символы - «Бәйтерек» кешені. Қайталанбас архитектуралық ғимараттардың ішінен пирамида пішіндес «Бейбітшілік және келісім сарайын», әлемдегі ең биік шатыр пішінді ғимарат «Хан Шатыр» сауда-ойын-сауық орталығын, теңізден өте алшақта орналасқан «Думан» мұхит аралын, «Қазақстан» орталық концерт залын, жасыл гулзарлары, түрлі-түсті жолдары, әуенді субұрқақтары бар «Ән салатын субұрқақтар аллеясын» атап көрсетуге болады.

Астананың спорт нысандары – 30 мың көрерменге арналған «Астана-Арена» жабық стадионы, 2011 жылы әлемдегі ең керемет деп саналған 10 мың орындық «Сарыарқа» велотрегі, «Алау» мұз айдыны.

1999 жылдың шілде айында ЮНЕСКО Астананы «Бейбітшілік қаласы» деп атады. 2000 жылдан бастап Қазақстанның бас қаласы Халықаралық астаналар мен ірі қалалар ассамблеясының мүшесі болды және әлемнің ең жақсы 30 қалалары тізіміне кірді.

Астананың басты мақсаты – еуразия кеңістігінде мәдени және зияткерлік орталық болу және Қазақстанның басты даму генераторы болу. Қысқа мерзім ішінде Қазақстанның Бірінші Президентінің қалауымен пайда болған жаңа астана тәуелсіздік символы және жас мемлекеттің жаһандық жетістігінің символы болды.

Бүгінгі таңда Астанада, бүкіл Қазақстандағы сияқты, жүзден астам ұлт өкілдері тұрады. Халықтар достығы, өзара түсіністік пен ынтамақтастық – Астана мен жаңа Қазақстанның құрылу негізі.

Сұрақтар:

1) Астананың бірінші атауын атаңыз.
2) Қазақ тілінен Астана қалай аударылады?
3) Қазақ тілінен Ақмола қалай аударылады?
4) Қазақстанның жаңа астанасын құру идеясы кімге тиесілі?
5) Бәйтерек қазақ тілінен аударғанда қандай мағына береді?
6) Бейбітшілік және келісім сарайы ғимараты қандай пішінде?
7) Сарыарқа стадионы қандай?
8) Ақорда деген не?

Тақырыптық парақ.

І кезең: Астана туралы мәтінді пайдаланып, тапсырмаларды орындаңдар.

1. Атауларды қолданып, дұрыс реттілігін табыңыз (Астана, Целиноград,

Акмолинск, Акмола) Бозоқ қалашығы, Акмолинск, Целиноград, Ақмола, Астана.

2. Артығын сызып тастаңыз

Қазақстан Ресеймен, Қытаймен, Түрікменстанмен, Украинамен, Өзбекстанмен, Қырғызстанмен шекаралас.

3. Суреттер мен атауларды бағдар көмегімен қосыңыз

Президент Сарайы «Ақ Орда»;

«Сарыарқа» велотрегі;

«Бәйтерек»;

«Бейбітшілік және келісім сарайы»;

«Хан Шатыр» кешені.

4. Қазақ тілінен «Астана» сөзі қалай аударылады?

«Бәйтерек»

Монумент 1997 жылы астананың Алматы қаласынан Ақмолаға ауыстырылуының нышаны ретінде президент Нұрсұлтан Назарбаевтың қолдауымен бой көтерген. «Бәйтерек» әлемдер тоғысқан жерінде Әлем өзені ағып жатыр деген ежелгі көшпенділердің танымын көрсетеді. Оның жағасында аспанмен тіресken, тамыры тереңге жайылған Өмір ағашы – Бәйтерек (қазақша Бәйтерек «терек», «тірек, қорғаушы» деген мағынада) өсіп тұрады. Бұл ағаштың тамырлары, сәйкесінше, жер асты әлемінде, ағаштың өзі, оның діңі – жерде, ал жапырақтары – аспан әлемінде болған.

Әр жылы қасиетті Самұрық құс ағаштың ұшар басына жұмыртқа салады екен. Жұмыртқа – Күнді өмір ағашының түбінде өмір сүретін айдаһар Айдархан жұтып қояды. Бұл жаз бен қыстың, күн мен түннің ауысуын, Жақсылық пен Жамандықтың күресін білдіреді.

«Бәйтерек» жас, мықты, өсіп келе жатқан ағаш деген сөз. Ол тарихи түп-тамырларын сақтай отырып, мықты тірегі бар және болашақ өркендеуге ұмтылатын мемлекетті білдіреді.

«Бейбітшілік және келісім сарайы»

«Әлем уақыттан қорқады, ал уақыт пирамидалардан қорқады» деген ескі мақал бар. Шынында да, олардың қарапайым пішіні мен көлемі біздің ойымызда бұл ғимараттардың мықты, бұзылмас келбетін елестетеді. Дегенмен, жуық арада, 2006 жылы кейбіреулер Әлемнің сегізінші кереметі деп атап кеткен тағы да бір пирамида қосылды. Әңгіме Астана қаласындағы Бейбітшілік және келісім сарайы жайында.

Бұл ғимарат әлемге әйгілі архитектор Норман Фостермен «Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының Конгресін» өткізу үшін арнайы салынды. Оның ерекшелігі оны салудың мақсатымен ғана шектеліп қоймайды.

Мұнда 1500 орындық концерттік-опералық зал орналасқан. Сондай-ақ пирамида ішінде конференц-залдар, көрме орындары, т.с.с орын алған. Аумағы

2000 шаршы метрден аса орынды алып жатқан ең ірі «Хеопс Атриум» залы өзінің көлемімен таң қалдыратын «Астананың 2030 жылға дейінгі бас жоспарын» сыйғыза алған.

Бейбітшілік және келісім сарайының ең жоғарғы қабатында бүкіл әлемге әйгілі әлем діндері көшбасшыларының конференциясы өткен «Бесік» залы орналасқан. Залды айнала таң қалдырарлық «Қысқы бақта» дүние жүзінің әр түрлі өсімдіктері өсірілген. Пирамиданың төбесі 130 көгершін бейнесі бар үлкен шыны күмбезбен көмкерілген. Бұл көгершіндер – Қазақстан халықтарының нышаны.

«Ақ Орда» Президент Сарайы

Дүние жүзіндегі барлық астанада Президенттің (ел басшысының) Резиденциялары болады. Қазақстан Республикасының жаңа астанасын жариялағаннан кейін 5 жылдан соң «Ақ Орда» Президент Сарайының ресми таныстырылымы болды. Бірақ бұл ғимарат енді жабық мемлекеттік нысан емес. Президенттің қалауымен бұл жерде үнемі экскурсиялар өтіп тұрады.

Мемлекеттің бірінші тұлғасының Резиденциясы жаңа технологияларды қолдана отырып, 3 жыл бойы салынды. Ғимараттың биіктігі 80 метрді, соның ішінде бірінші қабаттың биіктігі 10 метрді құрайды.

Бірінші қабат бойынша экскурсия кезінде 1800 шаршы метрді құрайтын Орталық Салтанатты Холлды, пресс-конференциялар залын, салтанат залын, қысқы бақты көруге болады. Екінші қабатта кеңсе орындары ораналасқан.

Үшінші қабат толығымен әр түрлі халықаралық сипаттағы іс-шараларға арналған: Мәрмәр Залында шет мемлекет басшыларымен құжаттарға қол қойылады, Алтын Залында тар аядағы тұлғалармен кездесулер өткізіледі,

Доғал Залда жоғары деңгейдегі келіссөздер жүргізіледі. Сонымен бірге, үшінші қабатта киіз үй түріндегі Шығыс залы, Қонақ бөлмесі, Кеңейтілген келіссөздер залы, Қауіпсіздік Кеңес Залы бар.

Төртінші қабатта ел басшыларының жоғары деңгейдегі жиналыстары өтетін Күмбезді зал, Республика Үкіметімен жиналыстарын өткізуге арналған Отырыс залы, кітапхана және т.б. орналасқан. Әр зал, әр бөлме ерекше әдемі әрленген, көрнекті жиһаздар қойылған.

Ақ Орда ішіне кіру үшін бір маңызды шарт бар: Президент Резиденциясында болған жағдайда, егер Сіз басқа мемлекеттің Басшысы болмасаңыз, онда кіре алмайсыз.

Дұрыс жауаптарын қойыңыз:

Бәйтерек мынаны білдіреді.....

Бәйтерек қазақ тілінен аударғанда мынаны білдіреді.....

Бейбітшілік және келісім сарайы мына түрде салынған.....

Бейбітшілік және келісім сарайы .... жылы салынған

Ақ Орда - ..... (кімнің) резиденциясы

Ақ Орда ..... жылда салынды

Тапсырма: хат жазыңыз.

Хат үлгісі

Құрметті менің досым (құрбым) _____ (аты). Саған Қазақстаннан Сенің досың (құрбың) _____ жазып отыр. Мен хатымда өзім туралы, елім туралы және біздің астанамыз туралы әңгіме қозғағым келеді.

Менің жасым ___. Мен №___ мектепте _____ сыныпта оқимын. Маған менің мектебім өте ұнайды, себебі _____.

Мен Қазақстан Республикасында тұрамын. Қазақстан өте жақсы ел. Біздің Президентіміз _____.

Біздің Республикамыздың әдемі атауы бар:_____.

Досыңның аты, мен астанамыз туралы толығырақ айтып берейін деп едім. Менің әңгімем Саған ұнайды деген және Сен бізге қонаққа келіп, екеуіміз Астана қаласы бойынша серуенге шығамын деген сенімдемін.

1. «Астана» сөзі нені білдіретінін жаз.
2. Астананың көрнекті орындарын жаз, оларды атап шық.
3. Ең бірінші кезекте қандай көрнекті орынды көруге барар едің және неліктен?
4. Астананы қалай көретініңді жаз. Мысалы: әдемі, үлкен, есте қаларлықтай, таза, жарық, жарқыраған, керемет ....

Құрметті досым (құрбым), менің әңгімем осымен тәмам. Менің әңгімем Саған ұнаса, және осы хаттан кейін өз көзіңмен көруге келетін болсаң, өте қуаныштымын. Себебі, «Мың рет естігенше, бір рет көзіңмен көр» деген рас.

Көріскенше!

5.2 5-8 сыныптарда.

Сабақтың тақырыбы: «Мен - өз Отанымның патриотымын». 5-8-сыныптардағы білім сабағында «Мәңгілік Ел – бұл Жалпы әлемдік және аймақтық мәселелерді шешудегі Ұлттық қауіпсіздік пен Қазақстанның жаһандық қатысуы» ***жетінші құндылығы*** түсіндіріледі.

Сабақтың ұсынылатын кезеңдері(тақырыптық бөлімдері):

1. Ұлттық қарулы күштер.
2. Батырлар және ерліктер.
3. Экстремизм және терроризм – қазіргі заман мәселелері.
4. Қазақстан Республикасының бейбіт ішкі және сыртқы саясаты.
5. Рефлексия.
6. Сабақты қорытындылау.

Технологиялар: ақпараттық Қазақстан Республикасының Қарулы Күштері туралы имидждік видеороликтер көру: «Ұлы Отан соғысының 70-жылдығы» видеоролигі 55 сек.; «Десанттық биатлон» видеоролигі 1мин. 26 сек.; «Күндік қызмет» видеоролигі 2 мин. 47 сек.; «QR-коды» видеоролигі 1мин. 22 сек.; «Батыр арулар» конкурсының жеңімпаздары» видеоролигі 2мин. 12 сек.), сабаққа шақырылған әскери бөлімнің офицерлері және жауыңгерлері, құқық қорғау органдарының өкілдері, интернационалист-жауынгерлер, Жас Ұлан

Республикалық мектебі оқушыларының қатысуымен іскерлік ойындардан «пресс-конференцияны» қолдану.

Сабақ материалы

1. Ұлттық қарулы күштер

Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Назарбаев 1992 жылғы 7-мамырда ұлттық қарулы күштерді құру туралы Жарлыққа қол қойды.

«Қазақстан Республикасының қорғанысы және Қарулы Күштері туралы» Қазақстан Республикасының 2005 жылғы 7-қаңтардағы заңына сәйкес, қарулы күштерге ҚР Қорғаныс министрлігі құрылымындағы барлық құрамалар мен мекемелер жатады.

Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің әскери басқарма органдарының құрамына:

әскери басқарма органдары;

қарулы Күштердің түрлері:

құрлықтағы әскерлер;

әуе қорғаныс күштері;

әскери-теңіз күштері;

әскер түрлері:

аэромобиль әскерлері;

арнайы әскерлер;

әскери-оқу орындары;

әскери-ғылыми мекемелер;

басқа да ұйымдар кіреді.

Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің құрамына жұмылдыруды жариялауда:

ҚР ІІМ-нің Ұлттық гвардиясы;

ҚР ІІМ Төтенше жағдайлар комитетінің азаматтық қорғаныс басқармасының органдары;

Қазақстан Республикасы Ұлттық Қауіпсіздік комитетінің шекаралық қызметі;

арнайы құрамалар енгізіледі.

Сонымен қатар, ҚР Қарулы Күштерінің құрамына 14 облыс және Астана мен Алматы қалаларындағы запастағылардан қажет болған жағдайда құрылатын бригаданы көрсететін жергілікті әскерлерді енгізу де қарастырылуда. Осы ереже 2016 жылғы 30-майдағы заң жобасына ұсыныс ретінде енгізілді.

Қарулы Күштердің жеке құрамы:

келісімшарт негізінде әскери қызметке өз еркімен түскен әскери қызметкерлер;

жалпы әскери міндеткерлік негізінде шақырылған әскери қызметкерлер;

Қазақстан Республикасы еңбек заңнамасы және Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызмет туралы заңнамасы негізіндегі азаматтық

тұлғалар негізінде алынатын әскери қызметкерлер мен азаматтық тұлғалардан тұрады.

ҚР ҚК Бас Қолбасшысы әскери ұйымдардың құрылысы, дайындығы мен қолданылуын, мемлекеттің әскери қауіпсіздігін қамтамасыз етуде жалпы басшылықты жүзеге асыратын ел президенті болып табылады.

ҚР Парламенті әскери қауіпсіздік және мемлекет қорғанысы мәселелері бойынша заңдарды қабылдайды, соғыс пен бейбітшілік мәселелерін шешеді, бейбітшілік пен қауіпсіздікті қолдау бойынша халықаралық міндеткерліктерді орындау үшін Қарулы Күштерді қолдану туралы шешім қабылдайды, қорғаныс пен әскери серіктестік мәселелері бойынша халықаралық келісімшарттарды бекітеді және күші жойылған деп жариялайды.

Сұрақтарына жауап беру:

Тапсырма. «Армия туралы мен не білемін?».

ҚР Бас қолбасшысы?

(Н.Ә.Назарбаев)

Мылтықтың оқпанына бекітілген шанышпалы қару қалай аталады?

(найза)

Гренадерлар деген кімдер?

(гренадерлар – бұл саптың алдында жүретін гранаметші солдаттар)

Ағаш пен мылтыққа тән ортақ нәрсе не?

(ағашта да, мылтықта да дің бар)

«Минаның жоқтығы тексерілген бе» Осындай жазбаны кім жасайды?

(саперлар)

2 Діңінің аяғы кесілген мылтық?

(шолақ мылтық)

Қандай құралдың көмегімен улы газдардан қорғануға болады?

(противогаз)

Әскери жабдықтар қоймасы қалай аталады?

(арсенал)

Дәлдеп ату өнерін меңгерген адам қалай аталады?

(мергендер)

«таран» сөзі нені білдіреді?

(танкі, корабль немесе самолет тұрқына соққы)

«Ура!» дауысымен шабуылдау

(шабуыл)

«Соғыс құдайы» - әскерінің түрі

(артиллерия)

Ұшақтарға арналған гараж

(ангар)

Елдің негізгі Заңы

(Конституция).

2. Батырлар мен ерліктер

Интернационалист – жауынгерлер

Интернационалист - жауынгерлер, - олар 1979-1989 жылдары Ауғаныстан Демократиялық Республикасында соғысқа қатысқандар. Антын, парызы мен әскери бауырмалдығын өзгертпей, ауған халқына батырлық, айбындылық, ерлік пен жолдастық өзара көмек көрсеткен солдаттар, офицерлер және генералдар. Осы соғысқа 22 269 қазақстандық қатысты, оның 924 қайтыс болған, 1015 мүгедек болды және 21 адам із-түссіз жоғалып кетті.

Жауынгерлік еңбегі мен ерлігі үшін ондаған мың қазақстандықтар ордендермен және медальдармен награтталды. Ауғаныстанда өздерінің интернационалдық парызын атқарған әскерлердің көпшілігі бүгінгі күні Қазақстан Республикасының Қарулы күштерінің қатарында қызмет етеді. Олар генералдар Бақытжан Ертаев және Сәкен Жасұзақов, полковниктер Юрий Кравцов және Александр Алексеев және тағы басқалар. Ауғаныстанда соғысқан офицерлердің және солдаттардың бір бөлігі ҚР ҚҚ запаста.

Бүгінгі күні Астана қаласы бойынша Ауған соғысының ардагерлері 1200 адамды құрайды. Астана қаласының «Ауған соғысы мүгедектері мен ардагерлерінің одағы» қоғамдық бірлестігі 2000 жылы 6-мамырда құрылды.

Талғат Жақыпбекұлы Бигелдинов

Талғат Жақыпбекұлы Бигелдинов – ұшқыш-шабуылшы, екі мәрте Кеңес Одағының батыры, Қазақстан авиациясының генерал-майоры, 1922 жылы 5-тамызда Қаз КСР Ақмола облысының Майбалық ауылында туылған. Ұлты қазақ.

1940 жылы Саратов әскери ұшқыштар мектебіне түскен, содан кейін Орынбор әскери авиациялық ұшқыштар мектебіне ауыстырылып, оны 1942 жылы бітіреді.

1943 жылдың қаңтарынан Ұлы Отан соғысының майданында жаумен шайқасады. Сол жылы КОКП/БКП(б) қатарына кіреді. Ил-2 ұшағымен соғысқа қатысады. Кеңес Одағының батыры С.П.Плшивальниковтің эскадрильясында ұшқан. Кейіннен оның орынбасары болды.

1944 жылғы 26 қазанда гвардия аға лейтенанты Талғат Жақыпбекұлы Бигелдиновке Знаменка, Кировоград қалаларын азат етуде көрсеткен ерлігі мен әскери шеберлігі үшін, әуе соғысында 4 жау ұшағының көзін жойғаны үшін Кеңес Одағының Батыры атағы берілді.

1945 жылғы 24 маусымдағы Жеңіс Парадына қатысушы.

Екінші «Алтын Жұлдыз» медалі гвардия капитаны Талғат Жақыпбекұлы Бигелдиновке 1945жылғы 27-маусымда Краков, Оппельн (қазіргі Ополе), Катовице, Бреслау (қазіргі Вроцлав) және Берлин қалалары үшін жаудың әскері мен техникасын шабуылдаудағы эскадрильядағы шебер басшылығы мен әскери ерлігі үшін берілді.

Соғыстың екі жылында Т.Ж. Бигелдинов жаудың жердегі әскерін шабуылдауда 305 әскери ұшу амалын жасады, әуе соғысында 7 самолеттің көзін жойды. Өзі де соққы алды.

Соғыстан кейін 1950 жылы Әскери-әуе академиясын бітірді және 1956 жылға дейін КСРО Әскери-Әуе Күштерінде қызметін жалғастырды. 1957-1970 жылдары азаматтық авиацияда жұмыс атқарды. 1968 жылы Т.Ж.Бигелдинов Москва инженер-құрылыс институтын бітірді, кейіннен Қазақ ССР Мемқұрылыс жүйесінде басшылық қызметтерде жұмыс істеді.

И.С. Полбин атындағы Орынбор жоғары әскери-авиациялық ұшқыштар училищесінің құрметті курсанты.

Фрунзе қаласында (қазіргі Бішкек) Екі мәрте Кеңес Одағының Батыры Талғат Жақыпбекұлы Бигелдиновке қола мүсін орнатылған.

Ақтөбе қаласында Әуе қорғаныс күштерінің әскери институты Екі мәрте Кеңес Одағының Батыры Талғат Жақыпбекұлы Бигелдинов атымен аталады. Қарағанды қаласында Республикалық Әскери мектеп-интернат Екі мәрте Кеңес Одағының Батыры Талғат Жақыпбекұлы Бигелдинов есімін иеленеді. Т. Бигелдинов 2014 жылғы 10 қарашада өмірден өтті.

3. Қазақстан Республикасының бейбіт ішкі және сыртқы саясаты

Жас, тәуелсіз Қазақстан Республикасы үшін елдің ұлттық мүддесін жоғары қоя отырып, қоршаған халықаралық жүйелердің сын-тегеуріндерін өз уақтында ұстап қалып және оларға лайықты жауап бере отырып сыртқы саясат жүргізу ерекше маңызды.

Өткен жылдары республика халықаралық қауымдастықтың толыққанды мүшесі болды, бастамасы әрқашан халықаралық қолдауға ие болатын және тәжірибеде жүзеге асатын, барлық көршілерімен тұрақты айтарлықтай қарым-қатынас орнатты. Байыпты және сенімді серіктес ретінде республиканың халықаралық беделі қалыптасты.

Қазақстанның сыртқы саясаты саласында Ресей, Қытай, АҚШ, Еуропалық Одақпен, Орталық Азия елдерімен және мұсылман әлемімен тығыз байланыс дамуда. Бүгінгі күні Орталық Азияда, әлемдік қауымдастықта Қазақстанның ұлттық мүддесіне және қауіпсіздігіне қауіп төндіретін мемлекет жоқ. Күрделі аймақтық және ғаламдық процестерге қарамастан, біздің республика өз көршілерімен және алдыңғы қатарлы әлемдік державалармен тығыз серіктестік қатынас орнатуда. Қазақстан негізгі халықаралық келісімге қосылды, өзінің халықаралық терроризмге қарсы ғаламдық күресті қолдайтынын бірнеше рет көрсетті, жаппай қырып-жоятын қаруды таратпау мәселесі бойынша салмақты және жауапты ұстаным орын алған.

Тапсырма. Сұрақтарға жауап беру.

- Қазақстанның сыртқы саясаты саласында қандай мемлекеттермен тығыз байланыс дамуда?
- Әлемдік аренада Қазақстанның қандай беделі қалыптасты?

5.3 9-11сыныптарда

Сабақтың тақырыбы: 9-11 сыныптарда «Мен - өз Отанымның патриотымын» бірыңғай білім беру сабағында алтыншы құндылық «Мәңгілік Ел – бұл Ортақ тарих, Мәдениет және Тіл» түсіндіріледі.

Сабақтың ұсынылатын кезеңдері (тақырыптық бөлімдер):

1. Қазақстан халқының мәдени көптүрлігі.
2. Мемлекеттік тіл – қоғамдық бірігу негізі.
3. Үштілділік ұлттың бәсекеге қабілеттілігінің басты жағдайы ретінде.
4. Рефлексия.
5. Сабақтың қорытындысы.

Технологиялар: іскерлік ойындар, дискуссия.

Сабақ материалы.

1. Қазақстан халқының мәдени көптүрлілігі

«Мәдениет - ұлттың бет-бейнесі, рухани болмысы, жаны, ақыл-ойы, парасаты. Өркениетті ұлт, ең алдымен, тарихымен, мәдениетімен, ұлтын ұлықтаған ұлы тұлғаларымен, әлемдік мәдениеттің алтын қорына қосқан үлкенді-кішілі үлесімен мақтанады. Сөйтіп, тек өзінің ұлттық төл мәдениеті арқылы ғана басқаға танылады»

Н.Ә. Назарбаев

Қазақ халқы көпғасырлық тарихы бар, әлемдік өркениет қазынасына енетін мәдени құндылықтардың иесі болып табылады. Ескерткіштердің көптүрлілігі мен саны бойынша Қазақстан Индия, Қытай, Жерорта теңізі және Қиыр Шығыс мемлекеттері сияқты елдерге орын бермейді және ашық аспан астында өзіндік мұражай болып табылады.

Қазақстанның мәдени мұрасы өзіне оның территориясында тұратын халықтардың мәдени құндылығының көптүрлілігін сіңірген. Бұл - 25 мыңнан аса жылжымайтын тарих, археология, сәулет және монументті өнер ескерткіштері, экспозициядағы және 89 мемлекеттік мұражай қорындағы 2 млн. 56 мың мәдени құндылықтар бірлігі, 3495 мемлекеттік кітапханаларда сақталатын 66 млн. 840 мың том кітаптар, сирек кездесетін қолжазбалар мен басылымдар.

Қазақстанның тарихы «орталық» жағдайы – еуразиялық - планетаның ең кең континентінде – оның көптеген белгілі өркениетті процестер мен оқиғаларға қатысын қамтамасыз етеді. Ежелден кең байтақ қазақ жері бүкіл еуразиялық кеңістіктің мәдени бесігі болды. Ертеде Қазақстан даласы бойынша Шығыс пен Батысты байланыстыратын Ұлы Жібек жолы өтті. Керуен жолының бағытында көптеген мәдениеттер, салт-дәстүрлер, ислам, христиан, будда және конфуциандық діндер болды.

Сол дәуірдің мұрасы тарих пен мәдениеттің сансыз көп ескерткіштері болып табылады. Бұл ежелгі, ортағасырлық, шығыс сәулет өнері мен мәдениеттің нағыз қазынасы. Осындай 218 нысан Қазақстанның тарихи және мәдени ескерткіштерінің Мемлекеттік тізіміне енді.

Бүгінгі күні осы ескерткіштердің көбі ЮНЕСКО-ның дүниежүзілік маңызы бар ескерткіштері ретінде танылды. ЮНЕСКО-ның Дүниежүзілік Мұра Орталығымен Дүниежүзілік Мұра ескерткіштері тізіміне Қожа Ахмет Яссауй кесенесі және Алматы облысындағы Тамғалы петроглифтер кешені енгізілді. Қазақстанның мәдени бренді Алтын Адам ескерткіші, Қожа Ахмет Яссауй кесенесі, Отырар, Түркістан қалалары.

Қазақстанның музыкалық мұрасы да бірегей. Халық арасында «Құдай әр қазақтың жанына ол туылған сәттен бастап күй бөлігін салған» деген сөз бар. Мүмкін, XVIII-XIX ғасырлардағы қазақтардың өмірі мен тұрмысын бақылаған «сырттан» келген адамдардың көзге бірден түсетін халықтың шығармашылыққа, музыкалық-ақындық суырып-салмалыққа шапшаңдығына, сәбилерден қарттарға дейін барлық халықтың музыкалық шығармашылыққа еліктіргіштігіне таңырқай және таңдана қарауы бекер емес. Шаруашылықтың көшпелі және жартылай көшпелі түрі халықтық музыкалық аспаптар мен дәстүрлердің ерекшелігін анықтады. Ең танымал және белгілі лиро-эпикалық қазақ поэмасы «Қыз-Жібек» ЮНЕСКО желісі бойынша әлемдік мәдени мұраға енгізілді.

Қазақстанның әдеби мұра қорында әлемдік гуманистік рухани мәдениет қазыналары саналатын, өткеннің көрнекті ойшыл ғалымдарының: әл-Фараби, Қорқыт-ата, Абай, Шәкәрім еңбектері, халық ауыз әдебиеті ескерткіштері бар. Жыл сайын 21-мамыр қарым-қатынас пен даму жолындағы дүниежүзілік мәдени әралуандылық күні ретінде атап өтіледі. Ол 2002 жылы желтоқсанда Дүниежүзілік мәдениетті дамыту күнінің орнына БҰҰ Бас Ассамблеясымен жарияланды.

2. Мемлекеттік тіл – қоғамды біріктіру негізі.

Қазақстан Республикасы Конституциясына сәйкес қазақ тілі мемлекеттік тіл болып табылады.Бүгінгі күні қоғамда мемлекеттік тілге және оның мәртебесіне қойылатын талаптар өсе түсті.

Қазақстанды мекендейтін басқа ұлттар мен ұлыстардың толыққанды өмір сүруі үшін мемлекеттік тіл қажетті даму деңгейі болып табылатынын өмір көрсетіп отыр. Ұлы Дала тілі бүгінгі күнде көпұлтты этностардың барлық өкілдеріне қадірлі, өйткені оны білмей олардың өмір сүруі мүмкін емес.

Мемлекеттік тіл барлық этностар мен ұлыстарды біртұтастыққа біріктіреді, себебі Қазақстан – олардың әрқайсысын бір-біріне дос, бауыр ететін ортақ үй.

Бүгінгі күні біз қазақ тілінің табысты дамуы үшін, оның басқа ұлттарға маңыздылығын көрсету арқылы қайта жаңғыртудамыз. Тіл – біздің басты табысымыз, сонымен қатар, ұлтаралық келісім болып табылады.

Қазақ тілін білу әрқашанда қазақстандық патриотизмді қалыптастырумен байланысты, себебі қазақ тілін білу бұл ең алдымен елдің мемлекеттік тілін білу болып табылады. Қазіргі уақытта қазақ тілін меңгеруге барлық жағдай жасалуда. Мемлекеттік мекемелерде және кәсіпорындарда курстар ашылуда, ғылыми-әдістемелік материалдар шығарылып, таратылуда. Елбасы тапсырмасы бойынша мемлекеттік тілді меңгерген ұлты қазақ емес мемлекеттік орган қызметкерлерін материалдық ынталандыру қарастырылған. Біздің көптеген отандастар қазақ тілін үйренуді – өздерінің патриоттық борышы санайды. Сонымен қатар, мемлекеттік тілді білу кез келген қызметтік салада алға жылжудың және бәсекеге қабілеттіліктің факторы болып табылады деген түсінік туындаған. Мемлекеттік бұқаралық ақпарат құралдарымен теледидар, радио, газет бағдарламаларында, мемлекеттік тілді зерделеу бойынша айдарлар енгізілді. Барлық мемлекеттік және мемлекеттік емес түрдегі мектепке дейінгі мекемелерде, жалпы білім беретін мектептерде, орта арнайы және жоғары оқу орындарында қазіргі іскағаздарын жүргізуге, тұлғааралық және іскерлік қарым-қатынасты жүзеге асыруға мүмкіндік беретін мемлекеттік тілді оқыту қамтамасыз етілген.

Мемлекетаралық қатынас тәжірибесінде мемлекеттік тілді қолдану міндетті нормаға айналады. Ресми тұлғалардың қатысуымен болатын барлық шаралар қажет болған жағдайда басқа тілге синхронды аудармамен қамтамасыз етілген, мемлекеттік тілде өткізіледі. Заңнамалық актілер, ресми тұлғалардың баяндамалары, қызметтік құжаттар, әдеттегідей мемлекеттік тілде дайындалады.

Мемлекеттік, кәсіпкерлік, банктік құрылымның, қоғамдық бірлестіктердің бірлескен күшімен қазақ тілін қолдаудың қайырымдылық қоры құрылды.

3. Үш тілді білім беру - ұлттың бәсекеге қабілеттілігінің басты шарты.

22 қыркүйек Республика Президентінің Жарлығымен Қазақстан халқының тілдері күні деп жарияланды.

Тарихи қалыптасу бойынша Қазақстан аумағында 100-ден астам тіл қолданыста және дамуда, ал қазақ тілі - мемлекеттік тіл.

«Тілдерді қолдану мен дамытудың 2011 – 2020 жылдарға арналған» мемлекеттік бағдарламасында атап өтілгендей бағдарламаны жүзеге асырудың негізі «Мемлекеттік тіл – ұлттық бірліктің басты факторы» , Қазақстанның барлық азаматтарының мемлекеттік тілді меңгеруі, мемлекеттік тілдің қолдану мәртебесін көтеру бойынша жүйе құру жұмыстарын ұйымдастыру көзделеді.

Мемлекеттік ұйымдарда, сондай-ақ жергілікті басқару органдарында мемлекеттік тілмен қатар, ресми түрде орыс тілі де пайдаланылады.

Мемлекеттің негізгі Заңы – ҚР Конституциясында – орыс тілі ұлтаралық қатынас тілі деп жазылған.

Бұл орыс тілінің қазіргі уақыттағы бар, толық көлемдегі әлеуметтік функцияларын сақтауға кепілдік береді.

Болашақта орыс тілі ғылым мен техника әр қырынан алынатын басқа да ақпараттың негізгі көздерінің бірі, жақын және алыс шетелдермен байланыс құралы болып қала бермек. Орыс тілінде алынатын білімнің қажеттілігін елдің экономикалық және ғылыми-техникалық даму мүддесі анықтайды.

Орыс тілі дүниежүзіне кең таралған, әлемдік тілдердің бірі. Оны Қазақстанның барлық халқы біледі және оқиды. Орыс тілін білу біздің тәуелсіз еліміздің халықтарын жақындатады, республикалар және басқа да шет ел халықтары арасындағы достықты нығайтады.

Қазақстанда орыс тілінің тамыры тереңде және бәсекеге қабілеттіліктің маңызды құралы ретінде қаралады.

«Тілдерді қолдану мен дамытудың 2011 – 2020 жылдарға арналған» мемлекеттік бағдарламасында Қазақстанда орыс тілінің коммуникативтік-тілдік кеңістіктегі жұмыс істеуін сақтауда, оны үйренуде қолайлы жағдай жасау үшін жүйелі жұмыс ұйымдастыруды көздейді.

Мемлекеттік тілден өзге Қазақстанда шағын этникалық тобынан құралған басқа тіл тасымалдаушылары да ұсынылды. Әдетте, ол тілдер отбасы-тұрмыстық қатынастар саласымен шектелген.

Біздің Президентіміз Н. Ә. Назарбаев білім мен ғылымға көп көңіл бөледі. Оның «Тілдердің үштұғырлығы» жобасында былай делінген: «Қазақстанды бүкіл әлем тұрғындары үш тілді жетік меңгерген және пайдалануға тиісті жоғары білімді ел ретінде қабылдауы тиіс. Қазақ тілі бұл – мемлекеттік тіл, орыс тілі - ұлтаралық қатынас тілі және ағылшын тілі – біздің мемлекетіміздің экономикасының жаһандық дамуының табыс тілі . Назарбаев курсы - орыс тілін сақтау, ағылшын тілін Enjoy English жұмыс дәптерлері бойынша үйрену, қазақ тілін дамыту болып табылады.

Ана тілін меңгеру– оны сақтаудың шартты негізі және мемлекет Қазақстан халқының өзгеде тілдерін үйрену және оның жұмыс істеуі үшін жағдай жасау міндетін өз мойнына алады.

6. Қосымшалар
6.1 Қосымша 1

«Мәңгілік Ел» патриоттық актісі

«Халық өмірі оның келесі ұрпағымен жалғасып отырады. Сондықтан Халықтың Мәңгілігі туралы арманнан асқақ арман жоқ. Мәңгілік Ел – бұл ертеңгі күнге есік ашатын, болашаққа сенімді арттыратын идея, бұл – кері қайтпайтын және берік тұрақтылықтың символы...»

Н.Ә.Назарбаевтың Қазақстан Республикасының Тәуелсіздік күніне арналған салтанатты жиында сөйлеген сөзінен

2014 жылғы 15 желтоқсан.

Біз, байырғы қазақ жерінде бір тағдыр және тарихи жады арқылы байланысқан, Ұлы Дала Елінің даңқты тарихы мен дәстүрлерін жалғастырған Қазақстан азаматтары, көптеген ұрпақтың Тәуелсіздік туралы арманын іске асырып, болашақ ұрпақ алдындағы қасиетті парызымызды, бейбітшілік пен келісімнің, бірлік пен тұтастықтың маңыздылығын сезініп, қоғам мен мемлекеттің жоғарғы мүдделерін негізге ала отырып, Тәуелсіздіктің 25 жылдық мерейлі жылында осы

М Ә Ң Г І Л І КЕ Л – П А Т Р И О Т Т Ы Қ А К Т І С ІН

қабылдаймыз.

Елбасы, Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті Нұрсұлтан Назарбаевтың көшбасшылығымен жаңа Қазақстанның тарихын жазудың биік мәртебесі мен жауапкершілігі біздің ұрпақтың үлесіне тиді.

Елбасының маңына топтасу арқылы біз ұлы жетістіктерге толы жолдан өттік және бүгінде өзімізді Тәуелсіз Қазақстанның – қуатты әрі табысты мемлекеттің азаматымыз деп мақтанышпен айтамыз.

Біз, Қазақстан азаматтары, Нұрсұлтан Назарбаевтың тарихи «Тәуелсіздік толғауын» негізге ала отырып, Болашағы Біртұтас Ел – **Мәңгілік Елді** құру жолында біргеміз.

Мәңгілік Елдің өзегінде қарапайым, түсінікті және біздің әрқайсымыз үшін ең қымбат ақиқаттар – отбасымыздың амандығы, қонақжайлық және еңбексүйгіштік, тұрақтылық, қауіпсіздік және бірлік, ертеңгі күнге деген сенім ұғымдары орныққан.

Біз **Мәңгілік Елдің мызғымас Жеті тұғырын** нығайтуға, сақтауға және ұрпақтан ұрпаққа аманат етуге шақырамыз.

Мәңгілік Ел, бұл – Тәуелсіздік және Астана.

Біз Тәуелсіздікті нығайтудың тарихи ұлы миссиясына адал боламыз.

Біз Астананы халқымыздың гүлденуі мен қуатының жарқын белгісі ретінде әрқашан мақтан тұтатын боламыз.

Мәңгілік Ел, бұл – Жалпыұлттық бірлік, бейбітшілік пен келісім.

Біздің Отанымыз бір, ол – Тәуелсіз Қазақстан, біздің еліміз бір – тағдырымыз ортақ.

Бейбітшілік пен келісімнің ұлы ісіне адал халықтың ғұмыры мыңжылдықтарға жалғасады.

Мәңгілік Ел, бұл – Зайырлы Мемлекет және Жоғары Руханият.

Азаматтық және рухани құндылықтардың бірлігі бізге өз жолымызды табуға және өзімізді бүкіл әлемге мәшһүр етуге мүмкіндік берді.

Біз еліміздің бірегей рухани келбетін айқындайтын діндер мен өркениеттердің жаһандық сұхбатын одан әрі жан-жақты дамытатын боламыз.

Мәңгілік Ел, бұл – Инновация негізіндегі тұрақты экономикалық өсім.

Біз мемлекеттің индустриялық және инновациялық күш-қуатын дамытып, табиғи ресурстар мен қоршаған ортаға ұқыптылықпен қарап, қоғамда білім мен ғалымдық культін елдің зияткерлік іргетасы ретінде бекітетін боламыз.

Мәңгілік Ел, бұл – Жалпыға Ортақ Еңбек Қоғамы.

Елдің барлық табыстары мен жетістіктері – барша қазақстандықтардың күн сайынғы қажырлы еңбегінің нәтижесі.

Біз елдің әрбір азаматының жасампаздық әлеуетін жүзеге асыру үшін жағдай жасай отырып, еңбексүйгіштік және жауапкершілік, Еңбек Адамына құрмет сынды құндылықтарымызды нығайтамыз.

Мәңгілік Ел, бұл – Тарихтың, Мәдениет пен Тілдің ортақтығы.

Біз ортақ тарихи мұрамызды мұқият сақтайтын боламыз.

Біз Қазақстан халқының мәдени әралуандығын арттыра түсеміз.

Біз мемлекеттік тілді қоғамды біріктірудің негізі, үштілділікті Елдің бәсекеге қабілеттілігінің басты шарты ретінде дамыту қағидатын ұстанатын боламыз.

Біз – Үлкен Ел – Үлкен Отбасымыз.

Мәңгілік Ел, бұл – Ұлттық қауіпсіздік және Қазақстанның жалпы әлемдік және өңірлік проблемаларды шешуге жаһандық тұрғыдан қатысуы.

Біз өз жетістіктерімізді қорғауға тиіспіз.

Ұлттық қауіпсіздікті нығайту әрбір азаматтың, өз елі патриотының қасиетті парызы болып саналады.

Біз бейбітшілік пен келісім идеясын ілгерілете отырып, еліміздің халықаралық аренада мойындалған беделін нығайта түсетін боламыз.

Біз Мәңгілік Елдің қастерлі құндылықтарын басшылыққа аламыз.

Біз Отанымыздың көк байрағын асқақтата көтеріп, еліміз жеткен жаңа биіктерде желбірететін боламыз.

Бұл – біздің болашақ ұрпақ үшін, Қазақстан халқының амандығы мен гүлденуі үшін жасаған саналы таңдауымыз!

*Біртұтас Еліміз – **Мәңгілік Ел** қуатты болсын!*
*Қазақстанның мәңгілік мекені – **Ұлы Дала Еліне** бата қонып,*
бақ дарысын!

Алға, Қазақстан!

6.2 Қосымша 2

Қазақстан Республикасының Президенті
Н.Назарбаевтың Қазақстан халқына жолдауынан алу
«Нұрлы жол – болашаққа бастар жол».

Қадірлі халқым!

Біз Жалпыұлттық идеямыз – Мәңгілік Елді басты бағдар етіп, тәуелсіздігіміздің даму даңғылын Нұрлы Жолға айналдырдық. Қажырлы еңбекті қажет ететін, келешегі кемел Нұрлы жолда бірлігімізді бекемдеп, аянбай тер төгуіміз керек. Мәңгілік Ел - елдің біріктіруші күші, ешқашан таусылмас қуат көзі. Ол «Қазақстан 2050» стратегиясының ғана емес, XXI ғасырдағы Қазақстан мемлекетінің мызғымас идеялық тұғыры! Жаңа Қазақстандық Патриотизм дегеніміздің өзі - Мәңгілік Ел! Ол - барша Қазақстан қоғамының осындай ұлы құндылығы.

Өткен тарихымызға тағзым да, бүгінгі бақытымызға мақтаныш та, гүлденген келешекке сенім де «Мәңгілік Ел» деген құдіретті ұғымға сыйып тұр. Отанды сүю - бабалардан мирас болған ұлы мұраны қадірлеу, оны көздің қарашығындай сақтау, өз үлесіңді қосып, дамыту және кейінгі ұрпаққа аманат етіп, табыстау деген сөз. Барша қазақстандықтардың жұмысының түпкі мәні - осы!

«Мәңгілік Ел» идеясының бастауы тым тереңде жатыр. Осыдан 13 ғасыр бұрын Тоныкөк абыз «Түркі жұртының мұраты - Мәңгілік Ел» деп өсиет қалдырған. Бұл біздің жалпыұлттық идеямыз мемлекеттігіміздің тамыры сияқты көне тарихтан бастау алатынын көрсетеді. Жалпыұлттық идеяны өміршең ететін - Елдің бірлігі. Ауызбіршілік қашқан, алауыздық тасқан жерде ешқашан да жалпыұлттық идеялар жүзеге асқан емес. Қазақстанның шыққан шыңы мен бағындырған биіктерінің ең басты себебі - бірлік, берекесі.

Астана, 11 қараша 2014.

Қазақстан жолы-2050: Бір мақсат, бір мүдде, бір болашақ

Қазақ тілі бүгінде ғылым мен білімнің, Интернеттің тіліне айналды. Қазақ тілінде білім алатындардың саны жыл өткен сайын көбейіп келеді. Еліміз бойынша мемлекеттік тілді оқытатын 57 орталық жұмыс істейді. Одан мыңдаған азаматтар қазақ тілін үйреніп шықты, әлі де үйренуде. Былтырғыға қарағанда биыл қазақ тілін білемін деген өзге ұлт өкілдерінің саны 10 пайызға өскен. Бұл да біраз жайттан хабар береді. Тек соңғы 3 жылда мемлекеттік тілді дамытуға республика бойынша 10 миллиард теңге бөлінді. Енді ешкім өзгерте алмайтын бір ақиқат бар! Ана тіліміз Мәңгілік Елімізбен бірге Мәңгілік тіл болды. Оны даудың тақырыбы емес, ұлттың ұйытқысы ете білгеніміз жөн.

Біз, қазақстандықтар - бір халықпыз! Және біз үшін ортақ тағдыр – бұл біздің Мәңгілік Ел, біздің лайықты және ұлы Қазақстан! «Мәңгілік Ел» – бұл

біздің жалпықазақстандық үйіміздің ұлттық идеясы, ата-бабаларымыздың арманы. Барлық қазақстандықтарды біріктіріп, ел болашағының іргетасын қалаған егеменді дамудың 22 жылында басты құндылықтар жасалды, олар көктен түскен жоқ. Бұл құндылықтар – уақыт сынынан өткен Қазақстандық жолдың тәжірибесі.

Біріншіден, бұл – Тәуелсіздік және Астана. Екіншіден, біздің қоғамдағы жалпыұлттық бірлік, бейбітшілік пен келісім. Үшіншіден, зайырлы қоғам және жоғары руханият. Төртіншіден, инновация және индустрализация негізінде тұрақты экономикалық өсім. Бесіншіден, бұл жалпыға ортақ еңбек қоғамы. Алтыншыдан, тарихтың, мәдениет пен тілдің ортақтығы. Жетіншіден, Ұлттық қауіпсіздік және Қазақстанның жалпы әлемдік және өңірлік проблемаларды шешуге жаһандық тұрғыдан қатысуы. Осы құндылықтар арқасында біз әрдайым жеңіске жеттік, елімізді нығайттық, ұлы жетістіктерімізді еселедік. Жаңа Қазақстандық Патриотизмнің идеялық негізі осы мемлекет құраушы, жалпыұлттық құндылықтарда жатыр.

Президент Әкімшілігіне, Үкіметке, Қазақстан халқы Ассамблеясына «Қазақстан-2050» жалпыұлттық қозғалысымен бірлесіп, «Мәңгілік Ел» патриоттық актісін әзірлеп, қабылдауды ұйымдастыруды тапсырамын. Біз өз халқымыздың игілігі жолында ұлы мақсаттарды алға қоямыз, сондықтан мен барлық саяси партияларды, қоғамдық бірлестіктерді, барша қазақстандықтарды 2050 Стратегиясының басты мақсатына жету жөніндегі жұмысқа белсене қатысуға шақырамын. Әсіресе, жастарымызға мынаны айтамын. Бұл Стратегия сіздерге арналған. Оны жүзеге асыратын да, жемісін көретін де сіздер. Өз жұмыс орындарыңызда отырып, осы жұмысқа әрқайсысыңыз атсалысыңыздар. Немқұрайлылық танытпаңыздар. Елдің болашағын барша халықпен бірге жасаңыздар!

Қадірлі халқым!

Мәңгілік Ел – ата-бабаларымыздың сан мың жылдан бергі асыл арманы. Ол арман – әлем елдерімен терезесі тең қатынас құратын, әлем картасынан ойып тұрып орын алатын Тәуелсіз Мемлекет атану еді. Ол арман – тұрмысы байқуатты, түтіні түзу ұшқан, ұрпағы ертеңіне сеніммен қарайтын бақытты Ел болу еді. Біз армандарды ақиқатқа айналдырдық. Мәңгілік Елдің іргетасын қаладық.

Мен қоғамда «Қазақ елінің ұлттық идеясы қандай болуы керек?» деген сауал жиі талқыға түсетінін көріп жүрмін. Біз үшін болашағымызға бағдар ететін, ұлтты ұйыстырып, ұлы мақсаттарға жетелейтін идея бар. Ол – Мәңгілік Ел идеясы. Тәуелсіздікпен бірге халқымыз Мәңгілік Мұраттарына қол жеткізді. Біз еліміздің жүрегі, тәуелсіздігіміздің тірегі – Мәңгілік Елордамызды тұрғыздық. Қазақтың Мәңгілік ғұмыры ұрпақтың Мәңгілік Болашағын баянды етуге арналады. Ендігі ұрпақ – Мәңгілік Қазақтың Перзенті. Ендеше, Қазақ Елінің Ұлттық Идеясы – Мәңгілік Ел!

Мен Мәңгілік Ел ұғымын ұлтымыздың ұлы бағдары – «Қазақстан-2050» стратегиясының түп қазығы етіп алдым. Тәуелсіздікке қол жеткізгеннен гөрі,

оны ұстап тұру әлдеқайда қиын. Бұл – әлем кеңістігінде ғұмыр кешкен талай халықтың басынан өткен тарихи шындық. Өзара алауыздық пен жан-жаққа тартқан берекесіздік талай елдің тағдырын құрдымға жіберген. Тіршілік тезіне төтеп бере алмай жер бетінен ұлт ретінде жойылып кеткен елдер қаншама. Біз өзгенің қателігінен, өткеннің тағылымынан сабақ ала білуге тиіспіз. Ол сабақтың түйіні біреу ғана – Мәңгілік Ел біздің өз қолымызда. Ол үшін өзімізді үнемі қамшылап, ұдайы алға ұмтылуымыз керек. Байлығымыз да, бақытымыз да болған Мәңгілік Тәуелсіздігімізді көздің қарашығындай сақтай білуіміз керек.

«Қазақстан-2050» – Мәңгілік Елге бастайтын ең абыройлы, ең мәртебелі жол. Осы жолдан айнымайық, сүйікті халқым! Әрбір күніміз мерекелі, әрбір ісіміз берекелі болсын! Дамуымыз жедел, келешегіміз кемел болсын! Жарқын іспен күллі әлемді таң қылып, Жасай берсін, Елдігіміз Мәңгілік!

Астана, 17 қаңтар 2014 жыл

6.3 Ұсынылатын видеофильмдер.

1-11-сыныптар: «Біз біргеміз»;

1-4-сыныптар: «Отбасылық ағаш деген не?», «Мемлекеттік рәміздер»;

5-11-сыныптар: «Қазақстан халқы Ассамблеясы», «ЭКСПО деген не?»;

5-7 сыныптар: «Қазақстан– біздің ортақ үйіміз», «Патриотизм деген не?», «Байтерек монументі»;

8-11-сыныптар: «Ұлттық идея», «Демократия деген не?»;

10-11-сыныптар: «Отбасы не үшін қажет».

6.4 Глоссарий

Акт – термин, заңды күші бар ресми құжат (құжаттама). Ол іс-әрекетті, тұрмыс тіршілікті растайтын ресми құжат.

Қазақстан халқы Ассамблеясы – Қазақстан Республикасы Президенті жанындағы консультативті-кеңесші орган, бұл органның міндеті мемлекеттік ұлттық саясатты іске асыру, қоғамдық-саяси тұрақтылықты қамтамасыз етуге жағдай жасау.

Жоғары руханилық – оның тіршілік әрекеті жоғары адамгершілік құндылықтар болып табылатын, уәждемелі-мағыналы реттеуіштерге негізделген кемелденген тұлғаның өзін-өзі реттеу мен дамытудағы жоғары деңгей.

Азамат — құқықтық негізде белгілі мемлекетке жататын жеке тұлға. **Жаһандық проблемалар** – бұл табиғи-әлеуметтік мәселелерді шешуіне байланысты өркениетті сақтау және адамзаттың әлеуметтік ілгерілеуінің жиынтығы.

Инновация - латын innovatio – жаңарту, әзірлеу, жаңа идеяларды синтездеу, құндылықтар, саяси бағдарламалар бар, жиі жеке және қайталанбас сипатқа ие жаңа үлгілерде әрекет құру.

Қазақстандық патриотизм - Отанға деген сүйіспеншілік, жауапкершілік сезімі, оның тағдыры, Отаны үшін қызмет етуге және оны қорғауға дайындығы мен қабілеттілігі, толеранттылықты сақтау және құрметтеу, ұлттық салт-дәстүрдің көрінісі, Отанымыздың ішкі өмірі мен халықаралық аренадағы жетістіктерін көбейту, қазақ тілін үйрену.

Мәңгілік Ел - болашағы біртұтас ұлт.

Діл - (лат. mens, mentis, "ақыл-ой, ақыл, интеллект") бұл жеке тұлғаның әр түрлі мәдени ортада алған тәрбиесімен ерекшеленеді .

Мораль және адамгершілік –жақсылық пен жамандық туралы түсінік. Адамгершілік - сананың нысаны. Адамгершілік – адамшылық саласы, әдет-ғұрпы, практикалық іс-әрекеттері.

Мәдениетаралық коммуникация – түрлі мәдениетке жататын жеке тұлғалар және топтармен байланыстар мен қарым-қатынастардың әр түрлі формаларының жиынтығы.

Ұлтаралық келісім – халықтардың бірлігі, түрлі ұлттардың өзара түсіністікке, өзара құрметке, өзара сенімге, өзара әрекетке қол жеткізуі, ұлтаралық процестер түрі.

Патриотизм – Отанға деген сүйіспеншілік, отан үшін мақтаныш және оның жалпыға бірдей игілігі үшін қызмет ету.

Патриоттық тәрбие – өскелең ұрпақтың Отанға деген сүйіспеншілігін, туған ел мүддесі үшін өзін-өзі құрбан етуі және елді қорғауын қалыптастыру.

Принциптер – (лат. principium - негіз, бастау) - бұл адамдардың моральдық тұрғыдан дұрыс деп есептеп өздері үшін құратын, өзіндік шартты (міндетті емес) ереже немесе өзіндік көз жеткізу.

Отан – әр адам үшін оның өткен тарихы және өз халқының рухани мәдениетімен байланыстыратын, ата-бабасынан қалған тағдырына жазылған бірден-бір және бірегей туған жері.

Толеранттылық – ұлтқа, басқа көзқарастарға, өмір салтына, мінез-құлқы мен дәстүрлеріне, сеніміне төзімділік.

Құндылықтар – тұлға, әлеуметтік қоғамдастық, негізінен қоғамның материалдық, әлеуметтік нысандары үшін, адамдардың көпшілігімен мақұлданатын және бөлінетін қоғамдық-маңызды жақсылық, әділеттілік, патриотизм сынды түсінік.

Қорытынды

Елбасы бастамасы бойынша жарияланған Қазақстан Республикасы Тәуелсіздігінің 25-жылдық Жыл теңдік, достық және келісімде құрылатын барлық халықтардың біріккен саясаты белгісімен өтеді. Осы жылдар Қазақстан біздің Отанымыз – Қазақстан Республикасының тыныштығы мен өркендеуіне қол жеткізу үшін, тұрақтылықты халықтың бірлігін қамтамасыз ететін осы принципке қатты сүйенеді.

Жыл сайын 1-қыркүйекте өткізілетін Білім күні балаларды және оқушы жастарды өз Отанының игілігіне шексіз сүйіспеншілігі аясында құрылатын жоғары патриотизмге үйретуі қажет. Жас ұрпақта өз Отанына, өз халқына деген махаббат басқа халыққа шексіз құрмет көрсету сезімімен жалғасуы қажет. Қазақ мәдениеті мен мемлекеттілігі тарихында айрықша орын алатын Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаев еңбектері мен сөйлеген сөздеріне ерекше мән берілуі тиіс.

Білім күніне арналған «Мен - өз Отанымның патриотымын» Республикалық біріңғай білім беру сабағында келесілерді атап көрсету маңызды:

– «Мәңгілік Ел» жалпыұлттық патриоттық идеясы және оның құндылықтары, алдағы табысты даму үшін қазақстандық қоғамды нығайтудың өзегі болып табылады;

− үштілділік, Қазақстанның табысқа жетуіне және әлемнің ең дамыған 30 мемлекетінің қатарына кіруіне мүмкіндік беретін ашық және толеранттық қоғам;

− біздің ұлттық бірлігіміз, Қазақстанмен және оның болашағымен этникалық шығу тегіне тәуелсіз, өз арақатысының жоғары деңгейінде негізденеді;

- рухани бастама – бұл ұлтты біртұтастыққа топтастыратын күш, оның басымдықтары: дәстүр мен патриотизм рухы, жаңару, жарысу және жеңіс рухы болуы тиіс;

– өскелең ұрпақтың патриоттық тәрбиесіне мемлекеттің патриоттық саясатының жалпы күші, білім беру жүйесі, тәрбие, мәдениет, БАҚ, этномәдени бірлестіктер бағытталуы қажет;

Сабақта «Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың бес институционалдық реформаларын жүзеге асыру бойынша «100 нақты қадам– Ұлт Жоспары» контекстінде ел бойынша жүргізілген әлеуметтік жаңғыру және жаңа индустриалды-инновациялық экономика мен аймақтарды дамыту бойынша материалдарды қолданған жөн.

Қазақстандық патриотизмге тәрбиелеу халықтың мәдениеті мен руханиятын сақтаудың бөлінбес бөлшегі болып табылады. Заманауи мектеп «Мәңгілік Ел» патриоттық актісі жаңа құжатында бекітілген базалық құндылықтарды, «Мәңгілік Ел» жалпыұлттық идеясын терең ұғыну үшін барлық жағдай жасауы керек.

Осыған байланысты, «Мәңгілік Ел» жалпыұлттық идеясының

құндылықтары негізінде білім беру ұйымдарында барынша патриоттық ортаны дамыту мен жетілдіру қажеттілігі туындап отыр.

«Мәңгілік Ел» бағдарламасын жүзеге асырудағы басты рөл мұғалімге тиісті болуы қажет.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі

1 Қазақстан Республикасының Конституциясы (1995жылғы 30 тамызда республикалық референдумда қабылданған. 2011ж. 02 ақпандағы берілген өзгерістер мен толықтыруларымен).

2 «Қазақстан халқы Ассамблеясы туралы.» Қазақстан Республикасының 2008 жылғы 20 қазандағы №70-IV Заңы.

3 «Мәңгілік Ел». Патриоттық актісі. Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың Қазақстан халқы Ассамблеясының «Тәуелсіздік. Келісім. Болашағы біртұтас ұлт» атты XXIV сессиясында сөйлеген сөзі. – Астана қ., 2016.- 26 сәуір.

4 «Қазақстан жолы - 2050: Бір мақсат, бір мүдде, бір болашақ» Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауы. – Астана. 2014. – 17 қаңтар.

5 «Нұрлы жол – болашаққа бастар жол» Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауы. – Астана. – 2014. – 11 қараша.

6 Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың Қазақстан Республикасының Тәуелсіздік Күніне арналған, салтанатты жиында сөйлеген сөзі. –Астана.– 2014. – 15 желтоқсан.

7 Қазақстан Республикасының Президенті, «Нұр-Отан» партиясының Төрағасы Н.Ә. Назарбаевтың партияның XVI съездінде «Баршаға бірдей осы заманғы мемлекет: Бес институттық реформа» атты сөйлеген сөзі. – Астана. – 2015. – 11 наурыз.

8 Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың Қазақстан халқы Ассамблеясының XXII сессиясында «Мәңгілік Ел: бір ел – бір тағдыр» атты сөйлеген сөзі. – Астана. – 2015. – 23 сәуір.

9 Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың бес институционалды реформаны жүзеге асыру бойынша «100 нақты қадам − ұлт жоспары». − Астана. – 2015.

10 Н.А. Назарбаев – основатель казахстанской модели межэтнического и межконфессионального согласия / Под общ. ред. Ж.А. Алиева. – Алматы: Жеті жарғы. – 2005. – 212 б.

11 Барлық білім беру ұйымдарында оқыту процесінің тәрбиелік құрамдасын күшейту жөніндегі үлгілік кешенді жоспарды бекіту туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 29 маусымдағы № 873 Қаулысы. 2013.02.07. берілген өзгерістермен толықтырулармен.

12 Тәрбиенің тұжырымдамалық негіздерін бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2015 жылғы 22 сәуірдегі № 227 бұйрығы. 2016.19.04. берілген өзгерістермен.

13 Магер Ю., Тулешева Г. Одна страна – одна судьба // Казахстанская правда. – 2015. – 24 апреля.

14 Эффективная государственность Н. Назарбаева – политический эксклюзив XXI века // Казахстанская правда. – 2015. – 28апреля.

15. Қазақстан Республикасының Президентімен Қазақстан халқы Ассамблеясының XV сессиясында ұсынылған Қазақстанның ел бірлігінің доктринасы.- Астана, 2009- 26 қазан.

16. Қазақстан Республикасы Президентінің 2015 жылғы 28 желтоқсандағы № 147 Жарлығымен бекітілген. Қазақстандық бірегейлік пен бірлікті нығайту және дамыту тұжырымдамасы.

17. 2010 жылға Қазақстанның ел бірлігінің доктринасын жүзеге асыру бойынша іс-шаралар жоспарын бекіту жөніндегі Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2010 жылғы 25 мамырдағы № 468 Қаулысы

18. Кульжанова Г.К. Патриотическое воспитание казахстанской молодежи: проблемы и перспективы. – 2016.// articlekz.com/article/10988

Мазмұны

Кіріспе 3
1 Қазіргі әлемдегі патриоттық тәрбие жүйесі 5
1.1 Жақын шетелдердегі патриоттық тәрбиенің тәжірибесі 5
1.2 АҚШ, Швейцария, Үндістан, Жапония елдеріндегі патриоттық тәрбие 8
2 «Мәңгілік Ел» патриоттық актісінің негізінде Қазақстан Республикасы білім ұйымдарында білім беру процесін ұйымдастыру 12
2.1 «Мәңгілік Ел» жалпыұлттық идеясын оқу және пән бойынша сыныптан тыс іс-әрекеттің өзектілігін арттыру 12
2.2«Мәңгілік Ел» құндылық жүйесіндегі тәрбие кеңістіктігін модельдеу 19
2.3 «Мәңгілік Ел» жалпыұлттық идеясының құндылықтары негізінде білім алушыларға патриоттық тәрбие берудің формалары 24
3 2016-2017 оқу жылында Қазақстан Республикасының білім беру ұйымдарында «Мәңгілік ел» Патриоттық актісін түсіндіру шегінде «Мен - өз Отанымның патриотымын» тақырыбы бойынша Білім сабағын өткізуге әдістемелік ұсыныстар 34
Қорытынды 64
Ұсынылатын әдебиеттер тізімі..... 66

Введение

В настоящее время в Республике Казахстан модернизируется система образования. Необходимость совершенствования отечественного образования вызвана рядом приоритетных государственных задач: формирование конкурентоспособного человеческого капитала для вхождения в 30 развитых стран мира, повышение уровня и качества обучения и воспитания подрастающего поколения в соответствии потребностями мировой рыночной экономики и открытого гражданского общества, внедрение эффективных механизмов, инновационных технологий и методик по формированию у подрастающего поколения этнокультурной и гражданской идентичности, основанной на знании истории государства, государственного языка, национальных культурных ценностей народов Казахстана, использование опыта зарубежных стран по формированию у воспитанников патриотических ценностей, обогащение национальной системы воспитания на идеях казахстанского патриотизма.

С этой целью был разработан и принят 26 апреля 2016 годана XXIV сессии Ассамблеи народа Казахстана «Независимость. Согласие. Нация единого будущего» Патриотический акт «Мәңгілік Ел».

Президент Республики Казахстан Н.А. Назарбаев обозначил, что «Патриотический акт «Мәңгілік Ел» – это документальная форма общенациональной идеи, это емкая, уникальная программа идентичности единства казахстанцев. Он должен передавать базовый формат наших духовных ценностей. В нем связаны воедино вопросы экономики, политики, морали, веры, нашего видения в глобальном мире… В Патриотическом акте мы на века закрепляем, во-первых, главные общенациональные ценности, созданные нашим народом, во-вторых, ментальную сердцевину взаимной нашей ответственности государства, общества, граждан за судьбу, развитие и процветание Казахстана. С Патриотическим актом мы будем сверять, как с компасом, верность нашего движения вперед, к новым вершинам».

В документе представлены семь принципов, семь незыблемых основ общенациональной идеи «Мәңгілік Ел», отражающих базовые ценности развития нашего государства, общность интересов и исторической судьбы народа Казахстана. Акт призывает всех укреплять, хранить и передавать из поколения в поколение семь незыблемых основ «Мәңгілік Ел»: независимость и Астана; общенациональное единство, мир и согласие; светское государство и высокая духовность; устойчивый экономический рост на основе инноваций; общество всеобщего труда; общность истории, культуры и языка; национальная безопасность и глобальное участие Казахстана в решении общемировых и региональных проблем.

В полной форме общенациональная идея «Мәңгілік Ел» и главные ценностибыли озвучены Президентом в Послании народу от 17 января 2014 года «Казахстанский путь-2050: Единая цель, единые интересы, единое будущее» и Послании «Нурлы жол – Путь в будущее» от 11 ноября 2014 года.

Глава государства выделяет идею, воплощающую тысячелетний исторический опыт казахского народа; казахстанский путь, пройденный за годы независимости, и ценности как государствообразующие, составляющие идейную основу Нового Казахстанского Патриотизма.

Реализация обозначенных ценностей включает работу по разъяснению Патриотического акта «Мәңгілік Ел» в организациях образования Республики Казахстан.

Решение задач воспитания и обучения личности на основе базовых ценностей невозможно без обращения к положительному казахстанскому опыту, мировому опыту.

Патриотизм и патриотические ценности рассматриваются учеными в различных контекстах и периодах, с точки зрения научных подходов и концептуальных идей,изучаются философией, историей, политологией, педагогикой, социологией.

Следует отметить, что значительный вклад в патриотическое воспитание юного поколения вносят педагоги – практики.

Для представления о патриотизме большое значение имеют исследования М.М. Бахтина, О. Шпенглера, В.С. Библера, К. Ясперса - диалог культур и культурное многообразие, Л.П. Буевой, Е.Г. Злобиной, М.С. Каган -философия общения, Л.Н. Гумилева, Ю. С. Бромлей, В. А. Тишкова - теория этноса и этнической идентичности, казахстанских этнографов Ж.Артыкбаева, Х.Аргынбаева, культурологов А.Сейдимбек, М.Ш. Хасанова, М.Х. Балтабаева, психологов Ж.Жарыкбаева, Ж.Ы. Намазбаевой, философов А.Н. Нысанбаева, Р.Б. Абсаттарова, педагогов К.Ж. Кожахметовой, А.К. Кусаинова, С.А. Узакбаевой и др.

Цель пособия – ознакомить работников образования с идеями к пониманию и изучению Патриотического акта «Мәңгілік Ел».

В работе охарактеризованы семь принципов общенациональной идеи «Мәңгілік Ел», система патриотического воспитания в современном мире на примере таких стран как Россия, Беларусь, Узбекистан, Таджикистан, США, Швейцария, Индия, Япония; рассмотрена организация образовательного процесса на основе Патриотического акта «Мәңгілік Ел» в организациях образования, даны методические рекомендации к проведению урока знаний по теме: «Я – патриот своей страны» в рамках Патриотического акта «Мәңгілік Ел» в организациях образования Республики Казахстан в 2016-2017 учебном году.

Пособие может быть использовано в воспитательной урочной и внеклассной деятельности, для работы по предметам общеобразовательной школы.

1 Система патриотического воспитания в современном мире

1.1 Опыт патриотического воспитания в странах ближнего зарубежья

Опыт патриотического воспитания, формирования и развития национальной идеи в странах ближнего зарубежья вызывает интерес.

Артикуляция «российской национальной идеи» связана с именами таких ученых, как В.Соловьев, Н.Ф. Федоров, Ф.М. Достоевский, Н.А. Бердяев и многих других русских философов, писателей и общественных деятелей. Смыслу их творчества присуще рассмотрение патриотизма как неотъемлемой и в то же время важной характеристики бытия гражданина России, любого созидательного коллектива, одной из основ жизни российского общества, имеющей большое значение для его дальнейшей судьбы.

Трансформация российского общества в 90-е годы привела к кардинальным изменениям направлений общественного развития, которые вызвали определенное расслоение общества, снижение жизненного уровня, ценностную переориентацию в молодежной среде.

В условиях многонационального российского государства в системе образования важное значение приобретают вопросы воспитания у подрастающего поколения как чувства уважения к другим народам, так и чувства любви к Родине. Необходимо отметить, что молодое поколение россиян, контактируя с новыми социальными реалиями, уже не приемлет прежних устоев и ценностей прежней общественной системы. Появился новый социальный тип личности. В этих условиях важным является становление обновленной системы патриотического воспитания, формулировка новых задач и повышение эффективности его форм и методов.

Рассмотрим особенности российского патриотизма и формы его проявления. Российские ученые А.Н. Вырщиков, М.Б. Кусмарцев, Г.А. Антипов и др. считают, что, прежде всего, в отношении русских людей к родной природе, которая особенно проявляется у россиян, оказавшихся в силу различных причин за рубежом. Им трудно забыть обширные просторы России, ее поля, луга, леса и реки. А белая береза стала символом России и всегда ассоциируется с любовью к родным краям. В способности к быстрой мобилизации всех своих физических и духовных сил в случае угрозы Отечеству. Россияне неоднократно доказывали, что в критические моменты для страны, они готовы сделать все – переносить неслыханные жизненные тяготы, терпеть невзгоды, передавать на нужды страны личные сбережения и ценности, вступать добровольцами в народное ополчение и в армейский строй, лишь бы спасти от серьезной опасности свою страну, ее народ. Патриотизм россиян интернационален. В многонациональной стране, где многие народы имеют относительную самостоятельность, в случае опасности все выступают единым фронтом против завоевателей, а в мирное время - против стихийных бедствий и

природных катаклизмов. Патриотизм россиян сочетается с их гордостью и достоинством. Это обусловлено авторитетом страны на международной арене, ее геополитическим положением, достижениями в науке, культуре, образовании и в военной области. Нацеленность на социальную востребованность молодежи, осознание подростками и молодыми людьми своей «нужности», значимости для общества, социальный заказ на молодежное творчество и активность дают огромный позитивный импульс освоению ценностей патриотизма, повышает его эффективность и воздействие на общественное сознание, самовоспитание и самосовершенствование.

Патриотический потенциал интеграции России в мировое сообщество включает: культурно-исторические духовные ценности; достаточную разумность личных потребностей и их соответствие коллективным, общественным и государственным; преобладание духовного начала над материальным; способность воспроизводить духовно-нравственный потенциал, хозяйственно-бытовую и культурную среду жизнедеятельности и др.

В настоящее время Россия возрождает духовность, воспитание населения, особенно молодежи, в духе патриотизма, любви к Отечеству, прекращение пропаганды насилия, жестокости.

В реализации патриотического воспитания разрабатываются новые концептуальные подходы, где восстанавливается чувство более тесной преемственности с дореволюционной Россией; происходят процессы, связанные со стремлением сформировать Российскую Федерацию как самостоятельное и самодостаточное Отечество.

Интересен опыт патриотического воспитания Беларуси. После 1996 года, когда во время «Чернобыльского шляха» в Минске тысячи молодых людей выступили против политики президента А.Лукашенко, руководство страны решило вплотную заняться патриотическим воспитанием молодежи. Был выпущен Президентский Декрет о молодежи. В дальнейшем создана молодежная организация, которая стала опорой государственной молодежной политики в целом – БСМ (Белорусский союз молодежи). Деятельность молодежных общественных организаций регулируется Государственным комитетом по делам молодежи, совокупностью законов и норм, распоряжений, указов и инструкций, которые регламентируют деятельность организации, правами, которые позволяют организации реально участвовать в деятельности государства. Надежным партнером государства в реализации государственной молодежной политики является молодежное общественное объединение «Белорусский союз молодежи». Деятельность ОО «Белорусский союз молодежи» направлена на создание условий для всестороннего развития молодежи, раскрытие ее творческого потенциала, подготовку молодежи к решению актуальных общественно значимых задач, стоящих перед страной. Позиционируя себя как опору патриотического движения в стране, ОО «БСМ» является организатором традиционных акций «Квітней Беларусь!», «Мы –

граждане Беларуси!», «Я – гражданин Беларуси», цель которых – пробуждение гордости за принадлежность к белорусскому народу и государству.

Воспитание гражданственности и патриотизма в Беларуси, как и в других странах, предполагает формирование активной гражданской позиции личности, гражданское самоопределение, осознание внутренней свободы и ответственности за собственный политический и моральный выбор. Все это требует наличия специфических морально-психологических качеств, терпимости и уважения к другому мнению. Эти качества развиваются не только в ходе внеурочных мероприятий, но и в предметной деятельности. Широкие возможности воспитания патриотических чувств, формирования политической и моральной ответственности открывают гуманитарные науки. На предметах естественно-математического цикла делается акцент на достижениях белорусской науки и техники, биографиях белорусских ученых, внесших вклад в их развитие.

В организации системы воспитательной работы, предполагающей формирование активной гражданской позиции, патриотизма, информационно-правовой культуры обучающегося, немалую роль играют имеющиеся в учреждениях образования уголки Государственной символики Республики Беларусь, изучение Конституции.

Классные руководители особое внимание уделяют проведению информационных часов, тематических классных часов гражданско-патриотической тематики, конкурсов и фестивалей, посвященных юбилейным датам и государственным праздникам. Формат проведения мероприятий может быть различным, но очень важно, какие методы при этом используются. Высокорезультативны активные методы, так как они считаются наиболее продуктивными, поскольку для достижения поставленной цели педагог и воспитанник активно участвуют в образовательном процессе. Весьма эффективны интерактивные методы, когда ожидаемые результаты достигаются в ходе совместной деятельности педагога, учащихся и взаимодействия между всеми субъектами образования. Здесь обучающиеся оказываются наиболее вовлеченными в процесс познания, что позволяет больше заинтересовать их изучаемой темой. При организации работы в режиме интерактива каждый вносит индивидуальный вклад, идет обмен знаниями, идеями, а в практических упражнениях происходит овладение необходимыми умениями. Интерактивные методы наиболее соответствуют личностно-ориентированному подходу, обладают высоким формирующим потенциалом.

Национальной идее независимости придается большое значение в Узбекистане. Президент Узбекистана Ислам Каримов, глубоко осмысливая своеобразные закономерности современного прогресса, заложил основы учения об идее национальной независимости, соответствующей стремлениям народа. Это учение описано в его произведениях. На фундаменте этих произведений в 2000 году была подготовлена и издана книга «Идея национальной

независимости: основные понятия и принципы», содержание которой было изучено и внедрено в систему образования страны.

Основной целью науки является внедрение в сознание молодого поколения основных понятий и принципов идеи национальной независимости. Каждое поколение вносит свой вклад в общественный прогресс, вписывает свою страницу в книгу великой истории узбекского народа. Это деятельный процесс, в ходе которого идеология национальной независимости обогащается и совершенствуется по мере реализации благородных целей и задач, поставленных перед обществом, накопления им опыта в процессе поступательного развития.

В Республике Таджикистан для формирования патриотического воспитания используются различные конкретные меры. Органы исполнительной власти Республики Таджикистан взаимодействуют с другими органами исполнительной власти в целях обеспечения выполнения положений Концепции, государственных программ и планов патриотического воспитания; вносят в государственные органы исполнительной власти предложения по совершенствованию системы патриотического воспитания; разрабатывают долгосрочные региональные программы (планы) патриотического воспитания и осуществляют их реализацию; совместно с органами местного самоуправления проводят мероприятия по привлечению общественных и религиозных объединений и организаций к решению задач патриотического воспитания.

В современных условиях для управления системой патриотического воспитания, реализации общей стратегии в этой сфере деятельности, объединения усилий министерств и ведомств, общественных и религиозных организаций и движений необходимо создание межведомственных структур. Их состав и полномочия определяются соответствующими правовыми актами. Правительственная комиссия объединяет усилия и обеспечивает постоянную координацию деятельности органов исполнительной власти Таджикистана, общественных организаций и объединений по реализации задач государственной программы патриотического воспитания граждан Таджикистана на определенный период. Организует разработку очередных государственных программ патриотического воспитания граждан, определяет главных исполнителей программы. Она рассматривает представленные в Правительство Таджикистана предложения по повышению эффективности патриотического воспитания, обеспечивает контроль за целевым использованием финансовых средств. Решением правительственной комиссии создается рабочий орган, функции и полномочия которого определяются этой комиссией. Выполнение государственной программы «Патриотическое воспитание граждан Таджикистана» и разработка государственной программы патриотического воспитания граждан на последующие периоды, соответствующих программ государственными органами исполнительной

власти органами, исполнительной власти субъектов Таджикистана, организация и их выполнение.

1.2 Патриотическое воспитание в США, Швейцарии, Индии, Японии

Для того чтобы яснее увидеть проблемные вопросы патриотического воспитания во всех сферах жизни нашего общества, которые изложены в ГОСО и пути их решения, нужно рассмотреть решение аналогичных вопросов в истории и современной геополитике развитых зарубежных стран. Рассмотрим патриотическое воспитание в США. То, что мы понимаем под «патриотическим воспитанием», педагоги США чаще всего обозначают такими категориями, как «политическое образование», «формирование морального духа» и др.

Система патриотического воспитания школьников США представляет собой:

1. Диалектическое единство следующих ее структурных элементов: а) главной цели воспитания; б) ее субъекта; в) объекта воспитания; г) основных направлений воспитания школьников; д) форм воспитательной работы; е) методов; ж) средств воспитания.

2. Ведущим системообразующим фактором является главная цель воспитания. По существу, она пронизывает все элементы этой системы, придавая ей целостность и автономность. Представляется, что главная цель воспитания заключается в том, чтобы сформировать и развить личность американского школьника как гражданина-патриота США, постоянно стремящегося к самосовершенствованию.

3. В патриотическом воспитании школьника организовывается взаимодействие семьи, учебных заведений, общественных организаций и всего общества в целом.

4. Одним из ведущих направлений воспитательной работы в американских учебных заведениях является морально-этическое воспитание, которое носит ярко выраженную религиозную направленность. Морально-этическое воспитание осуществляется на всеобщих принципах религии.

Образование и патриотическое воспитание в Швейцарии достаточно авторитарно. Швейцарцы воспитывают детей в традиции, напоминающей английское воспитание в викторианскую эпоху, когда руководствовались принципом: «Дети должны быть на виду, но их не должно быть слышно». Авторитарность проявляется и в том, что детям не позволено оспаривать то, что им внушается или преподается. Естественной реакцией молодежи на такое отношение, дополненное чрезмерной родительской увлеченностью работой, является ее радикализм. Уровень его едва ли не самый высокий в Европе.

Патриотическое воспитание в Индии. Индия является в большей степени «законодательницей» в отношении воспитания, в частности патриотического. Индийская педагогическая традиция, сформировавшаяся в течение тысячелетий, причем опиравшаяся на кастовую систему построения общества, может обогатить современную педагогику разнообразными методами и

подходами к патриотическому воспитанию. Система воспитания в современной Индии вобрала в себя лучшее, что мог дать сплав индуистской, буддийской и мусульманской педагогических традиций. Воспитатели и педагоги много внимания уделяют развитию духовности и творческих навыков, саморазвитию (нравственному и физическому). Занятия проходят в форме дискуссий, которые стимулируют детей думать. «Уроки патриотизма», «Уроки памяти», «Уроки медитации», «Уроки улыбки» - обычная практика в индийских школах. Общепринят индивидуальный подход к детям без поощрения соревновательности между ними. Важно не то, каких успехов достиг ребенок по сравнению с другими учениками, а насколько он улучшил собственные результаты. Лучших учеников награждают «карточками успеха». О неудачах не говорят, а родителям принято сообщать только хорошие оценки, чтобы не расстраивать их.

Несомненно, система воспитания и образования Индии уникальна и в большей степени подходит именно для этой своеобразной страны. Однако и европейцы могут почерпнуть в ней много полезного. Искренняя доброжелательность, высокая нравственность, взаимное уважение, терпение и отсутствие любых форм насилия – вот что привлекает в ней больше всего.

Интересным и важным представляется опыт патриотического воспитания в Японии - стране, имеющей богатую традицию морального воспитания. В настоящее время наблюдается новый этап создания цельной и сильной системы, которая бы объединяла усилия государства, образовательных учреждений и семьи в деле воспитания подрастающего поколения.

В настоящее время более половины населения Японии имеет полное среднее и высшее образование. Японская школа совершенно уникальна, хотя при ее построении использовались некоторые американские и французские образцы. В целом система образования и воспитания в Японии опирается на синтез исконно японских, классических восточных и соответствующих западных мировоззренческих и поведенческих установок. Японская школа культивирует национальный дух, формирует соответствующие моральные качества, развивает традиционные черты национального характера, используя в качестве опорных основ идеи влиятельных философских, религиозно-мировоззренческих, этических учений: синто, бусидо, буддизма, конфуцианства. Идеями национализма, воспитания в духе «традиционных моральных ценностей» проникнуто преподавание и таких дисциплин как рисование и пение, формирование представлений об эстетическом идеале. Действенность японской системы образования, ее необыкновенная результативность объясняются не только традиционным трудолюбием японцев и их дисциплинированностью, но и историческими и культурными традициями, единством языка и культуры, обеспечивающим монолитность нации (в японском обществе практически не существует проблемы этнических различий как оформленной в общественном сознании). В Японии была принята «Программа формирования человека» (Хитодзукури), содержание которой составляет утверждение необходимости гармонического образования личности:

интеллектуального и физического развития, нравственного воспитания, культурно-художественного совершенствования. В качестве главной цели при этом рассматривалось «формирование у молодежи добродетелей и патриотизма, лояльности и оборонного сознания», «повышение производительности труда для собственного счастья и счастья других людей». Программа имела в основе конфуцианскую систему обучения и воспитания, направленную на выработку традиционно почитаемых этических норм, а также идеи интенсивного обучения; девизом школы должно было стать правило: «работать на пределе своих возможностей». Был опубликован проект «Программы формирования желательного образа человека», в котором были сформулированы черты идеального японца, члена семьи и общества. Программа подчеркивала «надклассовый характер моральных качеств идеального японца» и должна была служить теоретической базой идеологического воспитания молодого поколения. Сама красота у прагматичных японцев тесно связана с пользой, которая может пониматься и достаточно эгоистично. Так, бережное отношение к природе, являющееся в Японии этической и эстетической нормой, имеет свои четкие пределы. Например, у себя дома японцы добились неприкосновенности священных рощ, окружающих синтоистские храмы.

Развитие патриотического воспитания в современном мире – многосторонний процесс, масштабы и результаты которого весьма значительны. Произошли решительные изменения, вызванные меняющимися потребностями человеческой цивилизации, необходимостью перевести на педагогический язык эти новые потребности.

Важнейшей тенденцией можно считать прогресс школьного патриотического воспитания и образования, которые остаются опорой духовности, очагом приобретения национальных и общечеловеческих культурных ценностей. Школа заметно меняет свой облик, который приближается к уровню современных социальных, политических, педагогических требований.

Нарастает потребность в овладении основами межкультурного общения у определенных профессий, в частности у преподавателей, бизнесменов, работников сферы обслуживания. Мировая педагогическая мысль разрабатывает общую стратегию поликультурного воспитания. Воспитание и обучение должны содействовать тому, чтобы, с одной стороны, человек осознал свои корни и тем самым мог определить место, которое он занимает в современном мире, а с другой – привить ему уважение к другим культурам. Изменения патриотического воспитания и образования в духе поликультурности в современном мире уже происходят: обозначились новые тенденции, признающие ценность культурного многообразия; разрабатываются специальные программы поликультурного образования, обучения иммигрантов, этнических и расовых меньшинств. На смену эпизодическим педагогическим проектам с информацией о малых этносах и их культуре приходят концептуальные программы образования, направленные против

расизма и иных национальных предрассудков. В них делаются попытки учитывать мировосприятие инокультур, предлагается учебный материал по истории, культуре, литературе доминирующей культуры. Во многих странах мира установки поликультурализма входят в программы педагогического образования. Страны, где предусмотрена политика поликультурного воспитания как основы патриотического, можно разделить на: а) с исторически давними и глубокими национальными и культурными различиями (Россия, Испания); б) ставшими поликультурными вследствие своего прошлого как колониальных метрополий (Великобритания, Франция, Голландия); в) ставшие поликультурными в результате массовой добровольной иммиграции (США, Канада, Австралия). Основные направления, покоторым развивается поликультурное воспитание как основа патриотического в ведущих странах мира:

- педагогическая поддержка представителей этнических меньшинств;
- билингвальное обучение;
- многокультурное воспитание, сопровождающееся мерами против этноцентризма.

Все эти направления отражаются в учебных программах. В ведущих странах мира патриотическому воспитанию уделяется значительное внимание на официальном уровне. Активизировались усилия по поликультурному воспитанию и образованию в Австралии, Испании, Канаде, России, США и др.

2 Организация образовательного процесса на основе патриотического акта «Мәңгілік Ел» в организациях образования Республики Казахстан

2.1 Актуализация общенациональной идеи «Мәңгілік Ел» в учебной и внеклассной деятельности по предмету

Воспитание патриотизма – одна из самых актуальных проблем, ибо она граничит с системой национальной безопасности. Президент страны Н.А. Назарбаев обозначил задачу формирования казахстанского патриотизма как одну из первостепенных практических задач в рамках долгосрочных приоритетов развития нашей страны. Ежегодно в своих посланиях Глава государства акцентирует внимание на патриотическом воспитании молодежи. По его поручению был разработан Патриотический акт «Мәңгілік Ел». Государственная значимость этого документа обязывает учителей-практиков, руководителей организаций образования республики Казахстан активно включиться в работу по разъяснению общенациональной идеи «Мәңгілік Ел», представленной в акте в форме семи принципов патриотического воспитания. Это актуализирует необходимость усиления работы по данному направлению всеми возможными средствами в учебной, внеклассной, воспитательной деятельности (Актуализация [от лат. actualis - деятельный]- понятие, означающее изменение бытия: переход бытия из состояния возможного в состояние действительного. В общепринятом смысле актуальным считается то, что желательно и необходимо претворить в жизнь. Философский словарь).

В условиях обновления содержания среднего образования, трансляции опыта Назарбаев Интеллектуальных школ в общеобразовательные школы республики, представляется целесообразным раскрытие значимости идеи «Мәңгілік Ел» в урочной и внеурочной деятельности за счет интеграции образовательных областей и учебных предметов типового учебного плана:

начальная школа (4)

- «Язык и литература»,
- «Математика и познание мира»,
- «Искусство и технология»,
- «Самопознание и физическая культура»;

основная школа (3)

- «Язык и литература. Человек и общество»,
- «Математика и информатика. Естествознание»,
- «Искусство и физическая культура»;

средняя школа (6)

- «Қазақ тілі и қазақ әдебиеті»,
- «Русский язык и русская литература»,
- «История и география»,
- «Физика и математика»,
- «Химия и биология»,

- «Технология и физическая культура».

Как освоить ценности общенациональной идеи «Мәңгілік Ел» через предметные области? *Одним из вариантов может быть синхронизация учебного материала изучаемых предметов при разработке календарно-тематического планирования на учебный год.* Если учесть, что зачастую объем и дублирование материала по предметам загружают ученика и не позволяют его усвоить на качественном уровне, то интеграция и установление межпредметных связей напротив расширяют возможности обучения. Например, - «Математика и познание мира» в 1 классе.

Таблица 1 - Реализация ценностей «Мәңгілік Ел» при разработке календарно-тематического планирования в 1 классе

Ценности «Мәңгілік Ел»	**Математика**	**Познание мира**
«Мәңгілік Ел - это Независимость и Астана»	Тема: «Пространственные и временные представления». Цель: формирование пространственных и временных представлений. Задачи: - научить определять местоположение объектов на плоскости и в пространстве по отношению друг к другу; - развивать умение устанавливать последовательность событий; - развивать творческое мышление, внимание, воображение; - воспитывать любовь к родному городу Астане.	Тема: «Природа осенью». Цель: формирование представлений о характерных признаках осени; увидеть временную связь изменений в живой природе (сравнение лето-осень). Задачи урока: 1. Дать представление об изменениях в жизни растений и животных осенью. 2. Показать связь этих изменений с неживой природой. 3. Учиться обобщать собственный жизненный опыт, и привлекая полученные знания, строить логические выводы и обобщения. 4. Воспитывать бережное отношение к природе города Астана.
Комментарий Патриотическое чувство по своей природе многогранно, оно объединяет все стороны личности: нравственную,трудовую, умственную, эстетическую, а также физическое развитие и предполагает воздействие на каждую из сторон для получения единого результата. *Основным результатом привития ценности «Мәңгілік Ел – это Независимость и Астана» через урок должна стать гордость детей за родной город, его красивые улицы, проспекты, архитектурные достопримечательности.* В ходе экскурсии они узнают, что город стоит на реке Есиль, и поэтому одна часть находится на правом берегу, другая – на левом. Наблюдая за окружающей живой осенней природой- парки, скверы с цветниками – дети наблюдают за ее изменениями. Важно, чтобы маленькие школьники учились понимать, что Астана - это главный город нашей страны, столица. Этот город главный и для них, потому что здесь их дом, школа, друзья. Форма урока: урок – экскурсия Технологии: дидактическая игра, критическое мышление, исследовательский подход		

Остановимся на подборе технологий к интегрированным урокам. При такой подаче материала формирование компетенций учащихся более действенно обеспечивают такие игровые технологии:

• дидактические игры;

• информационно-коммуникационные технологии;

• ролевые игры;

• игры - интеллектуальные соревнования;

• технология развивающих (творческих) игр и др.

Названные технологии ученые и педагоги-практики относят к инновационным по ряду факторов.

Инновационные технологии в образовании - это организация образовательного процесса, построенная на качественно иных принципах, средствах, методах и технологиях и позволяющая достигнуть образовательных эффектов, характеризуемых:

- усвоением максимального объема знаний;

- максимальной творческой активностью;

- широким спектром практических навыков и умений.

Большим достоинством инновационных игровых технологий является тот факт, что они свободно вписываются в типовую образовательную программу по различным общеобразовательным предметам начальной школы, обеспечивают переход от информационно-объяснительного обучения к инновационно-действенному, предполагающему развитие и личностную ориентацию.

Поскольку обучение - это «процесс целенаправленной передачи общественно-исторического опыта; организация формирования знаний, умений и навыков» (Психологический словарь, М.:1990), можно сказать, что *дидактическая игра* - условная занимательная для субъекта деятельность, которая направлена на формирование знаний, умений, навыков.

Целью игровых технологий в начальной школе является:

- сделать серьезный труд детей занимательным и продуктивным;

- расширить кругозор, развить трудовые навыки (дидактическая составляющая);

- воспитать коллективизм, сотрудничество (воспитательная составляющая);

- развить память, внимание (развивающая составляющая);

- приобщить к нормам ценностей общества (социальная составляющая).

Одним из наиболее сильных средств патриотического воспитания является краеведение –изучение природы, населения и хозяйства родного края, его прошлого и настоящего с целью улучшения жизни местного сообщества. Это направление находит свое отражение в принципе региональности образования, требующего обеспечения полных, глубоких, содержательных

знаний школьников о родном крае, которые питают чувство любви к родной природе и земле, а также уважения к традициям своего народа.

Под национально-региональным компонентом понимается педагогически отобранный географический материал, раскрывающий:

- историческое, культурное, национальное, географическое, природно-экологическое своеобразие конкретной местности;
- региональную специфику развития.

Роль регионально-краеведческого компонента в реализации ценностей «Мәңгілік Ел» особенно возрастает во внеурочной деятельности по интегрированной области «История и география».

Понятие «родной край» междисциплинарно по сути, поэтому здесь также необходимы знания по биологии, экологии.

Эта деятельность особенно интересна и продуктивна *в виде исследовательских проектов в творческих группах,* в состав которых входят учителя географии, истории, биологии, учащиеся школы, родители.

На базе школы могут быть созданы *поисково-исследовательские отряды «Моя Родина-Казахстан»*, участниками которых станут дети в возрасте от 11 до 16 лет.

Как объект для изучения выступят ценности «Мәңгілік Ел» - родная природа, ее ресурсы, люди труда, которые рационально и бережно осваивают наши природные богатства:

- рельеф местности;
- особенности климата;
- поверхностные воды;
- водные ресурсы;
- флора и фауна.

Таблица 2 - Реализация ценностей «Мәңгілік Ел» в региональном компоненте

Ценности «Мәңгілік Ел»	**Содержание внеурочной деятельности**	
	История (историческое краеведение)	**География (географическое краеведение)**
«Мәңгілік Ел - это устойчивый экономический рост на основе инноваций»	*Исследовательский проект «Анализ исторического и социально-экономического развития региона в аспекте реализации программы Экспо-2017 Астана»* предусматривает разработку путеводителя «Энергия будущего». Каждая страница путеводителя будет	*Творческий проект – фотография «Уникальная природа моего края»* предусматривает создание альбома с описанием фотографий на основе изучения природных комплексов и в дальнейшем его использование на уроках географии. Исследовательский проект

	сопровождаться исторической справкой и далее демонстрация достижений и перспективы региона в сфере использования возобновляемых источников энергии и такие их преимущества, как экологическая чистота, низкая стоимость эксплуатации и безвредность для окружающей среды	«Анализ инноваций в отраслевой экономике: вклад ученых» предполагает интервьюирование, встречи, организацию школьной Одиссеи с участием ученых и выпуска сборника исследовательских работ по итогам проекта
Комментарий *Ожидаемый результат привития ценности «Мәңгілік Ел - это устойчивый экономический рост на основе инноваций»:* - Овладение основами методики исследовательской деятельности. Прочность усвоения навыков исследовательской деятельности проверяется в ходе применения их на практике при осуществлении проектной деятельности, тестирования на креативность мышления в начале и конце учебного года. - Глубокое понимание взаимосвязи экономического развития региона с особенностями исторического быта, традиций, культуры населения. Степень осознания существующей взаимосвязи оценивается в ходе бесед, тестирования, ролевых игр, анализа выводов по исследовательской деятельности в области исторического и географического краеведения. - Развитие творческого мышления. Качественным показателем проявления творческой активности является умение учащихся находить нестандартные подходы в решении поставленных в ходе исследования задач, в постановке и доказательстве рабочих гипотез. Развитие креативности мышления также оценивается на основании педагогических наблюдений, главным показателем является готовность воспитанников предлагать темы новых исследований в ходе проектной деятельности. - Привитие любви к родному краю, формирование бережного отношения к природе. Данный результат оценивается в результате педагогических наблюдений за поведением учащихся в природе, ходе бесед. Важным показателем является готовность воспитанников принимать участие в природоохранной деятельности по улучшению состояния окружающей среды своей местности. - Развитие положительных качеств характера обучающихся (уважение к историческим корням своего народа, внимание к себе и ближним, природосообразное поведение)		

В урочной деятельности при раскрытии ценностей «Мәңгілік Ел» важную роль играет *краеведческий модуль.*

К примеру, в курсе физической географии (6 класс) на изучение своей местности как своего рода природной лаборатории,часть тем включается в краеведческий модуль и изучается на отдельных уроках. Учащиеся учатся наблюдать, вести записи наблюдений и описывать ландшафты, сопровождая это объяснениями, что формирует у школьников знания основ географического

пространства на местном, региональном и глобальном уровнях, а также умения правильно ориентироваться в пространстве.

Таблица 3 - Реализация ценностей «Мәңгілік Ел» в краеведческом модуле

№п/п	Название раздела	Краеведческий модуль
1	Введение	1) Что изучает географическое краеведение (Задачи, которые стоят перед географами по вопросам использования природы вашей местности)
2	Земля- планета Солнечной системы	1) Экскурсия в природу. Наблюдение осенью в вашей местности
3	План и карта	1) Ваша местность на географической карте Казахстана (на уроке-практикуме «Определение географических координат точек на карте, по глобусу») 2) Описание своего населенного пункта 3) Ориентирование на местности 4) Движение по азимуту 5) Составление плана местности
4	Литосфера	1) Горные породы края (в составе темы «Горные породы, слагающие земную кору») 2) Описание рельефа местности (в составе тем «Горы. Различие гор по высоте», «Равнины. Образование и изменение равнин»)
5	Атмосфера	1) Организация наблюдений за погодой (урок-практикум) 2) Работа с календарем погоды (домашнее задание-ведение дневника погоды) 3) Причины изменения температур, атмосферного давления, влажности в течение суток и с изменением высоты над уровнем моря 4) Наблюдение за облаками и облачностью (в составе темы «Туман и облака») 5) Описание климата вашей местности (в составе темы «Климатические пояса Земли») 6) Причины изменения погоды 7) Охрана атмосферы (при изучении темы «Климат»)
6	Гидросфера	1) Уникальные объекты гидросферы области (практическая работа) 2) Значение внутренних вод области. Меры по их сохранению
7	Биосфера	1) Растительный и животный мир области (практическая работа, составление таблицы) 2) Изучение почв своей местности (в составе темы «Влияние живых организмов на оболочки Земли»)
8	Географическая оболочка	1) Составление описания природного комплекса родного края (практическая работа)

		2) Установление связей между компонентами природы 3) Урок – практикум «Правила поведения в природе» 4) Хозяйственная деятельность человека (в составе темы «Охрана природных комплексов»)

2.2 Моделирование воспитательного пространства в системе ценностей «Мәңгілік Ел»

Основные мероприятия по реализации Патриотического акта «Мәңгілік Ел»

Блок «Педагоги»

1. Общие организационно-управленческие мероприятия:

- подготовка и проведение методического семинара по изучению нового нормативного документа «Патриотический акт «Мәңгілік Ел»;
- определение инициативных творческих групп по разъяснению и оказанию помощи классным руководителям при разработке воспитательных планов и программ на уровне классов на учебный год в соответствии с новыми требованиями;
- разработка и коллегиальное обсуждение общешкольного плана воспитательной работы, внесение поправок и завершение деятельности по планированию.

2. Работа постоянно действующего семинара «Классный руководитель».

Программа практических занятий и деловых игр

№	Концентр классов	Наименование практических работ
1	1-4	Деловая игра «Ценности «Мәңгілік Ел» (в форме дебатов)
2	5-9	Дискуссия по концептуальным проблемам воспитания в организациях образования Казахстана
3	9-11	Практическое занятие «Анализ инновационных воспитательных технологий для реализации общенациональной идеи «Мәңгілік Ел»»
4	1-4	Практическое занятие «Анализ программных документов по проблемам воспитания»
5	9-11	Практикум «Проектирование воспитательного пространства на основе ценностно-смыслового подхода»
6	5-9	Деловая игра «Презентация «Ценности «Мәңгілік Ел»
7	9-11	Практикум «Методика и техника планирования воспитательной работы на основе общенациональной идеи «Мәңгілік Ел»
8	9-11	Лабораторно-практическое занятие «Развитие школьного самоуправления через принятие ценностей «Мәңгілік Ел»
9	5-9	Деловая игра «Составление социально-психологического портрета педагогического коллектива на диагностической

		основе»
10	1-4	Практическое занятие по разработке критериев эффективности воспитательного процесса через внедрение Патриотического акта «Мәңгілік Ел» и анализ методики изучения эффективности воспитательного процесса

Блок «Родители»

Трехуровневая модель взаимодействия с родителями (законными представителями) обучающихся.

1-й уровень – информационно-аналитический

Данный уровень характеризуется не только информированием родительской общественности о документе «Патриотический акт «Мәңгілік Ел», но и диагностической работой в отношении его осмысления и видения организации работы внутри общего школьно-семейного пространства основанного на новых ценностях.

2-й уровень – организационный

Данный уровень предполагает участие родителей обучающихся в организации планирования работы на основе ценностей «Мәңгілік Ел» и проведении различных мероприятий в рамках плана воспитательной работы школы. Результат – объединение возможностей и ресурсов школы и родительской общественности для решения задач.

3-й уровень – управленческий

Данный уровень предполагает участие родителей (законных представителей) обучающихся в процессе выработки и принятия стратегических для школы решений, в моделировании воспитательного пространства в системе ценностей «Мәңгілік Ел».

Анкеты для родителей для первого и второго этапа мониторинга профессионально-общественного мнения относительно видения «Патриотического акта «Мәңгілік Ел».

Анкета №1

Уважаемые родители!

Просим Вас принять участие в первом этапе мониторинга профессионально-общественного мнения относительно видения новых ценностей воспитания «Мәңгілік Ел» и ответить на следующие вопросы:

1. Основными источниками информации о введении и реализации «Патриотического акта «Мәңгілік Ел» для Вас являются (выберите не более трех вариантов ответа):

а) классный руководитель и (или) администрация школы;

б) Ваши дети;

в) печатные средства массовой информации (газеты, журналы и др.);

г) электронные средства массовой информации (телевидение, радио и др.);

д) Интернет-сайт школы;

е) другое (указать) _____ .

2. Можете ли Вы сформулировать основные отличия ценностей общенациональной идеи «Мәңгілік Ел» от традиционных ценностей патриотического воспитания? Как они скажутся на развитии и образовательных результатах Вашего ребенка?

а) да; б) нет; в) затрудняюсь ответить.

3. Осознаете ли Вы свою роль при освоении ценностей «Мәңгілік Ел» Вашим ребенком ?

а) да; б) нет; в) затрудняюсь ответить.

4. Какое(ие) направление(я) развития личности вашего ребенка Вы считаете приоритетным(и)? (можно отметить несколько вариантов)

а) спортивно-оздоровительное;

б) духовно-нравственное;

в) социальное;

г) общеинтеллектуальное;

д) общекультурное;

е) затрудняюсь ответить.

Спасибо за сотрудничество!

Анкета №2

Уважаемые родители!

Просим Вас принять участие в первом этапе мониторинга профессионально-общественного мнения относительно видения новых ценностей воспитания «Мәңгілік Ел» и ответить на следующие вопросы:

1. Основными источниками информации о введении и реализации «Патриотического акта «Мәңгілік Ел» для Вас являются (выберите не более трех вариантов ответа):

а) классный руководитель и (или) администрация школы;

б) Ваши дети;

в) печатные средства массовой информации (газеты, журналы и др.);

г) электронные средства массовой информации (телевидение, радио и др.);

д) Интернет-сайт школы;

е) другое (указать) _____ .

2. Можете ли Вы сформулировать основные отличия ценностей общенациональной идеи «Мәңгілік Ел» от традиционных ценностей патриотического воспитания? Как они скажутся на развитии и образовательных результатах вашего ребенка?

а) да; б) нет; в) затрудняюсь ответить.

3. Осознаете ли Вы свою роль при освоении ценностей «Мәңгілік Ел» Вашим ребенком?

а) да; б) нет; в) затрудняюсь ответить.

4. Какое(ие) направление(я) развития личности вашего ребенка Вы считаете приоритетным(и)? (можно отметить несколько вариантов)

а) спортивно-оздоровительное;
б) духовно-нравственное;
в) социальное;
г) общеинтеллектуальное;
д) общекультурное;
е) затрудняюсь ответить.

Спасибо за сотрудничество!

5. Учитывалось ли Ваше мнение при организации внеурочной деятельности (кружков, секций, клубов, общественно полезных практик, экскурсий и др.) в школе или в целом, при проектировании основной образовательной программы школы?

а) да; б) нет.

6. Какое участие Вы принимали в реализации внеурочной деятельности или основной образовательной программы школы в целом? (возможен выбор более одного варианта ответа)

а) присутствовал(а) на мероприятиях;
б) участвовал(а) в организации мероприятий, кружков, секций и др.;
в) обеспечивал(а) моделирование нового воспитательного пространства в системе ценностей «Мәңгілік Ел»;
г) участие не принимал(а);
д) другое (указать) _____ .

7. Кем Вы себя ощущаете в школе? Свое положение в системе отношений «школа – родители» Вы можете охарактеризовать как (необходимо выбрать только один вариант ответа):

а) «мы можем совместно решать общие проблемы»;

б) «от меня ничего не зависит»;

в) «школа обязана обеспечить конкурентоспособное качество образования, и моя задача это контролировать».

Задачами воспитания в условиях реализации общенациональной идеи «Мәңгілік Ел» являются:

- ориентация личности на ключевые ценности «Мәңгілік Ел»;
- формирование национального самосознания, гражданственности, патриотизма, уважения к законности и правопорядку, внутренней свободы и чувства собственного достоинства;
- воспитание потребности молодежи к освоению ценностей общечеловеческой и национальной культуры, формированию эстетических ценностей и вкуса, стремления к созданию и приумножению ценностей духовной культуры, участию в культурной жизни общества;
- приобщение молодежи к общечеловеческим нормам морали, национальным традициям, кодексам профессиональной чести и моральным ценностям, воспитание адекватной самооценки результатов своей деятельности;
- воспитание потребности к труду как первой жизненной необходимости, высшей жизненной ценности и главному способу достижения жизненного успеха, целеустремленности и предприимчивости, конкурентоспособности во всех сферах жизнедеятельности;
- воспитание потребности к физической культуре и здоровому образу жизни, стремления к созданию семьи, продолжению рода, материальному обеспечению и воспитанию нового поколения в духе гуманизма и демократии.

Создание воспитательной среды на основе ценностей общенациональной идеи «Мәңгілік Ел» призвано:

- изменить негативное восприятие обучающимися иных культур и религий;
- научить взвешенно подходить к оценке событий в контексте межкультурного, межконфессионального и межэтнического разнообразия в обществе;
- дать возможность объективного восприятия ими места и роли народов Казахстана и зарубежных стран в истории;
- повысить роль самих учащихся в формировании толерантного отношения среди своих сверстников, семьи и социального окружения;
- способствовать профилактике конфликтов в молодежной среде.

Создание в организациях образования поликультурной среды на основе ценностей общенациональной идеи «Мәңгілік Ел» должно быть направлено на:

в начальной школе:

- расширение кругозора обучающихся;

- выработку умения видеть взаимосвязь, взаимовлияние культур, определять общность и различия в историческом, научном, культурном развитии разных народов; осознание ценности самобытности этнокультур;

- воспитание личности в духе мира, взаимопонимания и взаимоуважения между представителями различных этносоциумов;

в основной школе:

- формирование умения анализировать и сопоставлять взгляды на социальные процессы и явления;

- развитие навыков конструктивного общения и взаимодействия;

- формирование духовно-нравственных ценностей в структуре личности;

в средней школе:

- формирование гармонически развитой личности, способной к творческому саморазвитию и осуществляющей этнокультурное и гражданское самоопределение на основе национальной традиции, ценностей казахстанской и мировой культуры;

- формирование казахстанской гражданской идентичности развивающейся личности в условиях социально-политического многообразия Казахстана, поликультурности и полилингвальности многонационального Казахстана;

- эффективную подготовку выпускников школы к жизни в условиях современной цивилизации, расширение возможностей самореализации, социального роста, повышения качества жизни.

На уровне воспитательной работы:

- формирование гражданской ответственности, правовой самостоятельности, духовности, толерантности через систему классных часов, воспитательных дел класса, тестирование обучающихся, участие в кружках, клубах, секциях.

2.3 Формы патриотического воспитания обучающихся на основе общенациональной идеи «Мәңгілік Ел»

В организациях образования Казахстана содержание воспитательного процесса на основе общенациональной идеи «Мәңгілік Ел» реализуется посредством определенных форм. В рассматриваемом конкретном процессе форма – это способы организации воспитательного процесса, способы организации коллективной и индивидуальной деятельности учащихся на основе общенациональной идеи «Мәңгілік Ел». В условиях организаций образования используются массовые (тематические вечера, спортивные соревнования, мероприятия по облагораживанию территории), групповые (секции, кружки, студии, клубы), индивидуальные (беседы, консультации, индивидуальные задания). Методика подготовки и проведения массовых и групповых мероприятий имеет индивидуальный характер, который определяется уровнем

методической культуры и интересами организаторов мероприятий.

В плане реализации патриотического воспитания молодежи педагогами-практиками отдается предпочтение следующим формам: экскурсии, походы, тематические вечера, брейн-риниг, круглые столы, занимательные, деловые,ролевые игры, стенгазеты, конференции, олимпиады, встречи, фестивали, викторины, тренинги, КВН, выставки, конкурсы.

В организациях образования, особенно в старших классах, ребята сами становятся организаторами различных мероприятий и разнообразных видов деятельности: общественно-политической, художественной, трудовой, спортивной, волонтерской, туристической, экологической и др. Каждый из видов деятельности имеет свою цель, задачи, содержание, посредством и в процессе их реализации осуществляется воспитание школьников – участников деятельности. Организаторам воспитания необходимо выдвигать основную цель мероприятия.

Рассмотрим некоторые формы проведения классных часов.

Ролевая игра в патриотическом воспитании – одна из наиболее эффективных активных форм воспитательного процесса, развивающая практический опыт и жизненные ценностные патриотические установки. Выбор темы для ролевой игры предопределяется двумя ключевыми словами, свойственными этой форме проведения классных часов: «ролевая» и «игра». Слово «ролевая» означает, что все участники распределяются на различающиеся составные части и образуют некую структуру, целостность которой достигается именно взаимодействием различающихся и самостоятельно действующих частей. Как раз такой тип взаимодействий характерен для общественных процессов. Ролевая игра потому и подходит для воспитательного освоения общественных проблем и действий, что может в форме игрового распределения ролей уподобить учебный класс реальному обществу или отдельному общественному процессу, в учебной форме повторить, скопировать, имитировать общество или его отдельный процесс.

Предлагаются следующие темы ролевых игр:

1. Я – гражданин и патриот Казахстана.
2. Гражданственность и патриотизм.
3. Мәңгілік Ел – это Независимость и Астана.
4. Мәңгілік Ел – это общность Истории, Культуры и Языка.
5. Вечная земля Казахстана – Ұлы Дала Елі!
6. Мәңгілік Ел – это общность Истории, Культуры и Языка.
7. Мы – Большая Страна – Большая Семья.
8. Права и обязанности учащегося.
9. Социально-экономические права и обязанности граждан Республики Казахстан.
10. С чего начинается Родина?
11. Политические права граждан Республики Казахстан.

12. Интеллектуальная собственность и ее защита.

Для проведения ролевых игр необходимо, чтобы участники не только разработали роль по существу, содержательно, но и представили реальных персонажей, реальных прототипов их ролей в жизни (лидеров партий, директора школы, известного директора предприятия и др.). Это эмоциональная составляющая игры. Деловая игра – популярная и эффективная форма воспитательного процесса, развивающая навыки свободного владения и оперативного комбинирования накопленными знаниями, а также практическим опытом; способность уяснять постановку задач и самостоятельно или в команде находить пути их решения; способность и манеру работать в команде профессионалов, т.е. коллективно.

Для деловых игр подходят реальные или специально сконструированные ситуации, изложенные в виде воспитательной задачи. Правила игры повторяют те ограничения и возможности, которые для подобных задач существуют в реальной жизни.

В отличие от ролевой игры, в которой участники представляют общественных субъектов с разными общественными интересами, в деловой игре все участники находятся в рамках одного общественного интереса или же различие их общественных интересов значения не имеет. Их интерес – эффективнее решить поставленную задачу. В деловой игре – играть надо профессию, тема должна быть из какой-либо профессиональной сферы.

Примерные темы для деловой игры:

1. Лидеры XXI века.
2. Идея евразийства и Казахстан.
3. Мәңгілік Ел – это устойчивый экономический рост на основе инноваций.
4. Я – казахстанец.
5. Известные сыны нашей Родины.
6. История моего имени и фамилии.
7. Герб, флаг, гимн Казахстана.
8. История моей улицы и др.

Методы воспитания – это способы педагогической работы, с помощью которых осуществляется целенаправленное формирование духовных, этических, эстетических и физических качеств личности. Методы воспитания - это способы взаимодействия педагога и ребенка, в процессе которого происходит воздействие на сознание, чувства, волю, поведение и систему отношений воспитанника с целью формирования личности.

Исходя из вышесказанного, предлагаем систему общих методов воспитания:

• методы формирования сознания личности;

• методы организации деятельности и формирования опыта общественного поведения личности;

• методы стимулирования и мотивации деятельности и поведения личности;

• методы контроля, самоконтроля и самооценки в воспитании.

В контексте идеи Мәңгілік Ел остановимся подробнее на методах формирования патриотичного поведения личности.

Любая деятельность протекает более эффективно и дает качественные результаты, если при этом у личности имеются сильные, яркие, глубокие мотивы, вызывающие желание действовать активно, с полной отдачей сил, преодолевать неизбежные затруднения, неблагоприятные условия и другие обстоятельства, настойчиво продвигаясь к намеченной цели. С мотивацией деятельности теснейшим образом связано ее стимулирование. Стимулировать – значит побуждать, давать толчок, импульс к мысли, чувству и действию. В целях подкрепления и усиления воздействия на личность обучаемого фактора патриотического воспитания применяются различные методы стимулирования, среди которых наиболее распространенными являются соревнование, поощрение, наказание и др.

Например, *метод стимулирования можно использовать при воспитании на примерах великих, известных личностей.* Великие личности - это те, чья политическая либо духовная деятельность наиболее полно отражала потребности общества и оказала значительное влияние на его развитие, чья деятельность вышла за пределы государства и приобрела всемирную значимость и известность. Поэтому не случайно история любого государства наиболее ярко и впечатляюще представляется сквозь призму деяний великих людей. Изучение жизни и деятельности великих людей своего времени приобретает особое значение в том случае, если эти люди не только вершили историю, но и являлись носителями и проводниками культурных ценностей, нравственных принципов и традиций данного общества.

Приобщение к славной истории своих великих предков формирует у человека чувство гордости за свою страну, ее великую историю, великих людей, которые ее творили. В своей лекции перед студентами Евразийского Национального университета им. Л.Н. Гумилева Н.А. Назарбаев отмечал, что наши предки защищали и передали нам в наследство огромную территорию нынешнего Казахстана, самобытную культуру и особый дух восприятия и познания жизни. Этот дух свободолюбия и степной доблести не был растрачен на крутых переломах истории, его сумели сохранить предыдущие поколения. Таким образом, *история жизнедеятельности великих личностей в истории Казахстана является одним из факторов формирования нового казахстанского патриотизма.*

К важнейшим условиям реализации воспитания учащихся на общенациональной идее «Мәңгілік Ел» следует отнести: ориентацию на

конкретный конечный результат воспитательных усилий – повышение качества образовательного процесса; опору на творческую активность учеников; эффективное использование гибкой системы стимулирования, поощрений и порицаний в воспитательном процессе, сочетания задач воспитательного воздействия с решением проблем социальной заботы о молодежи; активную позицию учительского состава в воспитательной работе со школьниками; оптимальное планирование воспитательной работы и др.

Патриотизм - одно из наиболее глубоких чувств, закреплённых веками борьбы за свободу и независимость Родины, поэтому насколько классный руководитель, педагог, учитель сможет развить в своем воспитаннике данное чувство, настолько будет сплочённым и толерантным в целом наше общество. Большое значение имеет метод личного примера педагогов по патриотическому отношению к Родине и её ценностям.

Рекомендуемые разработки уроков

Единый урок Знаний по теме: «Я – патриот своей страны» (1-4 классы)

Цели: Формирование у учащихся гражданских качеств личности; воспитание толерантности по отношению к окружающим.

Задачи:

– формирование и повышение активности учащихся в реализации патриотического акта «Мәңгілік Ел»;

– укрепление нового казахстанского патриотизма;

– расширение кругозора, углубление знаний обучающихся о достижениях и успехах Республики Казахстан за годы Независимости.

Оборудование:

– плакаты: «Стратегия «Казахстан-2050: один народ - одна страна - одна судьба»;

– «Моя Родина- Республика Казахстан»; «Я - гражданин РК»; «Конституция РК»;

– шары, цветы.

Классный руководитель: Дорогие ребята, поздравляю вас с первым учебным днем, Днем знаний! Желаю вам новых открытий, успехов, новых знаний. Хорошего настроения вам! В добрый путь! Вот и закончились летние каникулы, прозвенел школьный звонок. Целых 9 месяцев нам предстоит учиться, общаться друг с другом на уроках и внеклассных мероприятиях, а это 1085 учебных часов, 210 учебных дней. Можно этот список продолжить, но мы уже сейчас попробуем ответить на вопрос: «С кем вы столько времени хотите быть рядом: со школьным другом или с человеком, который никогда не придет

на помощь, не спросит: «Как дела?», не подскажет на уроке, не поговорит с тобой на перемене?» Конечно, ответ ясен - с другом.

Ученик:

Дружба – нам помощница в каждом деле каждому. Всем нужны хорошие, верные друзья!

Песня: «Дружба крепкая»

Классный руководитель:

Ребята, тема сегодняшнего урока «Казахстан – единая нация». Почему мы можем так утверждать? Потому что один народ, единая нация - это единые для всех национальные интересы. «Одна страна» - это наша единая для всех Родина. «Одна судьба» - это трудности и победы, которые мы прошли вместе! Это наша общая перспектива - благополучный и процветающий Казахстан! Всё это, вместе взятое, означает, что для успешной реализации стратегии необходимо единство общества. За двадцать пять лет Казахстан стал образцовой моделью национального успеха для новых независимых стран. Это результат трудолюбия и сплоченности всех казахстанцев! Это великая способность только сильных народов. Мы стали таким народом, единой нацией и должны оставаться на высоте! Казахстан – это единая нация, единый народ, единое будущее. Впереди у нас большие планы. Их реализация будет проходить в непростых условиях глобальных трансформаций. К этому надо быть готовым уже сегодня и всеми силами обеспечивать единство народа. Потому что мы один народ - одна страна - одна судьба! Казахстан стала родным домом для представителей 140 этносов и 17 конфессий.

Мы признаем, что наш Казахстан является уникальной страной, несмотря на этническое, культурное и религиозное многообразие, мы сохранили в стране мир и стабильность. Политика Президента Республики Казахстан Н. А. Назарбаева объединяет многие этносы, культуры и религии. Нашу страну по праву называют «перекрестком цивилизаций». Казахстан является естественным мостом между крупнейшими мировыми религиями – исламом, христианством и буддизмом. Веками здесь вместе жили и трудились представители разных народов и этносов. Складывались прочные культурные связи, способствовавшие взаимному обогащению и процветанию.

От имени всего казахстанского народа, принадлежащего к различным религиям и духовным традициям, выражаем свое стремление и приверженность к дальнейшему сохранению мира и согласия в нашем общем доме, остовом которых выступает межнациональный и межконфессиональный диалог – фундамент всех наших успехов и дальнейших преобразований.

Мы выражаем нашу готовность поддерживать главную ценность нашей Родины – гражданский мир и межконфессиональное согласие, диалог культур и религий в нашей многонациональной стране, справедливо признанные мировым эталоном. Мы нацелены на объединение наших усилий и помыслов, чтобы любить Родину, уважать национальные обычаи и традиции казахстанцев.

Мы сделаем все от нас зависящее во имя мира, благополучия и процветания в нашем общем доме – Республике Казахстан.

Ученики читают стихи о Казахстане.

Классный руководитель: Всех нас, людей всех национальностей объединяет одно из важных понятий: МЫ - народ Казахстана. Мы единая нация и в этом наши сила и успех.

Ребята, а сейчас мы проверим, что вы знаете о нашей Республике. Проведем небольшую викторину, проверим ваши знания.

1. Государственные символы республики Казахстан (флаг, герб, гимн)
2. Национальная валюта (тенге)
3. Состязание акынов (айтыс)
4. Первый летчик-космонавт Республики Казахстан (Т. Аубакиров)
5. Герой юмористических рассказов и анекдотов казахского фольклора, народных сказок (Алдар Косе)
6. Национальное жилище казахов (юрта)
7. Священная книга мусульман (коран)
8. Национальный напиток (кумыс)
9. Первый Президент Республики Казахстан (Н. Назарбаев)
10. День Конституции Республики Казахстан (30 августа)
11. Вереница верблюдов (караван)
12. День Независимости Казахстан (16 декабря)
13. Праздник единства народов Казахстана (1 мая)
14. Что символизирует «шанырак» (шанырак — очаг, семья)
16. Город — центр по изучению космоса (Байконур)
17. Казахские народные инструменты (домбра, сыбызгы, кобыз)

Классный руководитель: Для будущего процветания нашей страны необходимы стабильность внутри государства, дружба и согласие между народами, населяющими её. И хотелось бы закончить наше мероприятие строками из стихотворения о Казахстане.

Ученик:

На просторах Казахстана
Много разных народов живет.
Все народы, как братья равны,
Всем народам — любовь и почет.

Единый урок Знаний по теме:
«Я – патриот своей страны»
(5-8 классы)

Цель: воспитывать толерантность, казахстанский патриотизм.

Задачи:

- развитие познавательного интереса учащихся к истории страны;
- воспитание уважения к людям разных национальностей;
- повышение интеллектуального уровня учащихся.

Классный руководитель: На протяжении многих веков казахскому народу приходилось бороться за независимость и суверенитет. Благодаря своим лучшим качествам, умению сплотиться и быть единым в минуту опасности, стремлению жить в мире, согласии и добрососедстве с другими народами, он не исчез в потоке истории и через десятилетия смог восстановить свою государственность.

Казахстан, встав на новый путь развития, воплотил вековые мечты народа о свободе. Каждый народ, проживающий в Казахстане, имеет возможность развивать свою культуру, язык, веру, религию и традиции. Сегодня каждый гражданин республики гордится своей независимостью.

В Казахстане единой семьёй живут более 17 миллионов человек, представителей более ста национальностей и народностей. На казахском, русском, уйгурском, немецком, корейском, татарском языках издаются книги и газеты, работают национальные театры, эстрадные ансамбли, ведутся национальные программы на радио и телевидении. Всех нас, людей разных национальностей, объединяет общее: Мы – народ Казахстана. И в этом Казахстан – уникальное государство, с многообразием культур и религий.

1 мая – праздник единства народа Казахстана. Нет, наверное, ни одного человека в нашей стране, который не любил бы майские праздники – тёплые, светлые, весёлые. Зеленеющие деревья, яркое небо, смех и улыбки создают в этот день такое праздничное настроение, которое не забывается потом весь год. День единства народа Казахстана стал одним из главных праздников в нашей суверенной республике.

На доске плакат: «В единстве наша сила».

- Как вы понимаете этот призыв? (Ответы учащихся)

- Молодцы! Как хорошо, что нам это понятно, особенно когда мы видим раздоры и столкновения в других республиках и странах. Это страшно, когда нет мира.

Как хорошо, что дружба есть на свете,
Она, как воздух, нам нужна!
Так пусть шагает дружба по планете,
Пускай, как солнце, светит нам она!

Ученик:

Дружба народов – не просто слова.
Дружба народов навеки жива,
Дружба народов – счастливые дети,
Колос на ниве и сила в расцвете.
Ученик:
Дружба народов – бескрайний простор,
Мир и согласие, девичий хор,
Звонкая песня его, молодого,
Сад винограда возле дома родного.
Ученик:
Дружба народов – над миром звезда,
Неугасимый светоч труда,
Волны зелёного чистого моря,
Хорошие книги и светлые зори.

Дети в национальных костюмах исполняют хоровод дружбы «Большой хоровод»

Классный руководитель: Одна казахская пословица гласит: «Сила птицы – в крыльях, а человека – в дружбе». Жизнь наглядно подтверждает её правоту.

- Как вы понимаете слово «дружба»?

Продолжите фразу: «Дружба – это …….».*(Ответы учащихся)*

Игра «Собери пословицы».

- А вы знаете пословицы о дружбе? Сейчас мы проверим. Нужно разделиться на две команды. Вот вам конверты, в которых находятся части пословиц. Ваша задача: соединить эти части в пословицы о дружбе. Прочитать их.

1. Старый друг, лучше новых двух.
2. Друга ищи, а нашел, береги.
3. Друзья познаются в беде.
4. Дружба заботой да подмогой крепка!
5. Живи, не скупись, с друзьями делись!
6.Где дружба прочна, там хорошо идут дела.
7. Добро потеряешь - опять наживёшь,друга потеряешь - уже не вернёшь.
8. Крепкую дружбу и топором не разрубишь.

Классный руководитель: Патриотизм представляет собой особо значимую духовную ценность, являющуюся основой единения, гармонизации общества, сохранения его самобытности и своеобразия в многоликом человеческом сообществе. Ее нельзя свести к узкому, однозначному пониманию. Она сложна, многогранна, неоднородна. Патриотизм - это и любовь к своей стране, и огромное уважение к ее истории и культуре, и вера в

собственные силы и силы общества. За минувшие годы страна многого достигла в деле становления своей государственности, укрепления независимости и единства. Ведь ещё никогда за всю свою историю, средневековую и современную, имидж Казахстана не поднимался так высоко, как за последние годы.

Социально-политическая стабильность сегодня укрепляет веру казахстанцев в процветание своей Родины. Казахстан утверждает себя демократическим, светским, правовым и социальным государством, высшими ценностями которого является человек, его жизнь, права и свободы.

Мы живём в век, обогащённый национально-культурными ценностями, межнациональным согласием, милосердием, любовью к детям. Ещё немало трудностей, но сегодня Казахстан выходит на новый виток развития и с уверенностью смотрит в завтрашний день.

Ученик: Родина наша – дорогой Казахстан!
Ты становишься краше, наш степной великан!
Дань труду и дружбе отдавая,
На большие дела весь народ вдохновляешь.
Ученик:
Наши планы огромны, Трудолюбие есть,
А залогом успеха – Сила, Молодость, Честь.
К новым целям Казахстан наш идет,
Духовность и вера объединяют народ.
Ученик:
Гимн звучит и Флаг наш гордо реет,
Наш гордый орел продолжает полет.
Мы - на верном пути, наше сердце поет,
Кто свободу обрел не боится высот!

Открытый урок знаний по теме:
«Я – патриот своей страны»
(9-11 классы)

Цель урока - формирование казахстанского патриотизма, развитие толерантности, межэтнической и межкультурной коммуникации, расширение кругозора, углубление знаний учащихся о достижениях современного Казахстана.

Целевые группы: обучающиеся 9-11 классов, родители, учителя старшей школы, успешные и известные в различных сферах деятельности люди региона, депутаты маслихата, политологи, историки, представители местных исполнительных органов.

Оборудование: государственная символика, стенд «Мәңгілік Ел: одна страна – одна судьба», (слайды) выдержки из Послания Президента Республики Казахстан, мудрые мысли казахстанских мыслителей, выставка книг, фотовыставка, выставка изделий народного творчества учеников и учителей, выставка национального костюма. Документальные видеофильмы на патриотическую тематику.

Музыкальное оформление: музыка народов, населяющих республику, казахстанские патриотические песни.

Рекомендуемые*этапы (тематические разделы) урока:*

1. Патриотический акт «Мәңгілік Ел»

2. План Нации «100 шагов» и национальная идея «Мәнгілік Ел» - прорыв в социальной модернизации и новая индустриально-инновационная экономика республики.

3. Ассамблея народа Казахстана: история, настоящее и будущее. Доктрина национального единства.

3. Уникальность государственного языка. Знание трех языков – путевка в глобальную жизнь.

Формы проведения: ролевые игры, защита ученических проектов, дискуссия, дебаты, устный журнал, «заочное» путешествие, встреча с представителями национально-культурных центров, политологами, работниками музеев и др.

3 Методические рекомендации к проведению единого урока Знаний по теме: «Я – патриот своей страны» в рамках Патриотического акта «Мәңгілік Ел» в организациях образования Республики Казахстан в 2016-2017 учебном году

Методические рекомендации направлены на разъяснение Патриотического акта «Мәңгілік Ел» в контексте концепции содержания, основных понятий, форм и методов проведения республиканского урока «Я – патриот своей страны», посвященного Дню знаний.

Методические рекомендации предназначены для руководителей организаций образования, классным руководителям, кураторам групп, педагогам.

Структура рекомендаций:

Введение
1. Концепция урока.
2. Цель и задачи урока.
3. Ресурсы урока.
4. Формы урока.
5. Рекомендации по проведению тематического урока в общеобразовательных, специализированных, специальных школах:
5.1 1-4 класах;
5.2 5-8 классах;
5.3 9-11 классах.
6. Приложение
6.1 Патриотический акт «Мәңгілік Ел».
6.2 Извлечения из Посланий Президента Республики Казахстан Н.А. Назарбаева народу Казахстана.
6.3 Рекомендуемые видеофильмы.
6.4 Глоссарий.

Введение

Казахстан – это общая Родина всех народов, проживающих на его территории, ставших единой нацией. Единство нации – основа процветания, стабильности, обновления и динамичного развития нашей страны.

На фоне глобального экономического кризиса, обострившихся гуманитарных проблем, социально-политической нестабильности и нарастающих противоречий между различными регионами планеты, единство нации обеспечивает лучшие условия для успешного осуществления экономического и социального прогресса, укрепления Независимости Казахстана.

Поручение Главы государства - «Патриотический акт «Мәңгілік Ел»,

принятый на XXIV сессии Ассамблеи народа Казахстана, является уникальной программой идентичности единства казахстанцев. Патриотический акт и закрепленные в нем главные общенациональные ценности, созданные казахстанским народом, выступают важнейшим фактором единства нации.

Мәңгілік Ел – это Независимость и Астана.

Мәңгілік Ел – это Общенациональное единство, мир и согласие.

Мәңгілік Ел – это Светское Государство и Высокая Духовность.

Мәңгілік Ел – это устойчивый Экономический Рост на Основе Инноваций.

Мәңгілік Ел – это Общество Всеобщего Труда.

Мәңгілік Ел – это Общность Истории, Культуры и Языка.

Мәңгілік Ел – это Национальная безопасность и глобальное участие Казахстана в решении общемировых и региональных проблем.

В целях воспитания подрастающего поколения на фундаментальных государствообразующих ценностях «Мәңгілік Ел», формирования личности гражданина-патриота Казахстана, осознающего глубокий смысл единства истории, культуры, традиций казахстанского народа, рекомендуется провести Республиканский Урок «Я – патриот своей страны», посвященный Дню знаний.

1. Концепция урока

Урок знаний по теме «Я – патриот своей страны» проводится 1 сентября в День знаний с целью разъяснения Патриотического акта «Мәңгілік Ел».

Патриотизм (от греч. πατριώτης – соотечественник, лат. patria – отечество) – любовь к отечеству, преданность ему, стремление своими действиями служить его интересам (Философский энциклопедический словарь. — М.: Советская энциклопедия. Гл. редакция: Л. Ф. Ильичёв, П. Н. Федосеев, С. М. Ковалёв, В. Г. Панов. 1983.)

Структурными компонентами патриотизма, адекватно отражающими его социально-психологическую сущность, являются: патриотическое отношение, патриотическое сознание, патриотические ценности, патриотические смыслы, патриотические чувства, патриотическая мотивация, патриотическое поведение.

В соответствии с Патриотическим актом «Мәңгілік Ел» патриотизм представлен в структуре личности как ценностно-смысловое отношение тремя компонентами: когнитивным (знание истории, культуры, традиций своего народа, оценка благополучия государства как условия успешности экономической деятельности); эмоциональным (развитые патриотические чувства, положительное эмоциональное отношение к обществу и государству); поведенческим (участие в социально значимых проектах, трудовых делах, опыт личного патриотического поведения).

Урок знаний должен стать для учащихся импульсом в:

- освоении базовых ценностей нового казахстанского патриотизма, объединяющих ценности личности и государства, в ходе изучения школьных предметов в учебном году;

- творческой самореализации, интеллектуальном обогащении, личностном росте во внеурочной деятельности в условиях патриотического воспитательного пространства, основанного на общенациональной идее «Мәңгілік Ел».

(*Импульс* — (от лат. impulsus побуждение, стимул) Внутреннее побуждение к чему-нибудь, интеллектуальный или эмоциональный толчок, стимул).

Формирование личности гражанина - патриота достигается с помощью высокоэффективных технологий обучения, внедрения в образовательный процесс методов интенсивного обучения.

Лейтмотив урока (от нем. Leitmotiv — ведущий мотив). Сейчас в мире происходят сложные процессы, затрагивающие человечество в целом, и чтобы оставаться на плаву страна должна быть сильной, сплоченной и богатой духом. Глава государства призвал казахстанцев беречь межэтническое согласие и объединить усилия не только правительства и государственных органов, но и общества. Сейчас как никогда нам надо быть едиными. Это значит, что у всех национальностей, населяющих Казахстан, единые цели и единые помыслы.

Обязательным является исполнение во время проведения урока Государственного гимна Республики Казахстан, наличие в оформлении символики герба, флага (плакаты).

Необходимо создать условия для демонстрации личных достижений учащихся в различных формах (авторская выставка, сольный концерт, презентация, показ, выступление и т.п.).

Рефлексия проводится с помощью «Я» - высказываний (у каждого ученика). Допишите и зачитайте:

-Я сегодня узнал, что…

-Я подумал о…

-Я стал более уверен в том, что…

-Я понял, что…

-Я испытывал чувства, настроение...

2. Цель и задачи урока

Цель – внедрение ценностей Мәңгілік Ел в образовательный процесс в контексте Патриотического акта «Мәңгілік Ел».

Задачи:

Обучающие:

- обеспечение усвоения учащимися Патриотического акта «Мәңгілік Ел» на основе знакомства с основными положениями выступления Президента Республики Казахстан Н.А. Назарбаева на XXIV сессии Ассамблеи народа Казахстана «Патриотический акт «Мәңгілік Ел», а также на XXII сессии Ассамблеи народа Казахстана «Мәңгілік Ел: одна страна, одна судьба», Посланий народу «Казахстанский путь-2050: Единая цель, единые интересы, единое будущее» и «Нұрлы жол – Путь в будущее»;

- формирование у обучающихся основ нового казахстанского патриотизма;

- содействие усвоению учащимися понятий - новый казахстанский патриотизм, патриотический акт, «Мәңгілік Ел», нация единого будущего, гражданственность, идентичность, ментальность, общенациональное единство, общенациональная идея, общественное согласие, толерантность.

Развивающие:

- развитие толерантности и умения общаться в условиях межэтнической и межкультурной коммуникации.

- развитие у обучающихся умений формулировать проблемы, предлагать пути их решения;

- развитие у обучающихся коммуникативной культуры (умения общаться, строить монологическую и диалогическую речь);

- развитие критического мышления, групповой самоорганизации, умения вести диалог;

– интеллектуальное и творческое личностное развитие учащихся, на основе расширения кругозора, углубления знаний о социально- экономических достижениях и успехах современного Казахстана на примерах Стратегии «Казахстан-2050», Посланий Главы государства.

Воспитательные:

- содействовать решению задач патриотического воспитания на основе общенациональной идеи «Мәңгілік Ел»;

– способствовать воспитанию нового казахстанского патриотизма и активной гражданской позиции;

– воспитание ценностных качеств: уважение к казахскому языку, обычаям, традициям казахского народа, любого народа, этнических групп.

3. Ресурсы урока

Оформление:

1. Государственная символика;

2. Стенд (слайд) «Нация Единого Будущего - Мәңгілік Ел», (фотографии с XXIV сессии Ассамблеи народа Казахстана); «Ұлы Дала Елі - Страна Великой Преображенной Степи»; «Мы - Большая Страна – Большая Семья»;

3. Выдержки из выступления Н.А. Назарбаева на торжественном собрании, посвященном Дню Независимости Республики Казахстан. 15 декабря 2014 года; из Послания Президента Республики Казахстан Н.А. Назарбаева народу Казахстана «Нұрлы жол – Путь в будущее»; Казахстанский путь-2050: Единая цель, единые интересы, единое будущее:

«Жизнь народа прирастает с каждым следующим его поколением. Поэтому нет мечты выше, чем мечта о Вечности Народа. Мәңгілік Ел – это идея, которая открывает завтрашний день, выражает веру в будущее, это символ необратимой и прочной стабильности...»;

«В основе Мәңгілік Ел – простые, понятные и самые ценные для каждого из нас истины – благополучие наших семей, гостеприимство и трудолюбие, стабильность, безопасность и единство, уверенность в завтрашнем дне»;

«Пусть будет сильна наша единая нация – Мәңгілік Ел!

Пусть будет благословенна вечная земля Казахстана

– Ұлы Дала Елі!

Алға, Қазақстан!»;

«Біз Жалпыұлттық идеямыз – Мәңгілік Елді басты бағдар етіп, тәуелсіздігіміздің даму даңғылын Нұрлы Жолға айналдырдық. Қажырлы еңбекті қажет ететін, келешегі кемел Нұрлы жолда бірлігімізді бекемдеп, аянбай тер төгуіміз керек. Мәңгілік Ел - елдің біріктіруші күші, ешқашан таусылмас қуат көзі. Ол «Қазақстан – 2050» стратегиясының ғана емес, XXI ғасырдағы Қазақстан мемлекетінің мызғымас идеялық тұғыры! Жаңа Қазақстандық Патриотизм дегеніміздің өзі - Мәңгілік Ел! Ол - барша Қазақстан қоғамының осындай ұлы құндылығы»;

«Мы, казахстанцы, единый народ! И общая для нас судьба – это Мәңгілік Ел, наш достойный и великий Казахстан! «Мәңгілік Ел» – это общенациональная идея нашего общеказахстанского дома, мечта наших предков. За 25 лет суверенного развития созданы главные ценности, которые объединяют всех казахстанцев и составляют фундамент будущего нашей страны. Они взяты не из заоблачных теорий. Эти ценности – опыт Казахстанского Пути, выдержавший испытание временем»;

4. Музыкальное оформление: классическая и казахская народная музыка; песня на слова Н. Назарбаева, музыка Б. Тілеуханова «Қазағым менің»; песня на слова Қ. Мырза-Әлі, музыка Е. Хасангалиева «Атамекен» и др песни на патриотические темы;

5. *Материалы для тематической выставки «Единство нации-фундамент экономического развития Казахстана»:* книги, фотографии о достижениях современного Казахстана; портреты известных людей, внесших особый вклад в развитие экономики (людей труда, ученых, политических деятелей, космонавтов, спортсменов); краеведческий материал; детские авторские работы; справочные материалы;

6. Коллекция видеофильмов универсальной, полиязычной образовательной платформы, содержащая иллюстративный материал для освоения идеи «Мәңгілік Ел»;

7. Демонстрация личных достижений учащихся в различных формах: авторская выставка, сольный концерт, презентация, показ, выступление и т.п.

4. Формы урока.

В рамках урока рекомендуется проведение следующих форм работ:

1. 1-4 классах – урок-путешествие, урок-викторина, урок-соревнование, урок-игра, беседа, выставка, конкурсы рисунков, фотоколлажей, поделок, музыкальные мероприятия, фестивали, коллективные творческие дела,

видеотуры (просмотр фильмов, слайдов, композиций);

2. 5-9 классах – классный час, литературно-поэтическая композиция, пресс-конференция, деловая игра, викторина, конкурс, соревнование, диспут, презентация ученических проектов, эссе, фотовыставка, экскурсия, встречу с известными людьми разных национальностей и др.;

3. 9-11 классах – классный час, ролевые игры, защита ученических проектов, мозговой штурм, дискуссии, дебаты, политические уроки, тренинги, выпуск газеты, устные журналы, встреча с представителями этнокультурных объединений, правоохранительных органов, учеными – политологами, юристами, историками и др.

Также рекомендуется:

− уроки проводить с применением современных интерактивных форм обучения;

− учитывать психолого-возрастные, личностные особенности, уровень подготовки обучающихся;

− организовать прослушивание песен, просмотр видеофильмов на патриотическую тему;

− использовать материалы из истории Казахстана, казахской литературы, кинематографии, публицистики, материалы веб-сайта strategy2050.kz Терминологический справочник «Казахстан 2050» и др.;

− организовать встречи, «круглые столы», конференции, интернет-форумы в организациях образования по вопросам межэтнического и межконфессионального согласия в обществе с участием государственных и общественных деятелей, представителей органов управления, депутатов Парламента РК и маслихатов, членов Ассамблеи народа Казахстана, малой и школьной ассамблеи народа Казахстана, ветеранов войны и труда, участниками форума патриотов, молодежного крыла «Жас Отан» и др.;

− посещение этнокультурных объединений, музеев, мемориалов и др.

5. Рекомендации по проведению тематического урока в общеобразовательных, специализированных, специальных школах

5.1 1-4 классы

Тема урока: «Я – патриот своей страны». ***В 1-м классе разъясняется вторая ценность*** «Мәңгілік Ел - это общенациональное единство, мир и согласие».

Рекомендуемые этапы (тематические разделы) урока:

1. Наша Родина - Независимый Казахстан.
2. Мир и согласие.
3. Рефлексия.
4. Итоги урока.

Технологии: информационные (видеотур по Казахстану), игровая.

Материал к уроку

Наша Родина - Независимый Казахстан

Республика Казахстан - наша прекрасная Родина. Казахстан — большое государство.

Мой Казахстан! Страна моя!
Любимые просторы!
У нас и степи, и моря,
Леса, поля, и горы.
Это все наше главное богатство!

Наше государство имеет свои границы и его называют независимым.

Еще много веков назад его создали казахи, кочевники, которые большую часть жизни проводили в седле.

В нашей стране проживают люди разных национальностей: казахи, русские, узбеки, украинцы, уйгуры, татары и другие. Разговаривают они на своем родном языке. Государственный язык в Казахстане – казахский. Его должен знать каждый житель Казахстана. Язык межнационального общения – русский язык. Люди в Казахстане живут дружно, вместе отмечают праздники Рождество, Курбан айт, Новый год, Наурыз.

В Казахстане находится знаменитый «космический город» Байконур, откуда стартуют в космос ракеты. Такого уникального государства, как Казахстан, больше нет нигде в мире!

Столица нашей Родины – город Астана. Символом и одной из главных достопримечательностей Астаны является Байтерек. Уникальным представляется и этно-мемориальный комплекс «Карта Казахстана — Атамекен» под открытым небом.

Самый большой город Казахстана – Алматы. Здесь находится монумент независимости - памятник, посвященный истории Республики, комплекс отражает хронику Казахстана со времен Сакской Царицы Томирис и до настоящего времени. В центре комплекса расположен символ независимости – «Золотой воин».

Задание. Собрать коллективный фотоколлаж.

Мир и согласие

Каждый год весной все народы Казахстана 1 мая отмечают праздник. Он называется День единства народа Казахстана.

В этот день все взрослые и дети желают друг другу мира, здоровья и счастья. В этот день по-особенному светит солнце. Оно яркое и улыбается. Ему весело оттого, что все на нашей земле живут дружно, не ссорятся, нет страшной войны. И небо голубое-голубое.

Мир — солнышку и детям,
Мир — природе, мир — весне!
Мир — былинке, мир — планете!
Мир — всем людям на Земле!

Это праздник и мира, и дружбы, а еще труда. Все должны трудиться вместе. Поодиночке не сделать того, что можно сделать вместе. Один посадит дерево, а все вместе – сад. Один успеет положить только кирпич, а вместе уже построили дом! Соединяет людей дружба и труд.

Когда живётся дружно,
Что может лучше быть!
И ссориться не нужно,
И можно всех любить.

Мир и согласие начинаются с доброты, улыбки, уважения, честности.

Если люди будут обладать всеми перичисленными качествами, то на Земле исчезнут войны, ссоры. Люди не будут страдать и ненавидеть друг друга. Только нужно всем людям научиться любить этот мир, любить его таким, каков он есть.

Задание. Голуби – как символ мира и согласия. Нарисуйте голубков и мы разместим их на нашей доске.

Притча о гвоздях

У одного отца был дюже вспыльчивый и несдержанный сын. Однажды он дал своему сыну мешочек с гвоздями и наказал всякий раз, когда тот не сдержит своего гнева, вбивать один гвоздь в деревянный столб.

На первый день в столбе оказалось вбитыми несколько десятков гвоздей. Увидев воочию число своих вспышек гнева, сын стал усердствовать сдерживать свой нрав. С каждым днем число забиваемых в столб гвоздей уменьшалось. Юноша понял, что легче сдерживать свои вспышки гнева, чем вбивать гвозди.

Наконец пришел день, когда он ни разу не утратил самообладания. Он рассказал об этом своему отцу. Тот, подумав немножко, предложил сыну вытаскивать из столба по одному гвоздю всякий раз, когда ему удается сдержаться.

Наконец, пришел день, когда сын сообщил отцу о том, что в столбе не осталось ни одного гвоздя. Тогда отец подвел сына к деревянному столбу и сказал ему:

- Ты неплохо справился. Но смотри, видишь, сколько в столбе дыр? Он уже никогда не будет таким, как раньше. Когда ты говоришь человеку что - нибудь злое, у него остается такой же шрам, как и эти дыры. И неважно, сколько раз после этого ты извинишься - шрам останется.

Задание. Ответьте на вопросы:

1. Чему научил отец сына?
2. Почему важно не причинять зла другому человеку?

Тема урока: «Я – патриот своей страны». ***Во 2, 3, 4-х классах разъясняется первая ценность*** «Мәңгілік Ел - это Независимость и Астана».

Рекомендуемые этапы (тематические разделы) урока:

1. Символы Независимости.
2. Астана – главный город страны.
3. Рефлексия.
4. Итоги урока.

Технологии: обучение в сотрудничестве (работа в группах), игровая.

Материал к уроку.

Символы Независимости

Конституционный Закон от 16 декабря 1991г. определил Казахстан как независимое, правовое, демократическое государство. Президентом нашей страны Республики Казахстан был выбран Нурсултан Абишевич Назарбаев.

РК имеет свои государственные символы: герб, флаг, гимн.

Государственные символы Республики Казахстан, установленные конституционным законом, отличительные знаки государства, Республики Казахстан. К ним относятся: Государственный флаг Республики Казахстан, Государственный герб Республики Казахстан, Государственный гимн Республики Казахстан.

Город Астана, как столица Республики Казахстан, является местом нахождения оригинала текста Конституции Республики Казахстан, эталонов Государственного Флага и Государственного Герба Республики Казахстан, которые хранятся в Резиденции Президента Республики Казахстан «Ак Орда». *4 июня в Казахстане отмечается День государственных символов Республики Казахстан.*

Государственный Флаг Республики Казахстан представляет собой прямоугольное полотнище голубого цвета с изображением в центре солнца с лучами, под которым парящий орел. У древка национальный орнамент в виде вертикальной полосы. Изображение солнца, его лучей, орла и национального орнамента цвета золота. Соотношение ширины Флага к его длине 1:2. Автор флага известный дизайнер и художник, заслуженный деятель искусств Казахстана Шакен Ниязбеков.

Государственный Герб Республики Казахстан имеет форму круга и представляет собой изображение шанырака (верхняя сводчатая часть юрты) на голубом фоне, от которого во все стороны в виде солнечных лучей расходятся уыки (опоры). Справа и слева от шанырака расположены изображения мифических крылатых коней. В верхней части расположена объемная пятиконечная звезда, а в нижней части надпись «Қазақстан». Изображение звезды, шанырака, уыков, мифических крылатых коней, а также надписи «Қазақстан» - цвета золота. Сегодняшний герб суверенного Казахстана является результатом огромного труда, творческих исканий двух известных архитекторов: Жандарбека Малибекова и Шот-Амана Уалиханова.

Государственный гимнРеспублики Казахстан. В начале 1992 года был объявлен конкурс на музыку и текст нового гимна Республики Казахстан. В отборочную комиссию были направлено около 750 проектов. В ходе

обсуждения общественность высказала мнение о необходимости сохранения музыки предыдущего гимна. Победителями в конкурсе вышли четверо. Трое из них: Музафар Алимбаев, Туманбай Молдагалиев, Кадыр Мырзалиев известные поэты среднего поколения. К ним присоединилась поэтесса Жадыра Дарибаева. Музыка сохранилась прежняя.

С 10 января 2006 года гимном Республики Казахстан стала популярная песня «Мой Казахстан» (Менің Қазақстаным), написанная ещё в 1956 году. В текст песни были внесены изменения для соответствия статусу государственного гимна. Поскольку поправки в текст внесены Президентом Казахстана Нурсултаном Назарбаевым, он указывается как соавтор текста. Также изменены правила прослушивания гимна. Теперь при исполнении гимна на официальных церемониях присутствующие должны вставать и прикладывать ладонь правой руки к левой стороне груди.

Музыка композитора Шамши Калдаякова на слова Жумекена Нажимеденова (1956), Нурсултана Назарбаева (2005).

О флаге Республики Казахстан

Смотрю на небо голубое,
Там высоко парит орел,
Восходит солнце золотое
Над птицей, будто ореол.
До боли мне знакомо это
Видение сквозь пики гор,
Осталось лишь добавить сбоку
Национальный наш узор.

О гербе Республики Казахстан

Герб и флаг наш гордый
Народу государством дан!
Пусть всегда хранит свободу
Наш суверенный Казахстан!

Наш *флаг голубого цвета. Голубой цвет* является традиционным для тюркских народов. На флаге он *означает* бесконечность неба над всей землей и людьми, а также является символом общего благополучия, спокойствия, мира и единства.

Солнце — источник жизни и энергии. Поэтому силуэт солнца является символом жизни. Время определяется для кочевника движением солнца. По закону геральдики, силуэт солнца является символом богатства и изобилия. Поэтому не случайно *все 32 луча солнца, изображенные на флаге, имеют форму зерна — основы изобилия и благополучия.*

Орел или беркут в миропонимании кочевников занимает особое место. Его изображение в гербах и флагах народов и этнических групп, населявших Казахстан, имеет давнюю традицию. На языке символики силуэт орла означает государственную власть, широту души степного народа и прозорливость. Для степняков *это символ свободы, независимости, стремления к цели, высоте, полёт в будущее.* Вместе с тем, орёл, имея мощную силу, способен дать

достойный отпор любому, кто пытается помешать в достижении будущего. Силуэт орла возник и от идеи стремления молодого суверенного Казахстана в высоты мировой цивилизации.

С левой стороны, вдоль древка, идет типичный национальный орнамент, олицетворяющий культуру и традиции Казахстана. Казахский национальный орнамент выполнен в стиле «кошкар-муйиз - бараньи рога» - это национальный признак государства, отличительный признак от других флагов.

Герб имеет форму круга. Круг как элемент геральдики имеет применение везде, но он в особом почете и уважении у восточных кочевников. Это символ вечности, жизни.

Центральным элементом герба является шанырак – верхняя сводчатая часть юрты. В мировой практике еще не встречался герб с изображением шанырака. Шанырак особо почитаем в народе. Это символ семейного благополучия, мира, спокойствия. Это образ нашего общего дома, общей Родины всех людей, проживающих в Казахстане. Счастье в нем зависит от благополучия каждого, как прочность шанырака зависит от надежности его уыков (опор).

Купольные жерди – уыки, равномерно расходящиеся от центра по голубому пространству герба, напоминают лучи солнца, которые символизируют источник жизни и тепла. От шанырака расходится кереге – раздвижная решетчатая основа юрты. Она символизирует единство трех жузов, обеспечивающее его прочность. Языком геральдики авторы решили изобразить миролюбивую сущность казахов.

Конь – стихия казаха. Издавна говорят: «Қазақ жылқы мінезді» (т.е. по характеру похож на коня). На гербе изображен не просто конь, а с золотыми крыльями, которые символизируют мечту многонационального народа Казахстана о построении сильного и процветающего государства.

Изображение коней в государственной символике имеет давнюю историю. Несмотря на это, предложенный авторами вариант вызвал большие дискуссии и споры, прежде чем он был принят. Силуэт коней означает такие понятия, как храбрость льва, зрение орла и сила воли человека. Два мифических коня, с рогами в форме полумесяца, золотыми крыльями, как бы оберегают шанырак с двух сторон. Они ярко выражают идею служения общему дому – Родине.

В изображении государственного герба присутствует еще пятиконечная звезда и надпись названия нашего государства – Қазақстан – на казахском языке.

Звезда с давних времен используется человечеством как символ власти, света, ведущего по жизни, манящей цели, стремления к возвышенному и вечности. На государственном гербе звезда выражает и нашу заветную мечту – присоединиться к современным высокоцивилизованным обществам, быть открытыми всем государствам и народам пяти континентов.

Основным цветом, используемым в государственном гербе, является цвет золота, символизирующий богатство, справедливость и великодушие, Золотой

цвет удачно гармонирует с цветом нашего флага – небесно-голубым, олицетворяющим стремление Казахстана к миру, согласию, дружбе, единству со всеми народами планеты.

Задание. Принять участие в игре «Аукцион» на проверку знаний нового материала.

Астана – главный город страны

В настоящее время политическим и культурным центром Казахстана является молодая столица – город Астана. Тем не менее, город имеет древнюю историю, исследованную учеными во главе с видным археологом К. Акишевым. В средневековье на территории северной части долины реки Есиль, находилось городище Бозок. Городище Бозок было расположено на пересечении караванных дорог. Бозок был важным политическим и ремесленным центром. Город также выполнял функции стоянки и места отдыха и ночлега для караванов и путников.

Не сразу Астана стала называться «Астаной». До 1998 года город носил различные названия. Так, с 1830 по 1961 год Астана называлась Акмолинск, с 1961 по 1992 год – Целиноград, с 1992 по 1998 год носила название Акмола, и только в 1998 году, когда сюда была перенесена столица, ей было дано название – Астана, что в переводе с казахского языка означает «столица» или «главный город». Слово «Акмола», которым был назван город, в переводе с казахского языка означает «Белая могила» или «Белая Святыня».

Идея создания новой, современной столицы Казахстана принадлежит Главе государства Нурсултану Назарбаеву. Удобное расположение в центре Евразийского континента делает Астану экономически выгодным мостом между Европой и Азией.

Главным символом новой столицы, ее своеобразной «визитной карточкой» стал комплекс *«Байтерек».*Среди других уникальных архитектурных сооружений можно назвать *«Дворец мира и согласия»,* выполненный в форме пирамиды, торгово-развлекательный центр *«Хан Шатыр»* – самое высокое шатровое сооружение в мире, наиболее отдаленный от моря океанариум – *«Думан»,* центральный концертный зал «Казахстан», «Аллея поющих фонтанов» - это аллея, на которой находятся зеленые газоны, цветные тротуары, гигантские чаши с музыкальными фонтанами.

Среди спортивных объектов Астаны - крытый стадион «Астана-Арена» на 30 тысяч зрителей, уникальный велотрек «Сары-Арка» на 10 тысяч мест, признанный в 2011 году лучшим в мире. Другой важный спортивный комплекс – ледовый дворец «Алау».

В июле 1999 года Астана была удостоена премии ЮНЕСКО «Город мира». С 2000 года главный город Казахстана является членом Международной ассамблеи столиц и крупных городов и вошел в список тридцати лучших мировых городов.

Миссия Астаны заключается в том, чтобы стать культурным и

интеллектуальным центром евразийского пространства и играть роль главного генератора развития Казахстана. За короткий срок новая столица, рожденная волей Первого Президента Казахстана, обрела статус общенациональной идеи, стала символом независимости и глобального успеха молодого государства.

Сегодня в Астане, как и во всем Казахстане, проживают представители более ста национальностей. Дружба народов, взаимопонимание и солидарность – вот основа, на которой строятся Астана и новый Казахстан.

Вопросы:

1) Назовите первое название Астаны?
2) Как переводится с казахского языка Астана?
3) Как переводится с казахского языка Акмола?
4) Кому принадлежит идея создания новой столицы Казахстана?
5) Что в переводе с казахского языка означает Байтерек?
6) В виде какого сооружения построен Дворец мира и согласия?
7) Как выглядит стадион Сарыарка?
8) Что такое Ак орда?

Тематический лист.

I этап: Выполните задания, используя текст об Астане.

1. Укажите правильную последовательность, используя названия (Астана, Целиноград, Акмолинск, Акмола)

Городище Бозок Акмолинск Целиноград

Акмола Астана.

2. Зачеркните лишнее

Казахстан граничит с Россией, Китаем, Туркменистаном, Украиной, Узбекистаном, Кыргызстаном.

3. Соотнесите изображения и названия с помощью стрелочки:

Дворец Президента «Ак Орда»

Велотрек «Сарыарка»

«Байтерек»

«Дворец мира и согласия»

Комлекс «Хан – шатыр»

4. Что в переводе с казахского языка означает «Астана»?

«Байтерек»

Монумент был построен по инициативе президента Нурсултана Назарбаева, как символ переноса столицы из Алма-Аты в Акмолу в 1997 году. «Байтерек» выражает представления древних кочевников, по преданиям которых на стыке миров протекает Мировая река. На её берегу возвышается дерево жизни — Байтерек (по-казахски Бәйтерек — означает «тополь», также «опора, защитник»), корнями удерживающее землю, а кроной подпирающее небо. Корни этого дерева, соответственно, находятся в подземном мире, само дерево, его ствол — земном, а крона — в небесном.

Каждый год в кроне Дерева священная птица Самрук откладывает яйцо

— Солнце, которое проглатывает дракон Айдархан, живущий у подножия дерева жизни, что символически означает смену лета и зимы, дня и ночи, борьбу Добра и Зла.

«Байтерек» означает молодое, крепкое, растущее дерево, символизирует собой государство, сохранившее свои исторические корни, имеющее прочную опору и устремленность к будущему процветанию.

«Дворец мира и согласия»

Одна старая пословица гласит: «Мир боится времени, а время боится пирамид». И действительно, их простая форма и масштабы рождают в уме мысли о незыблемости этих сооружений. Но не так давно, в 2006 году, к ним присоединилась еще одна пирамида, которую некоторые уже называют Восьмым чудом Света. Речь идет о Дворце Мира и Согласия в Астане.

Это сооружение было создано всемирно известным архитектором Норманом Фостером, специально для проведения «Конгресса лидеров мировых и традиционных религий». Его уникальность заключается не только в цели, ради которой он был построен.

Здесь находится концертно-оперный зал на 1500 мест. Также под сводами пирамиды расположились конференц-залы, выставочные зоны, галереи, и многое другое. Самый крупный зал «Хеопс Атриум», площадью свыше 2 тысяч квадратных метров вмещает в себя композицию «Генеральный план развития Астаны до 2030 года», которая поражает своими масштабами.

На самой вершине Дворца Мира и Согласия расположился зал «Колыбель», в котором проходила всемирно известная конференция лидеров мировых религий. Вокруг зала раскинулся «Зимний сад» восхищающий разнообразием растительности со всего мира. А венчает пирамиду большой стеклянный купол с изображением 130 голубей, символизирующих народы Казахстана. Ночью купол светится и он, как маяк, указывает путь к символу единения различных религий, культур, народов.

Дворец Президента «Ак Орда»

Ни одна столица Мира не обходится без Резиденции Президента (правителя), и Астана здесь не исключение. Спустя 5 лет, после объявления новой столицы Республики Казахстан, была проведена официальная презентация Дворца Президента «Ак Орда». Однако, это сооружение уже не является закрытым государственным объектом, и по инициативе Президента здесь регулярно проводят экскурсии.

Резиденция первого лица государства была построена за 3 года с применением новейших технологий. Высота здания составляет 80 метров, причем высота первого этажа составляет 10 метров.

Во время экскурсии по первому этажу можно будет увидеть Центральный Парадный Холл площадью 1800 квадратных метров, зал пресс-конференций,

торжественный зал, зимний сад. Второй этаж отведен под офисные помещения.

Третий этаж целиком посвящен различным мероприятиям международного характера: в Мраморном зале подписываются документы с главами иностранных государства, в Золотом зале проходят встречи среди более узкого круга лиц, в Овальном зале проводятся переговоры на высшем уровне. Кроме того, на третьем этаже находится Восточный зал в виде юрты, Гостевая комната, зал расширенных переговоров, зал Совета Безопасности.

На четвертом этаже расположился Купольный зал, используемый для совещания глав государств на высшем уровне, зал заседаний, предназначенный для совещаний с Правительством Республики, библиотека и другие помещения. Каждый зал и каждая комната имеют красивую отделку, мебель и напольное покрытие.

Для посещения Ак Орды есть одно важное условие: если Президент находится в Резиденции, Вам не удастся попасть сюда. Если только Вы не Глава другого государства.

Вставьте правильные ответы:

Байтерек – выражает представления ……

С казахского языка Байтерек означает……

Дворец мира и согласия – выполнен в виде……

Дворец мира и согласия – построен в ……году

Ак Орда – это резиденция (кого)……

Ак Орда – была построена за…… года

Задание: Напиши письмо

Образец письма

Дорогой мой друг (подруга) имя. Пишет тебе из Казахстана твой друг (подруга) имя. Я хочу в своем письме рассказать тебе немного о себе, стране, в которой живу и о нашей столице.

Мне _____ лет. Я учусь в школе № ____ в _____ классе. Мне очень нравится моя школа потому что _____.

Я живу в Республике Казахстан. Казахстан очень хорошая страна. Нашим Президентом является _____.

Столица нашей республики носит красивое название - _____.

Имя друга, я хочу подробнее рассказать тебе о нашей столице и надеюсь мой рассказ тебе понравится и ты приедешь в гости, чтобы мы с тобой отправились на прогулку по Астане.

1. Напиши, что означает слово «Астана».

2. Напиши о достопримечательностях столицы, перечисли их.

3. Напиши, какие (какую) достопримечательности вы бы посетили в первую очередь и почему.

4. Напиши, какой ты видишь столицу. Например: красивая, большая, запоминающаяся, чистая, освещенная, яркая, сверкающая, солнечная, прекрасная…….

Дорогой друг (подруга), мой рассказ подошел к концу, я буду очень рад (рада), если тебе понравился мой рассказ, и ты после этого приедешь, чтобы сам (сама) все посмотреть. Потому что правду говорят: «Лучше один раз увидеть, чем сто раз услышать».

До скорой встречи!

5.2 5-8 классы

Тема урока: «Я – патриот своей страны». ***В 5-8-х классах разъясняется седьмая ценность «***Мәңгілік Ел - это Национальная безопасность и глобальное участие Казахстана в решении общемировых и региональных проблем».

Рекомендуемые этапы (тематические разделы) урока:

1. Национальные вооруженные силы.
2. Герои и подвиги.
3. Экстремизм и терроризм– проблема современности.
4. Мирная внешняя и внутренняя политика Республики Казахстан.
5. Рефлексия.
6. Итоги урока.

Технологии: информационные (просмотр имиджевых видеороликов о Вооруженных Силах Республики Казахстан: видеоролик «К 70-летию ВОВ» 55 сек.; видеоролик «Десантный биатлон» 1 мин. 26 сек.; видеоролик «Служба на день» 2 мин. 47 сек.; видеоролик «QR-код» 1 мин. 22 сек.; видеоролик «Победительницы конкурса «Батыр арулар» 2 мин. 12 сек.), использование элементов деловой игры «пресс-конференция» с участием приглашенных на урок офицеров и солдат воинских частей, представителей правоохранительных органов, воинов-интернационалистов, учащихся Республиканской школы Жас улан.

Материал к уроку

1. Национальные вооруженные силы

7 мая 1992 года президент Казахстана Нурсултан Назарбаев подписал указ о создании национальных вооруженных сил.

Согласно закону Республики Казахстан «Об обороне и Вооруженных Силах Республики Казахстан» от 7 января 2005 года к вооружённым силам относятся все формирования и учреждения, находящиеся в структуре Министерства обороны РК.

В систему органов военного управления Вооруженные силы Республики Казахстан входят:

- органы военного управления;

виды Вооруженных Сил:

сухопутные войска;

силы воздушной обороны;

военно-морские силы;

рода войск:

аэромобильные войска;

специальные войска;

военно-учебные заведения;

военно-научные учреждения;

другие организации.

При объявлении мобилизации в состав Вооруженных сил Республики Казахстан включаются:

Национальная гвардия МВД РК;

органы управления гражданской обороны Комитета чрезвычайных ситуаций МВД РК;

Пограничная служба Комитета национальной безопасности Республики Казахстан;

специальные формирования.

Предусматривается также включение в состав ВС РК территориальных войск, которые будут представлять собой бригады, развертываемые при необходимости из резервистов, в 14 областях, а также в городах Астана и Алматы. Данное положение внесено предложением в законопроект 30 мая 2016 года.

Личный состав Вооруженных Сил состоит из военнослужащих и гражданских лиц, которые набираются на основе:

- военнослужащих, добровольно поступивших на военную службу на контрактной основе;
- военнослужащих, призванных на основе всеобщей воинской обязанности;
- гражданские лица на основе трудового законодательства Республики Казахстан и законодательства Республики Казахстан о государственной службе.

Верховным Главнокомандующим ВС РК является президент страны, который осуществляет общее руководство строительством, подготовкой и применением военной организации, обеспечением военной безопасности государства.

Парламент РК принимает законы по вопросам военной безопасности и обороны государства, решает вопросы войны и мира, принимает решение об использовании Вооруженных Сил для выполнения международных обязательств по поддержанию мира и безопасности, ратифицирует и денонсирует международные договоры по вопросам обороны и военного сотрудничества.

Задание. Ответить на вопросы «Что я знаю об армии?»

1. Главнокомандующий РК?

(Н.А. Назарбаев)

Как называется колющее оружие, прикрепленное к стволу винтовки?

(штык)

Кто такие гренадеры?
(гренадеры – это солдаты гранатометчики, идущие впереди колонны)
Что общего между деревом и винтовкой?
(и у дерева, и у винтовки есть ствол)
«Проверено мин нет». Кто делает такие надписи?
(саперы)
2 Винтовка с отпиленным концом ствола?
(обрез)
С помощью какого приспособления можно защититься от ядовитых газов?
(противогаз)
Как называется склад военного снаряжения?
(арсенал)
Как называют стрелка, владеющего искусством меткой стрельбы?
(снайпер)
Что означает слово «таран»?
(удар корпусом танка, корабля или самолета)
Наступление с криком «Ура!»
(атака)
Род войск – «бог войны»
(артиллерия)
Гараж для самолетов
(ангар)
Основной закон страны
(Конституция)

2. Герои и подвиги

Воины – интернационалисты

Воины-интернационалисты - это военнослужащие, воевавшие в Демократической Республике Афганистан в 1979-1989 годах.

Солдаты, офицеры и генералы, оказывая помощь афганскому народу, не изменяя присяге, долгу и боевому братству, проявили мужество, доблесть, героизм и товарищескую взаимовыручку. В этой войне участвовали 22 269 казахстанцев, из них 924 погибли, 1 015 остались инвалидами и 21 человек пропал без вести.

За ратный труд и подвиги десятки тысяч казахстанцев награждены орденами и медалями.

Многие из воинов, выполнявших интернациональный долг в Афганистане, служат сегодня в рядах Вооруженных сил Республики Казахстан. Это генералы Бахытжан Ертаев и Сакен Жасузаков, полковники Юрий Кравцов, Александр Алексеев и многие другие. Часть офицеров и солдат, воевавших в Афганистане, находятся в запасе ВС РК.

На сегодня ветеранов Афганской войны по городу Астане насчитывается 1 200 человек. Общественное объединение «Союз инвалидов и ветеранов войны

в Афганистане» города Астаны создано 6 мая 2000 года.

Талгат Якубекович Бегельдинов

Талгат Якубекович Бегельдинов родился 5 августа 1922 года в селе Майбалык, Акмолинской области, КазССР — советский летчик-штурмовик, дважды Герой Советского Союза, генерал-майор авиации Казахстана. По национальности — казах.

В 1940 году поступил в Саратовскую военную школу пилотов, затем переведен в Оренбургскую военную авиационную школу пилотов, которую окончил в 1942 году.

На фронтах Великой Отечественной войны с января 1943 года. В том же году вступил в ВКП(б)/КПСС. Сражался на самолете Ил-2. Летал в эскадрилье Героя Советского Союза С. П. Пошивальникова. Вскоре стал его заместителем.

26 октября 1944 года гвардии старшему лейтенанту Бегельдинову Талгату Якубековичу за отвагу и боевое мастерство, проявленные при освобождении городов Знаменка, Кировоград, за лично сбитые в воздушных боях 4 вражеских самолета, присвоено звание Героя Советского Союза.

Участник Парада Победы 24 июня 1945 года.

Второй медали «Золотая Звезда» гвардии капитан Бегельдинов Талгат Якубекович удостоен 27 июня 1945 года за умелое руководство эскадрильей и боевые подвиги при штурмовке скопления войск и техники противника в боях за города Краков, Оппельн (ныне Ополе), Катовице, Бреслау (ныне Вроцлав) и Берлин.

За два года войны Т. Я. Бегельдинов совершил 305 боевых вылетов на штурмовку наземных войск противника, в воздушных боях сбил 7 самолётов. Сам был сбит.

После войны, в 1950 году окончил Военно-воздушную академию и до 1956 года продолжал службу в Военно-Воздушных силах СССР. С 1957 по 1970 год — на работе в гражданской авиации. В 1968 году Т. Я. Бегельдинов заочно окончил Московский инженерно-строительный институт, после чего работал на руководящих должностях в системе Госстроя Казахской ССР.

Почетный курсант Оренбургского высшего военно-авиационного училища летчиков имени И. С. Полбина.

В городе Актюбинске Военный институт Сил воздушной обороны носит имя дважды Героя Советского Союза Т. Я. Бегельдинова. В городе Караганде Республиканская военная школа-интернат носит имя дважды Героя Советского Союза Т.Я. Бегельдинова. Т. Бегельдинов ушел из жизни 10 ноября 2014 года.

3. Мирная внешняя и внутренняя политика Республики Казахстан

Для независимой Республики Казахстан чрезвычайно важно ведение внешней политики, которая бы вовремя улавливала вызовы окружающей

международной системы и достойно отвечала им, ставя во главу угла национальные интересы страны.

За прошедшие годы республика стала полноправным членом международного сообщества, чьи инициативы практически всегда получали международную поддержку и осуществлялись на практике, установила стабильные и предсказуемые отношения со всеми соседями. Сложился международный имидж республики как серьезного и надежного партнера.

В сфере внешней политики Казахстана развиваются тесные связи с Россией, Китаем, США, Европейским Союзом, странами Центральной Азии и мусульманским миром. На сегодняшний день ни в Центральной Азии, ни в мировом сообществе нет государства, угрожающего безопасности и национальным интересам Казахстана. Несмотря на сложные региональные и глобальные процессы, наша республика имеет тесные партнерские отношения со своими соседями и ведущими мировыми державами. Казахстан присоединился к ключевым международным договорам, неоднократно демонстрировал свою поддержку глобальной борьбы против международного терроризма, занимает взвешенную и ответственную позицию по вопросу нераспространения оружия массового поражения.

Задание. Ответить на вопросы.

- С какими государствами развиваются тесные связи в сфере внешней политики Казахстана?

- Какой имидж сложился у Казахстана на мировой арене?

5.3 9-11 классы

Тема урока: «Я – патриот своей страны». ***В 9-11-х классах разъясняется шестая ценность «***Мәңгілік Ел - это Общность истории, культуры и языка».

Рекомендуемые этапы (тематические разделы) урока:

1. Культурное многообразие народа Казахстана.
2. Государственный язык - основа консолидации общества.
3. Трехъязычие как главное условие конкурентоспособности нации.
4. Рефлексия.
5. Итоги урока.

Технологии: деловая игра, дискуссия.

Материал к уроку

1. Культурное многообразие народа Казахстана

«Культура – это отражение нации, ее души, ума и благородства. Цивилизованный народ гордится ходом своей истории, развитием культуры, великими людьми, прославившими страну и внесшими огромный вклад в золотой фонд мировых достижений мысли, искусства. Именно посредством культуры, традиций нация становится известной».

Казахский народ имеет многовековую историю, является обладателем культурных ценностей, вошедших в сокровищницу мировой цивилизации. По количеству и разнообразию памятников, Казахстан не уступает таким странам как Индия, Китай, государствам Средиземноморья и Ближнего Востока и является своеобразным музеем под открытым небом.

Культурное наследие Казахстана вобрало в себя все многообразие культурных ценностей народов, проживавших на его территории. Это - свыше 25 тысяч недвижимых памятников истории, археологии, архитектуры и монументального искусства, более 2 млн. 56 тысяч единиц культурных ценностей, находящихся в экспозициях и фондах 89 государственных музеев, 66 млн. 840 тысяч томов книг, редких рукописей и изданий, хранящихся в 3495 государственных библиотеках.

Исторически «срединное» положение Казахстана на самом обширном континенте планеты - евразийском - обусловило его причастность ко многим знаковым цивилизационным процессам и событиям. С незапамятных времен обширная казахская земля была культурной колыбелью всего евразийского пространства. В древности по степям Казахстана проходил Великий Шелковый путь, связывавший восток и запад. На маршрутах караванных путей были представлены многие культуры, обычаи и традиции, религии – исламская, христианская, буддистская и конфуцианская. Наследием той эпохи являются многочисленные памятники истории и культуры. Это настоящие жемчужины древнего, средневекового, восточного архитектурного искусства и культуры. 218 таких объектов вошли в Государственный список памятников истории и культуры Казахстана.

Сегодня многие из этих памятников признаны ЮНЕСКО памятниками всемирного значения. Центром Всемирного Наследия ЮНЕСКО в Список памятников Всемирного Наследия включены мавзолей Ходжа Ахмеда Яссави и комплекс петроглифов Тамгалы в Алматинской области. Культурными брендами Казахстана стали памятники Алтын Адам («Золотой человек»), мавзолей Ходжи Ахмеда Яссави, Отрар, Туркестан.

Музыкальное наследие Казахстана также уникально. В народе говорят: «Бог вложил в душу каждого казаха частицу кюя с момента его рождения». Не случайно, наверное, люди пришлые, «со стороны», наблюдавшие за жизнью и бытом казахов в 18-19 веках, не без удивления и восхищения отмечали сильно бросающуюся в глаза способность народа к творчеству, стремительной музыкально-поэтической импровизации, широкую вовлеченность в музыкальное творчество всего населения - от младенцев до глубоких старцев.

Кочевой и полукочевой тип хозяйствования предопределил своеобразие народных музыкальных инструментов и традиций.

Одна из самых популярных и знаковых лиро-эпических казахских поэм «Кыз Жибек» включена в мировое культурное наследие по линии ЮНЕСКО.

В копилке литературного наследия Казахстана труды выдающихся ученых мыслителей прошлого, которые по праву считаются жемчужинами мировой гуманистической духовной культуры: Аль-Фараби, Коркыт ата, Абая, Шакарима, памятники устного народного творчества.

Ежегодно 21 мая отмечается Всемирный день культурного разнообразия во имя диалога и развития. Он провозглашен Генеральной Ассамблеей ООН в декабре 2002 года взамен Всемирного дня развития культуры.

2. Государственный язык – основа консолидации общества

Согласно Конституции в Республике Казахстан государственным языком является казахский язык. Сегодня требования в обществе к государственному языку и его статусу возрастают.

Жизнь показывает, что государственный язык имеет необходимый уровень развития для полноценного существования других наций и народностей, населяющих Казахстан. Язык Великой степи уважаем сегодня всеми представителями многонациональных этносов, ведь без знания его немыслимо само существование их.

Государственный язык сплачивает все этносы и народности в единое целое, ведь Казахстан – общий дом, где каждый другу к другу брат, друг и союзник. Сегодня мы стремимся возродить казахский язык, сделать его значимым в глазах других наций, создавая условия для его успешного развития. Язык – наше главное завоевание, и вместе с этим, также межнациональное согласие.

Вопрос знания казахского языка всегда связан с формированием казахстанского патриотизма, так как знание казахского языка это в первую очередь знание государственного языка страны. Сейчас создаются все возможности для овладения казахским языком. В госучреждениях и на предприятиях открываются курсы, издаются и распространяются научно-методические материалы. По поручению Главы государства материально поощряются сотрудники госорганов неказахской национальности, владеющие государственным языком. Многие наши сограждане осознают свой патриотический долг - учиться казахскому языку. К тому же пришло понимание, что знание государственного языка является фактором личной конкурентоспособности, карьерного продвижения в любой сфере деятельности.

Государственными средствами массовой информации введены на телевидении, радио, в газетах программы, уроки, рубрики по изучению государственного языка.

Во всех дошкольных организациях, общеобразовательных школах, средних специальных и высших учебных заведениях государственного и негосударственного типа обеспечено преподавание государственного языка, позволяющее осуществлять межличностное и деловое общение, современное делопроизводство.

Обязательной нормой становится использование государственного языка в практике межгосударственного общения. Все мероприятия с участием официальных лиц проводятся преимущественно на государственном языке, обеспечивая при необходимости синхронный перевод на другие языки. Законодательные акты, доклады официальных лиц, служебные документы, как правило, готовятся на государственном языке.

Совместными усилиями государственных, предпринимательских, банковских структур, общественных объединений создан благотворительный фонд поддержки казахского языка.

3. Трехъязычие как главное условие конкурентоспособности нации

Указом Президента республики 22 сентября объявлен Днем языков народов Казахстана.

Исторически так сложилось, что на территории Казахстана действуют и развиваются более 100 языков, а государственным языком является казахский язык. В «Государственной программе функционирования и развития языков на 2011 – 2020 годы» отмечено, что реализация ключевой цели программы «Государственный язык – главный фактор национального единства» предполагает организацию работы по созданию системы овладения государственным языком всеми гражданами Казахстана, повышения престижа употребления государственного языка.

Наряду с государственным языком в государственных организациях, а также в органах местного самоуправления официально употребляется русский язык.

В Основном Законе государства – Конституции РК – записано, что русский язык является языком межнационального общения.

Это гарантирует русскому языку сохранение в полном объеме тех социальных функций, которыми он обладает в настоящее время. В перспективе русский язык будет оставаться одним из основных источников получения информации по разным областям науки и техники, средством коммуникации с ближним и дальним зарубежьем. Интересы экономического и научно-технического развития страны определяют востребованность знаний и образования, получаемых на русском языке.

Русский язык как один из мировых языков получил широкое распространение в мире. Его изучает, знает почти все население Казахстана. Знание русского языка сближает народы нашей независимой республики, укрепляет дружбу с народами других республик и зарубежных стран.

В Казахстане русский язык имеет глубокие корни и рассматривается как важный инструмент конкурентоспособности.

«Государственная программа функционирования и развития языков на 2011 – 2020 годы» предполагает организацию системной работы по сохранению функционирования русского языка в коммуникативно-языковом пространстве Казахстана, созданию благоприятных условий для его изучения.

Кроме государственного в языковом пространстве Казахстана представлены языки, носители которых составляют небольшую часть данной этнической группы, даже в условиях ее компактного проживания. Использование этих языков обычно ограничено семейно-бытовой сферой.

Наш Президент Н.А.Назарбаев уделяет большое внимание образованию и науке. В его проекте «Триединство языков» сказано: «Казахстан должен восприниматься во всем мире как высокообразованная страна, население которой пользуется и должно пользоваться тремя языками. Это казахский язык – государственный язык нашего народа, русский язык как язык межнационального общения, английский язык – язык успешной интеграции в глобальной экономике развития нашей страны».

Владение родным языком – необходимое условие его сохранения и государство закрепляет за собой обязанность способствовать созданию условий для изучения и функционирования языков народа Казахстана.

6. Приложения

6.1 Приложение 1

Патриотический акт «Мәңгілік Ел»

«Жизнь народа прирастает с каждым следующим его поколением. Поэтому нет мечты выше, чем мечта о Вечности Народа. Мәңгілік Ел – это идея, которая открывает завтрашний день, выражает веру в будущее, это символ необратимой и прочной стабильности...»

Из выступления Н.А.Назарбаева на торжественном собрании, посвященном Дню Независимости Республики Казахстан.

15 декабря 2014 года

Мы, граждане Казахстана, исходя из высших интересов общества и государства, связанные одной судьбой и исторической памятью на древней казахской земле, являясь продолжателями славной истории и традиций Ұлы Дала Елі – Страны Великой Преображенной Степи, осуществив мечту многих поколений о Независимости и осознавая свой священный долг перед будущими поколениями, важность мира и согласия, единства и сплоченности, в год 25-летнего юбилея Независимости принимаем настоящий Патриотический акт – Мәңгілік Ел.

Нашему поколению выпала высокая честь и ответственность под лидерством Елбасы, Первого Президента Республики Казахстан Нурсултана Назарбаева созидать историю нового Казахстана.

Сплотившись вокруг Елбасы, мы прошли великий путь свершений и сегодня с гордостью называем себя гражданами Независимого Казахстана – сильного и успешного государства.

Следуя историческому «Слову о Независимости» Нурсултана Назарбаева, мы, граждане Казахстана – едины в своем стремлении созидать Нацию Единого Будущего - **Мәңгілік Ел.**

В основе **Мәңгілік Ел** – простые, понятные и самые ценные для каждого из нас истины – благополучие наших семей, гостеприимство и трудолюбие, стабильность, безопасность и единство, уверенность в завтрашнем дне.

Мы призываем укреплять, хранить и передавать от поколения к поколению **Семь незыблемых основ Мәңгілік Ел:**

Мәңгілік Ел - это Независимость и Астана.

Мы будем верны великой исторической миссии укрепления Независимости.

Мы будем всегда гордиться Астаной как ярким символом расцвета и силы нашего народа.

Мәңгілік Ел - это Общенациональное единство, мир и согласие.

У нас одна Родина – Независимый Казахстан, у нас Одна страна - Одна судьба.

Народ, который верен великому делу мира и согласия, будет существовать тысячелетиями.

Мәңгілік Ел - это Светское Государство и Высокая Духовность.

Единство гражданских и духовных ценностей позволило нам найти свой собственный путь и гордо заявить о себе всему миру.

Мы и дальше будем всемерно развивать глобальный диалог религий и цивилизаций, определяющих уникальный духовный облик нашей страны.

Мәңгілік Ел - это устойчивый Экономический Рост на Основе Инноваций.

Мы будем развивать индустриальную и инновационную мощь государства, бережно относиться к природным ресурсам и окружающей среде, утверждать в обществе культ учености и образования, как интеллектуального фундамента нации.

Мәңгілік Ел - это Общество Всеобщего Труда.

Все достижения и успехи страны – результат каждодневного, кропотливого труда всех казахстанцев.

Мы будем укреплять наши ценности трудолюбия и ответственности, уважения к Человеку Труда, создавая условия для реализации созидательного потенциала каждого гражданина страны.

Мәңгілік Ел - это Общность Истории, Культуры и Языка.

Мы будем бережно относиться к нашему общему историческому наследию.

Мы будем преумножать культурное многообразие народа Казахстана.

Мы будем следовать принципу развития государственного языка как основы консолидации общества, трехъязычия как главного условия конкурентоспособности Нации.

Мы - Большая Страна – Большая Семья.

Мәңгілік Ел – это Национальная безопасность и глобальное участие Казахстана в решении общемировых и региональных проблем.

Мы должны защищать свои достижения.

Укрепление национальной безопасности является священным долгом каждого гражданина, патриота своей страны.

Мы будем укреплять признанный авторитет страны на международной арене, продвигая идеи мира и согласия.

Мы будем следовать священным ценностям Мәңгілік Ел.

Мы будем гордо нести небесный стяг нашей Родины, поднимать его на новых вершинах достижений нашейстраны.

Это наш осознанный выбор во имя будущих поколений, благополучия и процветания народа Казахстана!

Пусть будет сильна наша единая нация – **Мәңгілік Ел!**

Пусть будет благословенна вечная земля Казахстана -**Ұлы Дала Елі**!

Алға, Қазақстан!

6.2 Приложение 2

Цитаты из Посланий Президента РК Н. Назарбаева народу Казахстана «Нұрлы жол - Путь в будущее»

Қадірлі халқым!

Біз Жалпыұлттық идеямыз - Мәңгілік Елді басты бағдар етіп, тәуелсіздігіміздің даму даңғылын Нұрлы Жолға айналдырдық. Қажырлы еңбекті қажет ететін, келешегі кемел Нұрлы жолда бірлігімізді бекемдеп, аянбай тер төгуіміз керек. Мәңгілік Ел - елдің біріктіруші күші, ешқашан таусылмас қуат көзі. Ол «Қазақстан 2050» стратегиясының ғана емес, XXI ғасырдағы Қазақстан мемлекетінің мызғымас идеялық тұғыры! Жаңа Қазақстандық Патриотизм дегеніміздің өзі - Мәңгілік Ел! Ол - барша Қазақстан қоғамының осындай ұлы құндылығы.

Өткен тарихымызға тағзым да, бүгінгі бақытымызға мақтаныш та, гүлденген келешекке сенім де «Мәңгілік Ел» деген құдіретті ұғымға сыйып тұр. Отанды сүю - бабалардан мирас болған ұлы мұраны қадірлеу, оны көздің қарашығындай сақтау, өз үлесіңді қосып, дамыту және кейінгі ұрпаққа аманат етіп, табыстау деген сөз. Барша қазақстандықтардың жұмысының түпкі мәні - осы!

«Мәңгілік Ел» идеясының бастауы тым тереңде жатыр. Осыдан 13 ғасыр бұрын Тоныкөк абыз «Түркі жұртының мұраты - Мәңгілік Ел» деп өсиет қалдырған. Бұл біздің жалпыұлттық идеямыз мемлекеттігіміздің тамыры сияқты көне тарихтан бастау алатынын көрсетеді. Жалпыұлттық идеяны өміршең ететін - Елдің бірлігі. Ауызбіршілік қашқан, алауыздық тасқан жерде ешқашан да жалпыұлттық идеялар жүзеге асқан емес. Қазақстанның шыққан шыңы мен бағындырған биіктерінің ең басты себебі - бірлік, берекесі.

Астана, 11 Ноября 2014.

Казахстанский путь-2050: Единая цель, единые интересы, единое будущее

Қазақ тілі бүгінде ғылым мен білімнің, Интернеттің тіліне айналды. Қазақ тілінде білім алатындардың саны жыл өткен сайын көбейіп келеді. Еліміз бойынша мемлекеттік тілді оқытатын 57 орталық жұмыс істейді. Одан мыңдаған азаматтар қазақ тілін үйреніп шықты, әлі де үйренуде. Былтырғыға қарағанда биыл қазақ тілін білемін деген өзге ұлт өкілдерінің саны 10 процентке өскен. Бұл да біраз жайттан хабар береді. Тек соңғы 3 жылда мемлекеттік тілді дамытуға республика бойынша 10 миллиард теңге бөлінді. Енді ешкім өзгерте алмайтын бір ақиқат бар! Ана тіліміз Мәңгілік Елімізбен бірге Мәңгілік тіл болды. Оны даудың тақырыбы емес, ұлттың ұйытқысы ете білгеніміз жөн.

Мы, казахстанцы, единый народ! И общая для нас судьба – это Мәңгілік Ел, наш достойный и великий Казахстан! «Мәңгілік Ел» – это национальная

идея нашего общеказахстанского дома, мечта наших предков. За 22 года суверенного развития созданы главные ценности, которые объединяют всех казахстанцев и составляют фундамент будущего нашей страны. Они взяты не из заоблачных теорий. Эти ценности – опыт Казахстанского Пути, выдержавший испытание временем.

Во-первых, это Независимость Казахстана и Астана. Во-вторых, национальное единство, мир и согласие в нашем обществе. В-третьих, это светское общество и высокая духовность. В-четвертых, экономический рост на основе индустриализации и инноваций. В-пятых, это Общество Всеобщего Труда. В-шестых, общность истории, культуры и языка. В-седьмых, это национальная безопасность и глобальное участие нашей страны в решении общемировых и региональных проблем. Благодаря этим ценностям мы всегда побеждали, укрепляли нашу страну, множили наши великие успехи. В этих государствообразующих, общенациональных ценностях заключается идейная основа Нового Казахстанского Патриотизма.

Поручаю Администрации Президента, Правительству, Ассамблее народа Казахстана совместно с Общенациональным движением «Казахстан-2050» организовать разработку и принятие Патриотического акта «Мәңгілік Ел». Мы ставим великие цели во благо нашего народа, и поэтому я призываю все политические партии, общественные объединения, всех казахстанцев активно участвовать в работе по достижению главной цели Стратегии-2050! Особо обращаюсь к нашей молодежи. Эта Стратегия – для вас. Вам участвовать в ее реализации и вам пожинать плоды ее успеха. Включайтесь в работу, каждый на своем рабочем месте. Не будьте равнодушными. Создавайте судьбу страны вместе со всем народом!

Қадірлі халқым!

Мәңгілік Ел – ата-бабаларымыздың сан мың жылдан бергі асыл арманы. Ол арман – әлем елдерімен терезесі тең қатынас құратын, әлем картасынан ойып тұрып орын алатын Тәуелсіз Мемлекет атану еді. Ол арман – тұрмысы бақуатты, түтіні түзу ұшқан, ұрпаы ертеңіне сеніммен қарайтын бақытты Ел болу еді. Біз армандарды ақиқатқа айналдырдық. Мәңгілік Елдің іргетасын қаладық.

Мен қоғамда «Қазақ елінің ұлттық идеясы қандай болуы керек?» деген сауал жиі талқыға түсетінін көріп жүрмін. Біз үшін болашағымызға бағдар ететін, ұлтты ұйыстырып, ұлы мақсаттарға жетелейтін идея бар. Ол – Мәңгілік Ел идеясы. Тәуелсіздікпен бірге халқымыз Мәңгілік Мұраттарына қол жеткізді. Біз еліміздің жүрегі, тәуелсіздігіміздің тірегі – Мәңгілік Елордамызды тұрғыздық. Қазақтың Мәңгілік ғұмыры ұрпақтың Мәңгілік Болашағын баянды етуге арналады. Ендігі ұрпақ – Мәңгілік Қазақтың Перзенті. Ендеше, Қазақ Елінің Ұлттық Идеясы – Мәңгілік Ел!

Мен Мәңгілік Ел ұғымын ұлтымыздың ұлы бағдары – «Қазақстан-2050» стратегиясының түп қазығы етіп алдым. Тәуелсіздікке қол жеткізгеннен гөрі,

оны ұстап тұру әлдеқайда қиын. Бұл – әлем кеңістігінде ғұмыр кешкен талай халықтың басынан өткен тарихи шындық. Өзара алауыздық пен жан-жаққа тартқан берекесіздік талай елдің тағдырын құрдыма жіберген. Тіршілік тезіне төтеп бере алмай жер бетінен ұлт ретінде жойылып кеткен елдер қаншама. Біз өзгенің қателігінен, өткеннің тағылымынан сабақ ала білуге тиіспіз. Ол сабақтың түйіні біреу ғана – Мәңгілік Ел біздің өз қолымызда. Ол үшін өзімізді үнемі қамшылап, ұдайы алға ұмтылуымыз керек. Байлығымыз да, бақытымыз да болған Мәңгілік Тәуелсіздігімізді көздің қарашығындай сақтай білуіміз керек.

«Қазақстан-2050» – Мәңгілік Елге бастайтын ең абыройлы, ең мәртебелі жол. Осы жолдан айнымайық, сүйікті халқым! Әрбір күніміз мерекелі, әрбір ісіміз берекелі болсын! Дамуымыз жедел, келешегіміз кемел болсын! Жарқын іспен күллі әлемді таң қылып, Жасай берсін, Елдігіміз Мәңгілік!

Астана, 17 января 2014 года

6.3 Рекомендуемые видеофильмы.

1-11 классы: «Мы вместе»;
1-4 классы: «Что такое семейное древо», «Государственные символы»;
5-11 классы: «Ассамблея народа Казахстана», «Что такое ЭКСПО»;
5-7 классы: «Казахстан-наш общий дом», «Что такое патриотизм», «Монумент Байтерек»;
8-11 классы: «Национальная идея», «Что такое демократия»;
10-11 классы: «Почему нужна семья».

6.4 Глоссарий

Акт – термин, применяемый во многих сферах деятельности, обозначающий отдельное действие или его оформление, документальную фиксацию: Акт (документация) — документ.

Ассамблея народа Казахстана - консультативно-совещательный орган при Президенте Республики Казахстан, задачей данного органа заявлено способствование разработке и реализации государственной национальной политики.

Высокая духовность –такой высший уровень развития и саморегуляции зрелой личности, на котором основными мотивационно-смысловыми регуляторами ее жизнедеятельности становятся высшие человеческие ценности.

Гражданин — физическое лицо, принадлежащее на правовой основе к определенному государству.

Глобальные проблемы -это совокупность социально-природных проблем, от решения которых зависит социальный прогресс человечества и сохранение цивилизации.

Инновация - от латинского innovatio – обновление, выработка, синтезирование новых идей, создание новых моделей действия, ценностей, политических программ, имеющих часто индивидуальный и неповторимый характер.

Казахстанский патриотизм - это проявление любви к Родине, чувства ответственности за ее судьбу, готовности и способности служить интересам Родины и защищать ее, толерантности, уважения и соблюдения национальных традиций и обычаев народов Казахстана, приумножение достижений Родины в сфере внутренней жизни и на международной арене, изучение казахского языка.

Мәңгілік Ел - Нация Единого Будущего.

Ментальность – (от лат. mens, mentis, «разум, ум, интеллект») это то, чем различаются индивиды, получившие воспитание в различных культурных средах.

Мораль и нравственность – представления о добре и зле. Мораль - форма сознания. Нравственность - сфера нравов, обычаев, практических поступков.

Межкультурная коммуникация − совокупность разнообразных форм отношений и общения между индивидами и группами, принадлежащими к разным культурам.

Межнациональное согласие − вид межнациональных процессов, достижение взаимопонимания, взаимоуважения, взаимодоверия и взаимодействия различных национальностей, единство народов.

Патриотизм – любовь к Родине, гордость за Родину и служение ей на всеобщее благо.

Патриотическое воспитание – формирование у подрастающего поколения чувства любви к Родине, защиты и самопожертвования в интересах Отечества.

Принципы – (от лат. principium - основа, начало) — это своеобразные условные (не обязательные) правила или убеждения, которые человек создает для себя сам, считая их морально правильными.

Родина – единственная, уникальная для каждого человека родная земля, данная ему судьбой, доставшаяся от предков, связывающая с духовной культурой своего народа и его историческим прошлым.

Толерантность − терпимость к иному мировоззрению, образу жизни, поведению и обычаям, вероисповеданию, национальности.

Ценности – общественно-значимые для личности, социальной общности, общества в целом материальные, социальные объекты, одобряемые и разделяемые большинством людей представления о том, что такое добро, справедливость, патриотизм.

Заключение

Объявленный по инициативе Главы государства Год 25-летия Независимости Республики Казахстан проходит под знаком политики единства всего народа, которое строится на равноправии, дружбе и согласии. Все эти годы Казахстан твердо придерживается этого принципа, который обеспечивает стабильность, сплочение народа для достижения благополучия и процветания нашей Родины − Республики Казахстан.

Проводимый ежегодно День знаний 1 сентября должен учить детей и учащуюся молодежь высочайшему патриотизму, который заключен в страстном беспредельном желании блага своей родине. Любовь к своей родине, к своему народу должны соединиться у молодого поколения с чувством глубокого уважения к другим народам. Особое значение должно придаваться изучению трудов и выступлений Президента Республики Казахстан Н.А. Назарбаева, занимающих исключительное место в истории казахской культуры и государственности.

На Республиканском Уроке «Я – патриот своей страны», посвященном Дню знаний важно подчеркнуть, что:

− общенациональная патриотическая идея «Мәңгілік Ел» и ее ценности, являются ядром консолидации казахстанского общества для дальнейшего успешного развития;
− трехъязычие, открытое и толерантное общество позволят Казахстану добиться успеха и войти в число 30 самых развитых государств мира;
− - наше национальное единство базируется на высокой степени соотнесения себя, независимо от этнического происхождения, с Казахстаном и его будущим;
− духовное начало - это сила, которая сплачивает нацию в единое целое, его приоритетами должны стать: дух традиций и патриотизма, дух обновления, состязательности и победы;
− на патриотическое воспитание подрастающего поколения должны быть направлены общие усилия патриотической политики государства, системы образования, воспитания, культуры, СМИ, этнокультурных объединений.

Целесообразно использовать на Уроке материал по проводимой в стране социальной модернизации и новой индустриально-инновационной экономике и по развитию региона в контексте «Плана нации − 100 конкретных шагов по реализации пяти институциональных реформ Главы государства Н.А. Назарбаева».

Воспитание казахстанского патриотизма является неотъемлемой частью сохранения духовности и культуры народа. Современная школа должна создать все условия для глубокого осмысления общенациональной идеи - «Мәңгілік Ел», ее базовых ценностей, закрепленных в новом документе «Патриотический акт «Мәңгілік Ел». В этой связи представляется крайне необходимым развивать

и совершенствовать патриотическое образовательное пространство организации образования на основе ценностей общенациональной идеи «Мәңгілік Ел».

Ведущая роль в реализации программы «Мәңгілік Ел» должна принадлежать учителю.

Список рекомендуемой литературы

1 Конституция Республики Казахстан (принята на республиканском референдуме 30 августа 1995г. с изменениями и дополнениями по состоянию на 02 февраля 2011г.).

2 Закон Республики Казахстан «Об Ассамблее народа Казахстана» от 20 октября 2008 года №70-IV.

3 Патриотический акт «Мәңгілік Ел». Выступление Президента Республики Казахстан Н.А. Назарбаева на XXIV сессии Ассамблеи народа Казахстана «Независимость. Согласие. Нация единого будущего». – Астана, 2016.- 26 апреля.

4 Послание Президента Республики Казахстан Н.А. Назарбаева народу Казахстана «Казахстанский путь – 2050:«Единая цель, единые интересы, единое будущее».–Астана.–2014.–17 января.

5 Послание Президента Республики Казахстан Н.А. Назарбаева народу Казахстана «Нұрлы жол – путь в будущее». – Астана. – 2014. – 11 ноября.

6 Выступление Президента Казахстана Н.А.Назарбаева на торжественном собрании, посвященном Дню Независимости Республики Казахстан. –Астана.– 2014. – 15 декабря.

7 Выступление Президента Республики Казахстан, Председателя партии Нұр-Отан» Н.А. Назарбаева на XVI съезде партии «Современное государство для всех: Пять институциональных реформ». – Астана. – 2015. – 11 марта.

8 Выступление Президента Казахстана Н.А.Назарбаева на XXII сессии Ассамблеи народа Казахстана «Мәңгілік Ел: одна страна – одна судьба». – Астана.–2015.–23 апреля.

9 План нации − 100 конкретных шагов по реализации пяти институциональных реформ Главы государства Н.А.Назарбаева.−Астана.–2015.

10 Н.А. Назарбаев – основатель казахстанской модели межэтнического и межконфессионального согласия / Под общ.ред. Ж.А. Алиева. – Алматы: Жеті жарғы. – 2005. – 212 с.

11 Постановление Правительства Республики Казахстан «Об утверждении Типового комплексного плана по усилению воспитательного компонента процесса обучения во всех организациях образования» от 29.06.2012 г. №873.

12 Концептуальные основы воспитания, утвержденные приказом Министра образования и науки Республики Казахстан от 22 апреля 2015 года № 227.

13 Магер Ю., Тулешева Г. Одна страна – одна судьба // Казахстанская правда. – 2015.– 24 апреля.

14 Эффективная государственность Н. Назарбаева – политический эксклюзив XXI века // Казахстанская правда. – 2015. – 28 апреля.

15 Доктрина Национального единства Казахстана, представленная Президентом Республики Казахстан на XV сессии Ассамблеи народа Казахстана.-Астана, 2009. - 26 октября.

16 Кульжанова Г.К. Патриотическое воспитание казахстанской молодежи: проблемы и перспективы. – 2016 .// articlekz.com/article/10988

17 Концепция укрепления и развития казахстанской идентичности и единства, утвержденная Указом Президента Республики Казахстан от 28 декабря 2015 года № 147.

Содержание

Введение..... 69
1 Система патриотического воспитания в современном мире ……..... 71
1.1 Опыт патриотического воспитания в странах ближнего зарубежья…… 71
1.2 Патриотическое воспитание в США, Швейцарии, Индии, Японии…….…… 75
2. Организация образовательного процесса на основе патриотического акта «Мәңгілік Ел» в организациях образования Республики Казахстан… 79
2.1. Актуализация общенациональной идеи «Мәңгілік Ел» в учебной и внеклассной деятельности по предмету…… 79
2.2. Моделирование воспитательного пространства в системе ценностей «Мәңгілік Ел» ……..... 85
2.3. Формы и методы патриотического воспитания обучающихся на основе общенациональной идеи «Мәңгілік Ел»…… 90
3. Методические рекомендации к проведению Урока знаний по теме: «Я – патриот своей страны» в рамках разъяснения Патриотического акта «Мәңгілік Ел» в организациях образования Республики Казахстан в 2016-2017 учебном году..... 101
Заключение..... 132
Список рекомендуемой литературы..... 134

Методическое пособие
по разъяснению патриотического акта «Мәңгілік Ел»

«Мәңгілік Ел» патриоттық актісін түсіндіру бойынша
әдістемелік құрал

Басуға 03.08.2016 ж. қол қойылды. Пішімі 60×84 1/16.
Қағазы офсеттік. Офсеттік басылыс.
Қаріп түрі «Times New Roman». Шартты баспа табағы 8.

Подписано в печать 03.08.2016 г. Формат 60×84 1/16.
Бумага офсетная. Печать офсетная.
Шрифт Times New Roman. Усл. п.л. 8.